

Sosyalizm ve Komünizm Kuruculuğu ve Dünya Gelişmeleri

Uluslararası Teorik Konferans

12-15 Aralık 1978 tarihinde Sofya'da toplanan «Sosyalizm ve Komünizm Kuruculuğu ve Dünya Gelişmeleri» konulu uluslararası konferansta yapılan konuşmaları, Şubat, Mart 1979 sayılarımızda yayımlamayı sürdürmüştük. Bu sayımızda, diğer konuşmalardan özetleri ve K. Zarodov'un kapanış konuşmasını yayımlıyoruz.

Ana Doğrultumuz

I. Bilen

Türkiye Komünist Partisi MK Genel Sekreteri

Partimiz bu uluslararası teorik konferansın çalışmalarına katılmaktan büyük sevinç duyuyor. Kardeş komünist ve işçi partilerini biraraya getiren böylesi forumlar, ortak sorunlarımızın çözülmesine değerli katkılarda bulunuyor, savaş birliğimizi daha da pekiştiriyor.

Dünya halklarının can alıcı sorunu, barış sorunudur. Dünyada güçler oranının sosyalizmden yana köklü bir değişikliğe uğramasıyla harbin önlenmesi, barış içinde yanyana yaşama ilkelerinin etkinlik kazanması için önkoşullar oluşmuştur. Sovyetler Birliği, sosyalist devletler topluluğu, Avrupa'da barış ve güvenliğin, dünyada yumuşama sürecinin güçlenmesi yolunda aralıksız, ardıcıl bir savaş yürütüyor. Bu yolda atılan ileri adımlar, sosyalist dünya sistemi, uluslararası komünist hareketi ve tüm barış güçlerinin uyumlu çabalarıyla gerçekleşti.

Bugün, barışın en büyük düşmanı, harp tehlikesinin kaynağı emperya-

lizim, özellikle Amerikan emperyalizmi, NATO egemen çevreleri silâhlendirme yarışını tırmandırıyorlar. Emperyalist çevreler aynı zamanda karşılarında en büyük engel gördükleri dünya sosyalist sisteminin konumlarını zayıflatabilmek için ideolojik alanda da yoğun bir kampanya yürütüyorlar. Emperyalist propaganda sosyalizme karşı saldırılarında her tür oportünist akımdan, döneklere yararlanıyor. Özellikle işçi hareketi içinden, eleştiri maskesi altında reel sosyalizme düşmanlık güden her akımı destekliyor. Marksizm-Leninizm'in bütünselliğine, evrensel geçerliğine karşı çıkan sözde «Marksist» görüşleri alabildiğine yayıyor. Emperyalistler, «insan hakları» demagojisi ile giderek yoğunlaşan bir «psikolojik harp» yürütüyorlar. İşçi hareketinde kimileri de bu kampanyanın etkisi altında kalabiliyor. Hatta onun borazanlığını üstlenenler çıkıyor. Böylece, günümüzde Marksizm-Leninizmi revize eden görüşlerle, anti-sovyetizmin, sosyalist ülkeler düşmanlığının her türüyle savaş, yalnız teorik bir sorun olmakla kalmıyor, tüm insanlığın yazgısını doğrudan ilgilendiren, yaşamsal barış savaşımının bir sorunu oluyor.

Pekin yöneticilerinin, ideolojik bataklıktaki «uzun yürüyüşü» sonunda vardıkları nokta bu görüşü doğruluyor. Onlar da Marksizm-Leninizmi anti-sovyetik konumlardan revize etmekle işe başladılar, şimdi NATO'nun 16. Uzakdoğu üyesi diye anılıyorlar.

Emperyalizm, NATO'nun egemen çevreleri, Türkiye üstündeki baskılarını artırıyor. Bu askersel, politik ve ekonomik baskıların başlıca amaçlarından biri, Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında gelişen ekonomik işbirliğini, kültürel ve politik ilişkileri engellemektir. İşbirlikçi tekeli burjuvazi, ülkeyi emperyalizme daha sıkı bağlama çabalarını, anti-sovyetizmi, sosyalist ülkelere karşı düşmanlığı körüklemekle atbaşı yürütüyor. Burjuva basını hem uluslararası anti-sovyetik kampanyaları Türkiye'ye taşıyor, hem de alışıl gelmiş «Sovyet tehlikesi» masalını yayıyor. Bu amaçla Mao-cu guruplardan ve sağcı revizyonistlerden yararlanıyor.

Bu çabalara karşı işçi sınıfı, halkımız somut, eylemsel adımlar atıyor. Bu yıl ülkemizin, başta İstanbul olmak üzere birçok büyük kentinde, işçi yataklarında Büyük Oktobr Devrimi'nin yıldönümü yığınsal gösterilerle kutlandı. Sovyet Deniz Filosu'nun İstanbul limanına yaptığı geziyi tüm kışkırtmalara karşın, halkımız yakın, sıcak bir ilgiyle karşıladı. Bütün bunlar, Türkiye'de anti-sovyetizmin giderek etkinliğini yitirdiğini gösteren örneklerdir.

Sovyetler Birliği'nin Türkiye'ye karşı izlediği politika barış, dostluk, iyi komşuluk, karşılıklı yarara, eşit haklara dayanan ekonomik işbirliği ilkelere dayanıyor. Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ekonomik işbirliği, hem ülkemizin ekonomik bağımsızlığı için maddesel bir temel oluşturuyor, hem de halkımızın ulusal ve sosyal kurtuluş savaşına yardım ediyor. Biz Türkiye komünistleri Türkiye ile sosyalist ülkeler arasında im-

zalan ekonomik, teknik, kültürel işbirliği anlaşmalarına böylesi bir açıdan bakıyoruz. Hükümetin bu yolda attığı en küçük bir adımı olanca gücümüzle destekliyoruz. Partimiz, Haziran ayında imzalanan Türk-Sovyet Politik Belgesi'nin, özellikle «tehdide ve kuvvet kullanmaya başvurmama ve topraklarının diğer devletlere karşı saldırı ve yıkıcı çabalar için kullanılmasına izin vermeme» ilkesinin yaşama geçmesi için vargüçle savaşıyor.

Sovyetler Birliği'nde, komşumuz Bulgaristan'da, öteki sosyalist ülkelerde sosyalizm ve komünizm kuruculuğunda elde edilen her başarı, Türkiye'de işçi sınıfının, halkımızın savaşı için özendirici, esinlendirici bir örnek oluyor. TKP, burjuvazinin bu başarıları gizleme ve küçümseme çabalarına karşı savaşıyor ve bu çalışmayı, sosyalizmin kapitalizme üstünlüğünü halkımıza somut olarak kanıtlamak yolunda etkin bir yöntem sayıyor.

Emperyalizmin askersel, politik, ekonomik örgütlerine, NATO'ya, CEN-TO'ya, Ortak Pazar tekellerine bağlılık, Türkiye'yi derin ekonomik, sosyal, politik bunalımların kısılcasına sokmuştur. Bunalımlar, yalnız emekle sermaye arasındaki çelişkiyi keskinleştirmekle kalmıyor. Bir de emperyalizm ve işbirlikçi tekelci burjuvaziyle işçi sınıfı ve halkımız arasındaki çelişki sertleşiyor. Bu, sınıf savaşlarının geniş boyutlar, sert, kanlı biçimler almasında kendini gösteriyor. Egemen güçler, eski yöntemlerle kolay kolay hükümet edemez duruma geliyorlar. Son 8 yılda 10 hükümet değişikliği oldu. Günümüzde politik bunalımın belirgin göstergesi, MHP'li «bozkurtlar» ve Maocu guruplar tarafından uygulanan faşist terörün tırmanmasıdır. Bu faşist terörün sivri ucu işçi sınıfına, komünistlere ve onlara yakın olanlara, aynı zamanda sosyalist partilere, CHP'nin sol kanadının temsilcilerine karşı çevrilmiştir.

Bütün cinayet odakları bilindiği halde, hükümet bu yuvaları kurutmuyor. Partimiz, hükümetin seyirci kaldığı faşist cinayetlere karşı halkı yığınsal direnmeye, can güvenliği için örgütlenmeye çağırıyor. Biz işçi sınıfının birliği ve bütün ulusal demokratik güçlerin eylem ve cephe birliğini sağlamak için çalışıyoruz. TİP'e, öteki sosyalist partilere, CHP'nin sola açılan kanadına, devrimci gençliğin örgütlerine, sendikalara, yığın örgütlerine Ulusal Demokratik Cephe'de birleşme çağırısı yapıyoruz. TKP, faşist tehlikeye karşı savaşta bireysel terörist eğilimlere karşı olduğu gibi, eylemsizlik, yılgınlık belirtileriyle de savaşıyor. Biz, işçi sınıfının ve tüm emekçilerin eylem birliğine engel olan kimi örgüt yöneticilerinin ön yargılarını aşmak için sabırlı bir çaba gösteriyoruz.

Bugün Türkiye'de hükümette, Sosyalist Enternasyonal'e üyeliği geçtiğimiz Kasım ayında onaylanan CHP'nin sağ kanadı ağır basıyor. Hükümet, ilerici, demokratik güçlere karşı baskısını artırıyor. Hükümet, Avrupa'da biricik yasaklı komünist partisi olan TKP üstündeki yasağı kaldırmak ye-

rine, partimizin programının legal olarak yayımlanmasını suç sayıyor. Egemen güçler, bu yasağa «Sovyet tehlikesi» propagandasıyla gerekçe uyduruyorlar, bunu Türkiye'nin «jeopolitik durumu» ile açıklamaya yeteniyorlar.

Sovyetler Birliği'nden ülkemize tehlike gelmediğinin, resmi ağızlarca açıklandığı günümüzde, TKP üstündeki yasağın daha ince gerekçeleri yaygınlaştırılıyor. TKP'yi programındaki Marksist-Leninist ilkelerden, proletarya enternasyonalizminden ayırma çabaları, bunlar arasında baş yeri alıyor. Liberal, gerici, faşist ve Maoçu yayınlar, partimizin savaş ilkeleriyle, «Avrupa komünizmi» adını verdikleri bir eğilim arasında sık sık karşılaştırma yapıyorlar. Leninci ilkelerden vazgeçmemiz koşuluyla, partimize «varolma hakkı» tanıyorlar. Türkiyeli komünistlerin, yarım yüzyılı aşkın bir süre, burjuvazinin en ağır terör ve işkencesi altında savundukları bu ilkelerden, partimiz bundan böyle de hiç bir ödün vermeyecektir. Çünkü biz, tarihsel deneyin ve kendi pratiğimizin gösterdiği gibi, Marksizm-Leninizm'den, proletarya enternasyonalizminden ayrılmakla değil, tersine bu ilkelere sınırsız bağlı kalmakla utkuya ulaşabileceğini çok iyi biliyoruz,

TKP, proletarya enternasyonalizmini tek yanlı ele almıyor: Bütün kardeş komünist partilerin savaşlarıyla dayanışma içindeyiz. Türkiye'de düzenlenen uluslararası dayanışma eylemlerinin başını komünistler-partimiz çekiyor. Şili halkıyla dayanışma eylemleri yürütülüyor. İran halkının, eli kanlı Şah diktatörlüğüne karşı savaşını halkımız aktif destekliyor. Arap halklarıyla, Afrika, Asya, Latin Amerika halklarının ulusal ve sosyal kurtuluşları uğrunda savaşlarıyla tam bir dayanışma içindeyiz.

Türkiyeli komünistler, dünya devrim sürecinin temel güç kaynağı olan Sovyetler Birliği'ne, sosyalist dünya sisteminin, uluslararası komünist hareketin birliğine, ulusal bağımsızlık hareketine karşı yürütülen her türlü saldırıyı göğüslemeyi güncel görev sayıyorlar.

Barış ve silâhsızlanma savaşımında, sosyalist ülkelerin yapıcı girişimlerine omuz vermek, emperyalizmin saldırganlık politikasına ardıcıl karşı çıkmak, bu amaçla en geniş barış güçlerini eyleme geçirmek için dünya komünist partilerinin sürekli, uyumlu, ortak eylemleri bir zorunluktur.

Sosyalizm ve Barış Savaşımının En Yüksek Buyruğu: Enternasyonalizm

Meir Vilner

İsrail Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri

Günümüz dünyasında sosyalizmin gücünden söz ettiğimiz zaman, özellikle Sovyetler Birliği'nin ideolojik, politik, ekonomik ve askersel potansi-

yelini göz önünde bulunduruyoruz. Sovyetler Birliği'nin tüm dünyada barışın, ulusal kurtuluşun, demokrasinin ve sosyalizmin kalesi olduğunu söylemek sıradan sözler değildir. Bu, gerçekliğin bilimsel bir tanımlamasıdır ve bu olmadan günümüzdeki güçler oranını ve genel olarak uluslararası düzeydeki olayları anlamak olanaksızdır. SBKP'nin Leninci politikası sonucunda, onun evrensel barışın korunmasındaki derin uğraşları ve ulusal ve toplumsal kurtuluş için savaştan tüm halklara yaptığı büyük enternasyonalist yardım sonucunda Sovyetler Birliği'nin gücü artıyor.

Emperyalistler, SSCB'nin dünya sosyalist sisteminin merkezinde yer aldığı için, emperyalizme ve gericiliğe karşı halkların savaşımına belirleyici bir katkıda bulunduğunun tümüyle bilincindedir. Bu nedenle emperyalizm, bıçağın sivri ucunu başlıca Sovyetler Birliği'ne yöneltiyor. Emperyalizm evrensel stratejisini güdebilmek için Çin'in bugünkü yöneticileriyle anlaşmaya hazırdır; Sovyetler Birliği ile öteki sosyalist ülkeler arasında bir gedik açmak için, komünist ve işçi partilerinin, ulusal kurtuluş hareketlerinin, demokrasi ve barış güçlerinin Sovyetler Birliği'ne olan güvenini sarsmak için her türlü çabayı harcıyor.

Öte yandan, barış içinde yanyana yaşamayı pekiştirmek ve tehlikeli silâhlanma yarışına son vermek için emperyalist devletler ile sosyalist devletler arasında bile bir iyi ilişkiler havası yaratılmasına son derece gereksinim duyulduğu bir ortamda, komünist hareket içinde, Sovyetler Birliği'ne karşı güvensizlik tohumları eken kişiler var.

Sosyalizme karşı yürüttüğü savaşımında sınıf düşmanımız her türlü araca başvurmakta hiç sıkıntı çekmiyor. Son zamanlarda, güçler oranında sosyalizm yararına oluşan değişiklik karşısında emperyalizm, demokrasi, özgürlük ve insan hakları gibi konularda anti-sosyalist propagandasını yoğunlaştırıyor. İsrail komünistleri de saldırılara hedef oluyorlar. Sınıf ve ideoloji karşıtlarımız şöyle diyorlar: «İşte komünistler de sizin sosyalizminizin insan haklarını çiğnediğini kabul ediyorlar.» Ve vardıkları sonuç da şu belgi oluyor: Yaşasın kapitalizm! Gerçek ancak bu kadar çarpıtılabilir. Sosyalizmin düşmanlarının bu masallarına inanarak bu kişiler, ne yazık ki, gençlerin, işçilerin ve hatta komünist partisi üyelerinin beyinlerinin zehirlenmesine yardımcı oluyorlar. Böylece kötümserlik aşıyor, daha iyi bir geleceğe olan inancı yok ediyorlar. Tarihsel deneyim bize şunu öğretmektedir ki, rüzgar eken fırtına biçer. Bizce komünist partileri arasında, sosyalist ülkeler arasında karşılıklı saygı ve dostça güven ilişkileri, komünist tutumun en sıradan kuralları arasındadır.

Biz, 1967 yılında, Filistin topraklarına ve öteki Arap topraklarına karşı sömürgeci bir işgale girişmiş bir devletten geliyoruz. İşgal makamları vahşi bir baskı politikası uyguluyorlar. Öğrencilerin gösterilerine karşı koymak için orduya başvuruyor, masum insanları hapse atıyorlar. İsrail'de ulusal ayrımcılık politikası uygulanmaktadır. Ve tüm bunlardan sonra,

siyonist yönetici çevreler, gözlerini kırpmadan Sovyetler Birliği'nde insan haklarının çiğnenmesi ve ulusal ayrımcılık uygulanması üzerine propaganda kampanyaları örgütlüyorlar. Anti-sovyetizm ülkemizdeki en korkunç zehirdir; Arap düşmanı şovenizm ve militarizm zehirinden daha da korkunçtur. Bu, sosyalizm fikirlerine ve barışa karşı gericiliğin temel silâhidir. Gericilik, aynı zamanda anti-sovyetik yalanlardan etkilenen kimi komünistleri de kullanıyor.

Özellikle karmaşık koşullarda yürüttüğümüz çalışmalarımızın engin deneyimi, Marksist-Leninist düşüncelerin savunulmasının ve ilkelere sarsılmaz bağlılığın bize partimizin enternasyonalist özünü yıkmaya çabasıdaki düşmanların ve örneklerin tüm girişimlerini boşa çıkarmayı başarma olanağı verdiğini kanıtlıyor. Partimizi ideolojik ve politik bakımdan çelikleştirmeyi, saflarını genişletmeyi ve parlamento (Knesset) ve sendikal merkez (Histadrut) seçimlerinde ve yerel seçimlerde öteki politik gruplar ile demokratik bir cephe oluşturmayı böyle başardık. İsrail'in resmi politikasını barış yararına değiştirmek ve Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle ilişkilerin iyileştirilmesi için yürüttüğümüz savaşımда ideolojik karşıtlarımız içindeki gerçekçi davranan kişilerle de işbirliğini geliştiriyoruz.

Partimiz ile Arap ülkelerindeki komünist partileri arasında Marksizm-Leninizm'in ve proletarya enternasyonalizminin ilkelerine dayanan gerçek dostluk ilişkilerinin kurulmuş olduğunu sevinçle belirtmek isteriz. Anti-emperyalist savaşımда ve ulusal sorun karşısında izlediğimiz, ilkelere bağlı ve kararlı çizgi sonucunda, Partimiz ile Filistin Arap halkının anti-emperyalist ilerici güçleri arasında karşılıklı güven ilişkilerinin geliştiği görülüyor. Bu ilişkiler Yakındoğu'daki tüm halkların bağımsızlık ve barış davasına hizmet etmektedir.

Bir ulusun kaderi yalnızca sınıf savaşımının ve genel demokratik savaşımın yönü ve sonuçları tarafından belirlenmez. Uluslararası koşullar da önemli bir etmendir. Tarihsel deneyim şunu kanıtıyor: Uluslararası koşullar savaşımın sonuçları üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir. Çünkü savaşım ancak emperyalist bir müdahale olanağının yok edildiği koşullarda başarıya ulaşabilir. Gerçekten de her zaman Lenin'in anladığı biçimde proletarya enternasyonalizminin ruhuna uygun davranmış olan Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin gücü ve uluslararası yardımı olmaksızın Küba, Vietnam, Angola, Etyopya, Afganistan, Güney Yemen ve öteki ülkeler halklarının utkuya ulaşmaları gerçek olabilir miydi? Lenin şöyle yazıyordu: Proletarya enternasyonalizmi, «burjuvaziyi yenmekte olan bir ulusun, uluslararası sermayenin yıkılması amacıyla en büyük ulusal özveride bulunabilmeleri ve buna hazır olmalarını gerektirir.» (!)

Bu, elbette bir devrim ihracı çağrısı değildir. Devrimi, emperyalizme ve

(!) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 31, s. 148.

gericiliğe karşı savaşıyorlar, her ülkenin halkları, emekçileri yapar. Öte yandan, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin uluslararası yardımı ve politikası emperyalist müdahalelere karşı sağlam bir koruyucu olarak halklara savaşımı utkuya ulaştırma olanağını verir.

Bu nedenle, «Avrupa komünizmi» denen şeyi reddediyoruz. Komünizm tüm dünya işçi sınıfının dünya görüşü, ideolojisidir. Avrupa, Asya, Afrika, Amerika ya da Avustralya komünizmi diye birşey yoktur. «Avrupa komünizmi» deyişi öz olarak, sınıf temelinden yoksun ve anti-marksisttir. Belli bir görüşü, çeşitli kıtaların işçi sınıfı müfrezelerinin arasına kama sokma isteğini dile getirmektedir. Sosyalizm düşüncelerinin Avrupa'da ortaya çıktığı 19. yüzyılda dahi, Marks ve Engels, bir «Avrupa sosyalizmi»nden ya da «Avrupa komünizmi»nden söz etmiş değillerdir. Tersine onlar, sosyalizmin özünü dile getiren «Tüm ülkelerin proleterleri, birleşin!» belgisini öne sürmüşlerdir.

«Avrupa komünizmi» deyişi Avrupa'daki tüm komünist partilerine, tek tek ülkelerdeki somut koşullara bakmaksızın, belirli, özel bir konumu dayatma girişimi anlamına geliyor.

Bölgemizdeki tüm komünist partileri, Yakındoğu'da adil ve kalıcı bir barışın kurulmasını geciktiren Camp David pazarlığına oybirliğiyle karşı çıkmışlardır. Mısır dışında tüm Arap devletleri Bağdat'ta toplanan tepe konferansında aynı tutumu savunmuşlardır. Geçenlerde Varşova Antlaşması devletleri Yakındoğu üzerine önemli bir bildiri benimsediler. Camp David uzlaşmasının ardından patlama durumunda bulunan bölgemizdeki olayların gidişinden duydukları kaygıyı belirttiler ve gerçek ve adil bir barış planı önerdiler. Ne yazık ki, Varşova Antlaşması üyesi devletlerden biri bu bildiri imzalamadı. Bununla birlikte işçi sınıfının deneyimi bize öğretmektedir ki, özellikle dünya çapında bir yıkım tehlikesinin var olduğu günümüzde, emperyalizmin evrensel stratejisinin karşısına sosyalizmin evrensel ve eşgüdümlü politikasını koymak zorunludur. Deneyim yine kanıtlamaktadır ki, sosyalist ülkelerin, komünist partilerinin ve anti-emperyalist güçlerin enternasyonalist dayanışmasından geri durmak, barış ve ilerleme için ortak savaşıma olduğu kadar, son çözümlemede her halkın çözümlerine de zarar vermek anlamına gelir.

Bu konferansta şu ya da bu ülkenin, şu ya da bu partinin iç sorunlarını değil, uluslararası sorunları tartışıyoruz. Her parti bağımsızdır, bu konuda tartışacak bir şey yok. Her parti, iç yaşantısına her türlü karışmaya karşı koyar, bu doğaldır. Buna karşılık kendisi de, başka partilerin iç eylemlerine karışmamak zorundadır. Ne var ki, dünyanın tüm bölgelerinin, tüm insanlığın yazgısını belirleyen uluslararası sorunlara gelince, burada dayanışma ve eşgüdüm zorunludur. Bu sorunlarda kimse tek başına davranamaz.

Sosyalist toplulukta herhangi bir eşgüdüm eksikliği gördüklerini sandıklarında her zaman sevinç çıklıkları atan emperyalistlerin tersine, biz bunu daha fazla bir bağımsızlığın göstergesi olarak görmüyoruz. Biz bu olguyu, sosyalizm ve barış için savaşımın en yüksek ilkesi olan sosyalist ve anti-emperyalist dayanışmanın küçümsenmesi olarak değerlendiriyoruz.

Gerçekte bağımsız bir parti olduğumuz için sosyalizm ve barış düşmanlarından gelen her türlü ideolojik ve politik baskıyı reddediyoruz. Komünist ve işçi partilerinin, tüm anti-emperyalist güçlerin uluslararası dayanışması her komünist partisinin ya da her anti-emperyalist müfrezenin bağımsızlığına ters düşmek bir yana, onlara bağımsızlığı koruma ve sınıf düşmanının ideolojik ve politik saldırısını gereğince püskürtme olanağını verir; hareketimizin en yüce ülkülerinin maddeleşmesine en büyük katkıyı yapar.

Birincil Bir Ödev

William Kashtan

Kanada Komünist Partisi Genel Sekreteri

İncelenen konu ayrı bir önem taşıyor. Sosyalizm 1917'den bu yana dünyanın gelişimini etkilemektedir. Herşeyden önce kapitalizmin sonsuza dek varolmayacağını kanıtlamıştır. Dünya sosyalist sisteminin doğuşuyla birlikte, dünyadaki güçler oranı barış, demokrasi, bağımsızlık ve sosyalizmin yararına değişmiştir.

Yeni toplumun güçlenmesi emperyalizmi gitgide daha çok alanı terketmeye zorluyor. Bundan ötürü gericilik sosyalizme ve onun kazanımlarına karşı saldırısını yoğunlaştırıyor. Emperyalizm ekonomik ve toplumsal alanlarda Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerce elde edilen başarıları yadsıyamadığından, onları insan haklarını ve demokrasiyi çiğnemekle suçluyor. Üstelik bu, gerçek hak ve özgürlüklerin gerçekleşmesinin ancak sömürüye, ulusal eşitsizliklere ve ayrımcılığa son verilmesiyle olanaklı olduğu, sosyalizm tarafından somut biçimde kanıtlandığı sırada yapıyor. Sosyalizm, insan haklarının soyut bir ülkü değil, gerçek olmasını sağlayan maddesel güvenceleri ortaya koymuştur.

Marksist olduklarını öne sürmekle birlikte, insan hakları sorununda emperyalizmin baskılarına boyun eğen ve Sovyetler Birliği ile sosyalizme karşı yürütülen ilkesiz saldırılara katılan kişiler var. Eylemlerini Marksizm-Leninizme dayandıran partiler için bu tutumu onaylamak olanak dışıdır. Anti-sovyetizm hareketimize güç kazandırmıyor; kapitalizmin temellerini pekiştiriyor ve sosyalizme olan inancı yok ediyor. Kanımız odur ki, anti-

sovyetizm öncelikle, böylesi oportünist görüşleri benimseyen partileri zayıflatıyor. Bir partinin, bağımsızlığını, sosyalizme karşı temelsiz saldırılarla değil, kapitalizmi eleştirerek gösterebileceğini her zaman söyledik, söylüyoruz.

Eğer emperyalizm, yumuşama sürecinin önüne geçmek ve ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketlerini ezmek için NATO çerçevesinde, çabalarında eşgüdüm sağlama gereğini duyuyorsa, sosyalist ülkelerin ve tüm dünya komünist ve işçi partilerinin de yumuşama sürecini uzatmak ve anti-emperyalist cepheye güç kazandırmak için çabalarını eşgüdümlü kılmaları gerektiği açık değil midir? Emperyalizmin tehlikeli askersel stratejisini yenilgiye uğratmak ve ulusal ve toplumsal bağımsızlık savaşımına kalıcı başarılar sağlamak için bu eşgüdüm bugün her zaman olduğundan daha da zorunludur.

Bazı yoldaşlar, bir dünya savaşını önleme olanağı ile barışın güvence altına alınmasını birbirine karıştırıyorlar. Böylesi bir karışıklık, emperyalizmin gerici güçlerinin tarihin tekerleğini tersine çevirmeye çalıştıkları bir anda tehlikeli bir eylemsizliğe yol açar. Gericilik güçlerinin böyle küçümsenmesi strateji ve taktik konularında yanlış sonuçlara da neden olur.

Partimiz barış savaşımını birincil bir ödev olarak ele alıyor. Barış cephesini genişletmeye, örgütlü işçi hareketini, Yeni Demokratik Parti'yi, barışa susamış tüm Kanadalıları kendi davasına kazanmaya ve onları bu savaşıma etkin bir katılım için seferber etmeye çalışıyor. Dünya sosyalizminin ve en başta Sovyetler Birliği'nin nükleer bir dünya savaşının önüne geçme savaşımında belirleyici bir rol oynadığı görülmektedir. İnsanlığın bugünü ve geleceği sosyalizmin gücüne, onun tarihsel özgüvenini yerine getirme olanağına bağlıdır. Bu koşullarda sosyalizme karşı çıkmak, emperyalizmin oyununu oynamak, kibarca söylersek sorumsuzluğun zirvesidir. «İki süper güç» sorununda sınıf konumunu terkederek ve NATO ile sarmaşan Pekin yöneticileri emperyalizmin oyununu oynamaktadır. Varşova Antlaşması'nı NATO ile bir tutan partiler barış davasına hizmet etmiyorlar. Partimiz, Kanada'nın NATO'dan ve NORAD'dan (Kuzey Amerika Hava Savunması) çekilmesinden yanadır ve hep böyle olacaktır. Bu örgütler Kanada'nın güvenliğini sağlamak bir yana, onu tehlikeye düşürüyorlar.

Emperyalizmin gerici güçleri, uluslararası komünist hareketi bölmek ve barış ve toplumsal ilerleme savaşımında tüm potansiyellerini devreye sokmasını engellemek için tüm araçlarla çalışıyorlar. «Leninizm'den, Marksizm'den ve enternasyonalizmden kopun, kendinizi Sovyetler Birliği'nden ayırın» diyorlar. «Sovyetler Birliği'ni eleştirerek, onu mahkum ederek bağımsızlığınızı gösterin» diyorlar. Gerçekte emperyalizm, komünist

ve işçi partilerini, enternasyonalist sınıf konumlarından uzaklaşmaya ve sosyal reformist bir konum benimsemeye sürüklemek istiyor.

Sosyalizme geçiş yolları, işçi sınıfının erki, proletarya enternasyonalizmi ve demokratik merkezîyetçilik ile ilgili geçenlerde yapılan kimi açıklamalar üzerinde bu propagandanın etkisi olmadı denilemez. Tüm bu sorunlar Marksizm-Leninizm'in özünü ilgilendiren ve öteki partilerde olduğu gibi kendi Partimiz içinde de canlı tartışmalara neden olan sorunlardır.

Sosyalizme geçiş barışçı ya da barışçı olmayan, parlamenter ya da parlamenter olmayan yollardan, tek ya da çok partili olabilir. Ne var ki, tüm biçimlerde ortak olan, temel olan proletarya diktatörlüğü ya da «Kanada'da Sosyalizmin Yolu» adlı programımızda dediğimiz gibi işçi sınıfının politik erkidir.

Kimi çevreler «çoğulculuk» terimine ikili bir yorum getiriyorlar. Oysa bu sorunda hiçbir ikili anlam olmamalıdır. İşçi sınıfı ve bağlaşıkları yalnızca erki ele geçirecek güçle yetinmeyip onu savunmaya da yetenekli olmak zorundadırlar. Bu noktada seçenek açıktır: Şili bize örnek olmalıdır. Nitekim, sosyalizme geçmek için izlenecek yol sorunu soyut bir sorun değildir. Ancak sorunun başka bir yönü daha var. Parlamenter yolun demokratik olacağı, parlamento-dışı yolun ise demokratik sayılmayacağı öne sürülüyor. Doğaldır ki, bu anlamsızdır. Biçimi ne olursa olsun sosyalist devrimin demokratik niteliği, halkın çoğunluğunun devrime katılması olgusuyla ve herşeyden önce, devrimin çoğunluğun çıkarı doğrultusunda erki kazanmak ve çoğunluğun erkini elde tutmak biçimindeki hedeflerince belirlenir.

Kimi çevrelerce ülkenin ulusal özgüllükleri, işçi sınıfının gelenekleri vb. vurgulanıyor. Ulusal özgüllükleri yadsımak ya da bunların önemini küçümsemek sözkonusu değildir. Ancak, bunları temel olan şeyle, yani enternasyonalizm ile karşı karşıya getirmek, daha önce elde edilen kazanımlardan vazgeçmek ve savaşımın başarısını tehlikeye düşürmek demektir. Partimizin konumu yurtseverlik ve enternasyonalizm konumu olmuştur ve olacaktır. Bilindiği gibi, enternasyonalizme karaçalma ve gözden düşürme, içeriğini çarpıtma eğilimleri vardır. Yeni sömürgecilğin varlığını sürdürdüğü, çokuluslu şirketlerin ve tekellerin ülkelerimizde hâlâ güçlü ve belirleyici bir etmen oldukları bir dünyada, uluslararası dayanışmayı bilmezden gelmenin, sessizlikle geçiştirmenin ya da azımsamanın son derece tehlikeli olduğu açık değil midir? Emperyalizm doğasını değiştirmedigine göre, proletarya enternasyonalizminin rolü de değişmemiştir. Dahası, savaşımın bugünkü aşamasında, işçi sınıfının konumlarını dünya çapında güçlendirmenin ve genişletmenin zorunluğu olduğu bir sırada, enternasyonalizmin önemi gözle görülür biçimde artmıştır.

Bu nedenle, emperyalizme başlıca engel oluşturan dünya sosyalist sis-

temine ve Sovyetler Birliği'ne karaçalmak, onların dinamik gelişmesini, ekonomik, moral, politik ve askersel gücünü, dış politikasını dikkate almayı reddetmek gerçektđşi, düşsel bir dünyada yaşamak olurdu.

İşçi sınıfının ve onun partisinin öncü rolünün ve temel örgütsel ilke olan demokratik merkezîyetçilik ilkesinin zaman zaman yadsınması çabaları da başka bir ilkesel sorundur. Eğer parti işçi sınıfının sınıfsal bağımsızlığını savunmayı başaramazsa, kendi likidasyonunun yolunu açar. Liberalizm karşısında teslim olmak, «kendi işini kendin gör», bireycilik, hizipçilik; tüm bunlar parti için ölümcül olmakla kalmaz, sömürüye karşı yürütölen ardıcıl savaşımında ve sosyalizm savaşımında işçi sınıfını da felce uğratar.

«Avrupa komünizmi»nin durumu nesnel olarak böyledir. O, ulusal özgüllükleri abartıyor ve enternasyonalizmin rolünü azımsıyor. Her türlü modele karşı olduğunu duyurmakla birlikte, kendi kendisine bir model yaratıyor. Şimdiye dek uygulamaya girmemiş olan bu model ayrıca her türlü uluslararası deneyimi reddediyor. Her partinin kendi strateji ve taktiğini oluşturma hakkını kuşkusuz kimse sözkonusu etmiyor. Bir çok kez belirtildiği gibi her parti, kendi ülkesinde sosyalizme geçiş yolunu seçme hak ve ödevine sahiptir. Bu elbette, ülkenin somut koşullarına uygun olarak Marksizm-Leninizm'in yaratıcı geliştirilmesini içerir. Ne var ki, Marksizm-Leninizm'in yaratıcı gelişmesi ile sınıfsal ilişkiler konusunda hayaller yaratılması arasında derin bir fark vardır. Bu fark, «Marksizm-Leninizm'in yaratıcı geliştirilmesi» kavramı ile «oportünizm» kavramı arasındaki farkla eşanlamlıdır. Birincisi, işçi sınıfı ve bağlaşıklarını utkuya götüren bir strateji; ikincisi ise bozgun ve yenilgiyle son bulan bir stratejidir.

Varolan sosyalizm ve dünyanın gelişimi konusunun incelenmesinde temel nokta yeni toplumun artan rolünün tanınmasıdır. Sosyalizmin konumlarının güçlenmesi tüm komünist ve işçi partilerine giderek daha elverişli olanaklar açıyor. Bunun sonucu olarak, uluslararası dayanışmanın sıkılaştırılması, barış, demokratik ilerleme ve sosyalizm savaşımının etkinliğini artırmak için kesin bir zorunluluk oluyor. Uluslararası dayanışma ve her partinin bağımsızlığı birbirlerini hiçbir biçimde dışlamazlar. Ortak bir konum benimsenmesi günümüzde belirleyici bir önem taşıyor. Eğer ortak bir ideolojiye sahiplerse ve enternasyonalist ve sınıfsal konumlarından çıkarak ortak çıkarları savunuyorlarsa, bu, komünistler için hiç de güç olmayacaktır.

İnanıyoruz ki, bu teorik konferans ve görüş değiştokuşu bu açıdan çok yararlı olacak, gitgide karmaşıklaşan bir durumun aşılmasına yardımcı olacaktır. Bir anlamda burada, çabalarımızı daha iyi eşgüdömlü kılmak ve olayların gidişinde daha çok etkide bulunmak için saatlerimizi aynı saate göre ayarlıyoruz.

Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi Emperyalizmin Saldırısını Kıracaktır

Nicolas Şauî

Lübnan Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri

61 yıl önce, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin etkusuyla işçi ve köylülerin erki ele geçirerek dünya emperyalizminin zincirlerini kırmasından sonra, ulusal kurtuluş hareketi olağanüstü bir gelişme gösterdi. İlk sosyalist ülkenin ve daha sonra sosyalist topluluk ülkelerinin temellerini pekiştirmelerine koşut olarak ulusal kurtuluş hareketi de konumlarını güçlendirdi ve başarılar kazandı.

Ulusal kurtuluş hareketi öz olarak, biçimsel politik bağımsızlık için savaşımın çerçevesiyle sınırlı tutulamayacak bir anti-emperyalist harekettir. Bu harekette sınıf çelişkileri burjuva, feodal ve yarıfeodal güçler ile hareketi ileriye götüren devrimci güçler arasında kendisini gösterir.

Deneyim kanıtlamaktadır ki, dünyadaki güçler oranının bugünkü koşullarında, Sovyetler Birliği ve sosyalist topluluk ülkelerinin yardımıyla ve kurtuluş hareketinin derinleşmesinde ve devrimin hız kazanmasında çıkarı bulunan sınıf ve toplumsal katmanlara dayanan gerçek bir devrimci yönetimin varlığında, ulusal ve demokratik devriminin hedeflerini gerçekleştirme ve sosyalizme geçişin temellerini atma olanaklarının ortaya çıktığı görülüyor. Bağımsızlığına yeni kavuşmuş olan devletlerin sosyalist yolu seçmesi yalnızca teorik bir sorun değildir. Geçmişte olanlar ve bugün Etyopya'da, Afganistan'da, Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti'nde, Angola'da olup bitenler bu sürecin devam ettiğini gösteriyor. Politik erkin sınıfsal niteliği ve ideolojisi sosyalizme geçişte temel ve belirleyici etmen oluyor.

Son on yılda önemli savaşmaları kazanan ve büyük başarılar elde eden Arap ulusal kurtuluş hareketi şu anda bir bunalımdan geçiyor. Biz Lübnan komünistleri bunu yönetim bunalımı olarak tanımlıyoruz. Politik bağımsızlığın kazanılmasının ertesinde hareketin başına geçen yönetim çoğunlukla küçük ve orta burjuvazinin ulusal ve yurtsever çevrelerinden ve askerlerden oluşuyordu. Bunun nedenlerinden biri, büyük burjuvazinin ve feodal sınıfın kalıntılarının emperyalizmle bağ kurarak uzlaşmaları ve emperyalist çıkarları savunarak ihanet etmeleriydi. Ulusal kurtuluş hareketinin böylesi sınıfsal konumlardaki yönetimi, geçmişte olduğu gibi bugün de, bölgenin özellikle tüm dünya için önem taşıyan petrol rezervlerinden kaynaklanan stratejik durumuna yönelik hesaplardan çıkan emperyalist saldırılara karşı koyma ve ilerleme zorluğunun dayattığı sorunlarla karşı karşıya kalıyor.

Kimilerinin geri çekilmesi, kimilerinin ikircimli tutumu bu durumun

sonucudur. Demokratik Yemen'in ve Arap ülkelerinin çoğundaki halk hareketlerinin deneyimi, ulusal kurtuluş hareketi için, yönetimi bu öğelerden temizlemenin ve gelecekteki gelişme yolunda yeteneklerini bütünüyle ortaya sermenin gerçek olanaklarının varolduğunu kanıtlıyor.

Emperyalizmin uyguladığı baskı sonucunda Arap ulusal kurtuluş hareketi üzerinde bugün ağırlığını duyuran muazzam tehlike karşısında bu zorunluluk daha berrak biçimde ortaya çıkıyor. Emperyalizmin Camp David antlaşmaları aracılığıyla ulaşmak istediği bellibaşlı hedeflerden biri yönetimin bağrındaki bu bölünmenin özellikle derinleştirilmesidir. Olayların özellikle tehlikeli niteliği ve önemi, Arap ulusal kurtuluş hareketi ile emperyalizm, siyonizm ve gericilik güçleri arasındaki çatışmanın ve yönetimin konularında yeni bir sarsıntının nedenlerinden biri haline gelmiştir. Yurtsever ilerici güçler ile teslimiyetçi ve karşı devrimci güçler arasındaki savaşım daha da şiddetlenmiştir.

Camp David antlaşmaları, Sedat rejiminin açıkça Arap halklarının düşmanlarının safına geçmesini ve Arap ulusal kurtuluş hareketine karşı yönelik Mısır-İsrail-Amerika bağlaşmasının yaratılmasına getirmiştir. Bu bağlaşmada Mısır, İsrail ile yanyana emperyalizmin ve gericiliğin ileri karakolu rolünü – bütün sonuçlarıyla birlikte – oynayacaktır. Mısır ordusu, gericiliğin çıkarı doğrultusunda Arap ve Afrika ülkelerine karşı saldırgan müdahalelere ve savaşlara sürükleniyor. Satılmış Mısır yöneticileri, Arap dünyasında ve Afrika'da komünizme ve «Sovyet etkisine» karşı savaşımda «yatıştırıcı» rolünü üstlendiler. Oysa bu, Arap halklarının ulusal çıkarlarının zararına olarak, Mısır rejiminin emperyalizmin ve İsrail'in güvenliğinin bekçisi, jandarması rolünü üstlenme çabaları gerçeğini gizleyemez.

Arap ulusal kurtuluş hareketine karşı emperyalizmin bu saldırısı, Sovyetler Birliği'ne, ulusal kurtuluş hareketine, barışa ve halkların güvenliğine karşı emperyalizmle ve dünyanın tüm gerici güçleriyle apaçık bir bağlaşma kurma özlemindeki Çin yöneticilerinin onayı ve desteğini görüyor. Pekin yönetimi, bağlantısızlık hareketini yok etme, onun anti-emperyalist içeriğini boşaltma, ve bu harekete Sovyetler Birliği'ne ve Küba'ya düşman bir yol izletme girişimlerinde etkin bir rol oynuyor.

Camp David komplosu Arap dünyasında geniş halk yığınları arasında büyük tepkilere yol açtı. Sedat'ın teslimiyet politikasının reddedilmesi Kararlılık ve Çatışma Cephesi'nin konferansının toplanmasında ve bu konferansın kararlarında, Camp David pazarlığını mahkum eden ve Sedat'ın soyutlanışını vurgulayan Bağdat Konferansı ile Suriye-İrak Antlaşmasında dile geldi. Ancak, bu öfke patlaması henüz emperyalizmle gerçek bir çatışma düzeyine ulaşmadı. Kitlelerin tepkisi tüm Arap ülkelerinde yeterince tam ve derin olmadı ama bunun nedeni kitlelerde cesur bir savaşım yürütme yeteneğinin olmayışı değildir. Tersine, Lübnan ve Filistin halklarının, Yemen halkının örneği, savaşımı sonuna kadar sürdürme isteğinin varol-

duğunu doğruluyor. Bunun nedenini Arap ulusal kurtuluş hareketinin hatalarında ve onun yönetimine karşı artan güvensizlikte aramak gerekir. Bu da bir çok Arap halkı arasında eylemsizliğe ve düş kırıklığına yol açtı.

Camp David antlaşmalarına karşı çıkan tüm güçlerin, gereken tüm cidiyetle, sorumluluklarını tümüyle üstlenmeleri ve emperyalist ve gerici, siyonist komploya karşı durma yolunda derhal daha kapsamlı ve geniş önlemler almaları konusunda ayak diretiyoruz. Emperyalizmin baskısı nedanlı korkutucu olursa olsun, belirtmek gerek ki, onun tasarılarını suya düşürmek ve Arap ulusal kurtuluş hareketinin yeni ufuklara doğru gelişimini güvence altına almak için gerekli koşullar biraraya gelmiştir. Eğer anti-emperyalist Arap güçler birleşmeyi ve eylemlerini eşgüdümlü kılmayı başarırlarsa, sağı ve gerici güçlerden daha çok ve daha güçlü olduklarını göreceklerdir.

Uluslararası durumu belirleyen güçler dengesi günümüzde devrimci sürecin gelişmesi için koşullar yaratmaktadır, bu nedenle de emperyalizm uzun süreden beri kendi isteklerini dayatma olanağını yitirmiştir.

Lübnan Ulusal Cephesi'yle ilgili olarak başarılı deneyiminden yola çıkan Partimiz, her bir Arap ülkesinde böylesi cephelerin kurulması, Arap halk yığınlarına dayanan ve bu savaşında onların güçlerini seferber eden ilerici bir Tüm-Arap-Cephesi'nin kurulması için çağrıda bulunmuştur. Bugünkü aşamada, emperyalizme karşı Arap halklarının savaşımının genel stratejik açımları temelinde ve bir program etrafında birleşmiş komünistleri, Baasçıları, milliyetçileri ve tüm Arap devrimci güçlerini kapsayacak bu Tüm-Arap-Cephesi'ni kurmanın zorunlu olduğuna inanıyoruz. İşçi sınıfının partisi bu cephede kendisine düşen rolü oynayacaktır. Çünkü o, emperyalizme karşı savaşmada en kararlı sınıfın, ulusal ve demokratik devrimin hedeflerinin gerçekleşmesi ve sosyalizm için savaşımı yürütmeye hazır olan sınıfın partisidir.

Lübnan'ı kırıp geçirmeye devam eden kanlı olaylar bölgedeki bunalımın bütünleyici parçasıdır. Lübnan, Arap ve uluslararası çelişkilerin içiçe geçmesi ve ağırlaşması, hâlâ içinden çıkmadığımız bir iç savaşın patlak vermesiyle son buldu.

Partimiz, kararlılık ve bağlılıkla izlediği ilerici-yurtsever güçlerin birliği politikasıyla sağlam örgütlenmiş bir cepheyi kurmayı başardı: Lübnan Ulusal ve Yurtsever Güçleri Merkez Politik Konseyi. Komünistlerin yönetiminde öncü bir rol oynadıkları, tümüyle yasal ve örgütlenmiş bir cephenin kurulduğu Arap dünyasında ilk kez görülmektedir. Cepheyi oluşturan parti ve güçler arasındaki ilişkiler demokrasiye, haklarda ve yükümlülüklerde eşitliğe dayanıyor. Değişik ideolojik akımları ve toplumsal katmanları temsil eden çeşitli partiler ve güçler politik, ideolojik ve örgütsel bağımsızlıklarını koruyorlar. Cephe, başta Sovyetler Birliği olmak üzere dünyadaki sosyalizm ve ilerleme güçleriyle bağlaşıklığının ve stratejik bağ-

İantılarının altını çizen açıkça anti-emperyalist bir programa dayanıyor. Ülke içinde olduğu kadar sınırların ötesinde de sözü geçen bu cephe halkımızın politik ve silâhlı savaşımının yöneticisi olarak tanınıyor. Cephe, halkın çıkarlarının sözcüsü olarak, bağımsız, birleşmiş ve demokratik bir Lübnan'ın güvenliğini güvence altına alıyor.

Ülkemizdeki durum hâlâ istikrardan uzaktır. Bunun nedeni, şu anda bölgeyi niteleyen çelişkilere sımsıkı bağlı olan Lübnan'daki çelişkilerin keskinleşmesidir. Camp David antlaşmalarının ilân edilmesinden sonra James Carter'ın, Sedat'ın ve Begin'in yaptıkları açıklamalar, bu antlaşmaları Mısır'ın yanısıra Lübnan'a da onaylatma amacını güden tasarıların varlığını açığa çıkardı. Bu tasarılarından cesaret alan faşist ayrılıkçılar, Lübnan'daki barışçı Arap güçlerine karşı daha sert eylemlere giriştiler.

Ülkemizde bugün, Lübnan'da iç savaş ateşini körüklemeyi sürdüren emperyalizme ve Arap gericiliğine karşı, İsrail ajanlarına karşı savaşım için, önemli hıristiyan politik güçler ve geniş hıristiyan halk yığınları da dahil olmak üzere çeşitli politik güçleri ve halkın değişik kesimlerini birleştiren geniş bir cephe vardır. Büyük özverilere, güçlülere ve düşman baskısına karşın politik ve askersel güçlerinin birliğini ve bütünselliğini korumayı başarmış olan Arap yurtsever hareketi bu geniş cephenin başında yer alıyor.

Bütün bunlara karşın, geleceğe iyimser olarak bakıyoruz. Bizi yalıtılmaya yönelik girişimler tümüyle yenilgiye uğramıştır ve bugün düşmanlarımız yalıtılmış durumdadır. Kararlılığımızı besleyen en önemli kaynak olan uluslararası dayanışmayla, dostlarımızın yardımıyla daha güçlü bir duruma geliyoruz.

Günümüzün Temel Konusu

Julio Laborde

*Arjantin Komünist Partisi Merkez Komitesi Üyesi,
BSS Yazı Kurulu Üyesi*

Dünya devrimci hareketi büyük bir genişlik ve derinlik kazanmıştır. Bu nedenle bu tür konferanslar bu hareketin gelişmesi sırasında ortaya çıkan yeni sorunların incelenmesi bakımından çok önemli, hatta zorunludur. Bu konferansta ele aldığımız sorunlar çağımızın dikkat merkezindedir. Varolan sosyalizm, yalnızca uluslararası işçi sınıfının başlıca ürünü değil, aynı zamanda dünya işçi hareketinin ve ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketinin kararlı destekçisidir. Öte yandan barışın en kesin güvencesidir. Bu yüzden, varolan sosyalizmin dünya olaylarındaki rolünün her türlü küçümsenmesinin halkların azılı düşmanı olan emperyalizmin yararına

olacağı ve dolayısıyla bir bütün olarak devrimci harekete ciddi bir zarar vereceği kanısındayız.

Tüm kıtalardan gelen delegeler bu konferansta, Çin'in Maocu yönetimine yürütülen karşı devrimci politikayı somut olgularla kanıtlayarak açığa vurdular. Ne gariptir ki, bazı yoldaşlar, çürütülmesi olanaksız olgulara dayanarak Maocu yöneticilere yöneltilen haklı eleştirilere katılmadıklarını belirttiler. Yoldaşlar, Vietnam'a karşı girişilen saldırı eylemlerini, Angola'da başkaldıran satılmışlara Maocuların yaptıkları yardımı nasıl sessizlikle geçiştirebiliriz? Ya Mocuların SSCB, Küba ve öteki sosyalist devletlere attıkları iftiralar? Ya Pinochet'e ve öteki faşistlere, gericilere yapılan yardım? Özellikle, Maocuların emperyalizmle anlaşması ve dünya devriminin dayanağı olan Sovyetler Birliği'ne karşı yürütülen birleşik saldırılar karşısında nasıl susabiliriz? Biz, Maoculuğun anti-marksist ve anti-leninist karakterini yıllardır açığa vuruyoruz. Kanımız odur ki, onun karşı devrimci özünü ortaya sermek hiçbir zaman bugünkü kadar önem kazanmamıştır.

Partimizin strateji ve taktiğini uygulamaya koyarken Oktobr Devrimi'nin ve başka ülkelerde gerçekleştirilen devrimlerin deneyimini her zaman dikkate alıyoruz. Ama bu, öteki devrimci kolların yaptıklarını olduğu gibi kopya etmeye çalışıyoruz anlamına mı geliyor? Hayır, bildiklerimizi dünya devrimci deneyimi ile zenginleştirmeye ve devrimin genel yasalarını kendi ulusal özgüllüklerimize uygulamaya çaba harcıyoruz. Sosyalizmin genel yasalarından her sapmanın sosyalizmin kendisinden sapma demek olduğunun bilincindeyiz. Bununla birlikte, bu yasaların harekete geçtiği tarihsel koşulları ve ulusal özgüllükleri hesaba katmamak kendi kendimizi yenilgiye mahkum etmek olurdu. Bu demektir ki, her bir ülkede sosyalizm savaşımının büründüğü tüm biçimler yalnızca devrimin yöneticilerinin özne iradesine değil, her bir ülkede varolan değişik koşullara bağlıdır.

Öte yandan, genel olarak bilimin ve Marksist-Leninist bilimin temel kategorilerinden biri olan genel ile özel arasındaki diyalektik birlik ile ulusal ya da bölgesel denilen komünizmler arasında ortak hiçbir şey yoktur. Tersine, uluslararası komünist hareketin bölgelere bölünmesinin onu güçlendirmeyip, zayıflatacağına inanıyoruz. Böylesi düşüncelerin bilimsel temelden yoksun olduğu kanısındayız.

İdeolojik savaşım gün günden daha keskin bir niteliğe bürünüyor. Bugünkü durum içinde, emperyalizmin ideolojisine, sosyalist ülkeler ve komünist partileri konusunda yapılan iftiralara ve yalanlara yanıt vermemiz; kendisini gelişme yanlısı olarak gösteren ve ülkenin sorunlarını varolan ekonomik ve toplumsal yapıya dokunmadan, sıradan reformlarla çözümlenmeyi deneyen burjuvazinin fikirlerine karşı koymamız gerekiyor. Gerçeklikleri gözönüne almayan ve devrimi nesnel ve öznel koşullarla

bağı bulunmayan iradeci bir eylem olarak gören goşistlerin görüşlerine karşı durmamız gerekiyor. Bu grupların serüvenci eylemleri tüm olarak devrimci sürece büyük zararlar vermiştir: İşçi sınıfını kimi bağlaşıklarından uzaklaştırmışlar, gerçek devrimci savaşımın saygınlığını lekelemişler ve tüm demokratik güçleri ezmek için sağcılara bahane sağlamışlardır. Karşı devrimci bir akım haline dönüşen Maoculukla savaşımı da sürdürmeliyiz.

Sosyalist sistem kıtamız halklarının savaşımaları üstünde büyük bir etki yapıyor. Sosyalist sistemin örnek olma gücünde, ekonomik, toplumsal, kültürel ve bilimsel muazzam başarılarında, tüm ilerici güçlerle etkin dayanışmasında bu etki kendisini belli ediyor. Bu açıdan, sosyalist ülkeler ile dünyanın tüm devletleri arasında hak eşitliğine dayalı teknik ve ticari işbirliği büyük bir önem taşıyor. Bugün her devrimci ya da ilerici hükümet, dilediği takdirde, sosyalist ülkelerle ilişkilerini geliştirerek kendisini emperyalizme bağımlı tutan ekonomik bağımlılık zincirlerini kırabilecek durumdadır. Örneğin, eğer Arjantin'de, sosyalist ülkelerle bağlanan antlaşmalar uygulansaydı, Parana Medio gibi büyük hidroelektrik santraller inşa edilebilir, önemli nehir limanları kurulabilir, demiryolu ulaşımı ve özel ve devlet sanayiinin kimi öncü sektörleri modernleştirilebilirdi. Buna karşılık, emperyalizmin teknolojik «yardımı» bağımlılık zincirlerini daha çok sıkılaştırmıştır.

Modern teknolojilerin büyük yatırımlar gerektirdiği ve aynı zamanda çabucak eskidiği biliniyor. Bu yüzden emperyalist tekeller, teknik düzeyin orta derecede bulunduğu, buna karşılık ücretlerin ve hammaddelerin ucuz olduğu bağımlı ülkelere eskimiş teknolojileri aktarıyorlar. Oysa, bu teknolojiler karma işletmeler aracılığıyla ya da doğrudan doğruya yatırılan tekelci sermayelerle uygunluk gösteriyor. Bundan başka, bağlanan antlaşmalar çoğunlukla bölgesel pazarların fethedilmesi amacını taşıyorlar. Dolayısıyla, lisans, marka vb. için yüksek tutarda para ödemek zorunda kalan gelişme yolundaki ülkeler, ayrıca, gelişmiş kapitalist ülkelerle rekabette kendi yerli sanayilerinin elverişsiz koşullarda yer aldığını görüyorlar. Nitekim, Arjantin'de bir traktör Amerika'dakinin iki-üç katı fiyata satılmaktadır.

Sosyalist ülkelerle işbirliği kapitalizmle olan ilişkilerimizden köklü farklar gösterir. Bu işbirliği kamu sektörünü güçlendirir: Kurulan işletmeler ulusal iyelik haline gelir ki bu, genişletilmiş yeniden üretime, ekonomik gelişmenin planlanmasına olanak tanır. Ödemeler, geleneksel dışsatım mallarımız aracılığıyla ya da sosyalist ülkelerin yardımıyla kurulan fabrikalarımızda üretilen mallarla gerçekleştirilir. Ayrıca bu işbirliği çok sayıda alanı kapsar; sanayi, tarım, öğretim, taşımacılık, halk sağlığı, teknik ve bilimsel kadroların yetiştirilmesi . . .

Deneyimimiz göstermektedir ki, sosyalist ülkelerle ve özellikle Sovyetler Birliği ile işbirliği ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşımında sağlam bir dayanaktır.

Birlik Nesnel Zorunluluktur

Lionel Soto Prieto

Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi Üyesi

Sosyalist sistem sağlamlaşmış, coğrafi çerçevesini genişletmiştir; insanlığın gelişimi üstünde giderek artan bir etkide bulunmaktadır.

Bilindiği gibi, Büyük Çin Devrimi'ne ihanet eden Pekin yöneticileri, dünya devrimci güçlerinin saflarına bölünme ve karışıklık öğeleri getirdiler. Ne var ki, onların saldırıları dünya olaylarının kazandığı devrimci yönü asla değiştiremez.

Emperyalist kamp ise sürekli bir bunalım içindedir. Ekonominin bozulması ve bir bütün olarak burjuva toplumunun düşüşü bunalımın göstergeleridir. Emperyalizmin politikasının halkların çıkarlarıyla ve tarihin kendisiyle çelişki içinde olduğu bugün her zamankinden daha açıktır.

İnsanlığı korumak, yeryüzünde yaşamı korumak istiyorsak barış için savaşmak zorunludur. Yine şu nedenle zorunludur ki, sağlam bir barış koşullarında, bugün silâhlanma yarışı için harcanan muazzam kaynakları halkların ekonomik ve toplumsal gelişmesine ayırmak olanaklı olacaktır. Devrimciler bundan kimin sorumlu olduğunu bilmez değillerdir. Onlar, sosyalist ve komünist kuruluşun kendi özünün barışı gerektirdiğini iyi biliyorlar.

Partimizin politikası hem Küba'nın ulusal çıkarlarına, hem de dünya devrimci hareketinin yüksek çıkarlarına yanıt veriyor. Proletarya enternasyonalizmi bu politikanın köşe taşıdır. Küba komünistleri, emperyalizme karşı yürütülen savaşımında sosyalist devletlerin tek ve etkili bir çizgi uygulamaları gerektiğini düşünüyorlar. Devrimci işçi hareketiyle ulusal kurtuluş hareketinin işbirliğinin gelişmesine en büyük katkıyı yapmaya çalışarak, bu hareketlerin belirledikleri hedeflere ulaşmalarına yardımcı oluyoruz. Kanımızca, uluslararası arenada karşı karşıya gelen yalnızca iki kamp vardır: Sosyalist ve anti-emperyalist kamp ile emperyalist ve emperyalist yanlısı kamp. Günümüzün gerçekliklerini oportünizme kaymadan, bu konumdan yola çıkarak inceleyen tutarlı her Marksist-Leninist bu savın doğruluğunu anlayabilir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, özellikle şu son yirmi-otuz yılda, tekelci sermayenin uluslararasılaşmasındaki eşi görülmedik genişleme kapitalist gelişmenin belirleyici özgüllüklerinden biri durumuna gelmiştir. Bu, çoku-

İşlu şirketler olarak bilinen dev tekeli yoğunlaşmaların doğuşunu ve güçlenmesini açıklar. Kısacası emperyalizm, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin çoğunda, gelişmiş kapitalist ülkelerin uzantısı rolünü koryor. Bu ülkeler gelişmiş kapitalist ülkelere, açgözlülüklerinin temel nesnesi olan petrolü, tarımsal ürünleri sağlıyorlar. (Böylece sözkonusu ülkelerin tarımına tek yönlü bir gelişme dayatılıyor).

Emperyalist tekeller, ulusal demokratik devrimlerin daha önce gerçekleştirildiği ama ekonomik yapıda sömürgeciliğin mirasını taşıyan ülkeleri de kapitalist sisteme yeniden bağlamak için dünya pazarındaki konumlarından yararlanıyorlar.

Emperyalizm, halkların köleleştirilmesi ve soyulmasında sürekli olarak yeni, daha ince sızma ve egemenlik biçimlerine başvuruyor. Böylelikle, tekellerin, en başta ABD tekellerinin kendilerini ulusallaştırılma «tehlilesinden» koruyabilmelerini sağlamak ve sözkonusu ülkenin yerel sermayesini ve yasalarını kullanarak kârlarını çoğaltmak, herhangi bir kısıtlayıcı önlemi yozlaştırmak ve karma sermayeli işletmeler üzerinde kesin bir denetim kurmak için yabancı sermayenin katılımıyla karma işletmeler kuruluyor. Amerikalılar Arası Gelişme Bankası, Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu gibi mali kuruluşlar tarafından verilen ve gelişme yolundaki ülkeleri tam anlamıyla bağımlılaştırılan «bağlı krediler» sistemi bu ülkeleri yağmalamak için emperyalistlerin kullandığı başka bir araçtır. Bu sisteme bağlanan Latin Amerika ülkelerinin dış borçlarının gitgide daha hızlı biçimde artması ve mali durumun sürekli ağırlaşması günümüzde bu ülkelerin ekonomisinin ayırdedici özelliği haline gelmiştir. 1978'de Kuzey Amerikan tekellerinin Latin Amerika'daki yatırımlarını, özellikle Brezilya ve Meksika'da – bu iki ülkede 10 milyar doları buluyor – %20 artırdıkları hesap edilmiştir.

ABD, Latin Amerika'ya sermaye ihracını genişleten tek ülke değildir. Aynı biçimde Batı Alman yatırımlarında da açık bir artış gözleniyor. Bunlar 1977'de 6,8 milyar marka ulaşmıştır ki, en büyük bölümü – 3,8 milyar mark – Brezilya'ya yerleşmiştir.

Uzun kölelik döneminden henüz kurtulmuş olan Afrika ülkelerinde durum daha ağırdır. Dünyada meydana gelen değişiklikler kendisini kaba şiddet biçimlerinden daha yumuşak biçimlere geçmeye zorlasa da, emperyalizm bu kıtada en vahşi yeni sömürgeci sömürü yöntemlerine başvuruyor.

Sömürgecilikten ekonomik az gelişmişlik gibi karmaşık bir sorunu devralan Afrika ülkeleri, bir ya da iki ürün türünün kapitalist pazarlara dış satımından – ki bu alışverişler eşit olmayan bir çerçevede yapılıyor – sağlanan gelirlere önemli ölçüde bağımlı durumdadırlar. Latin Amerika devletleriyle pek çok ortak özelliklere sahip olan bu ülkeler kapitalist dünya ekonomisine yatırım ve kredi sistemi yoluyla da bağlanmışlardır.

Buna ek olarak, gelişme yolundaki ülkelerin çoğu, yapı olarak şimdiye dek emperyalist tekellerin ve yerli oligarşinin sömürücü sınıflarının çıkarlarına bağımlı kalmış olan toprak mülkiyeti sorununu henüz çözümlenmemişlerdir. Bu ülkelerin hemen hemen çoğunda bir tarım reformu gerekliliği kendisini güçlü biçimde duyuruyor.

Gelişme yolundaki ülkeler arasında bağlantısızlar hareketine katılan çok sayıda devlet vardır. 1961 yılında cisimleşen bu hareket daha başlangıçta barış, ulusal bağımsızlık ve ilerleme için savaşım üzerinde olumlu bir etki yapmak, sömürgeciliğe, emperyalizme, yeni sömürgeciliğe, siyozizme ve ırkçılığa etkin biçimde karşı koymak hedefini saptadı.

1979 yılında ülkemizde toplanacak olan bağlantısız devletler başkanlarının 4. Konferansı'nın yakınlığını gözönüne alan emperyalizm ve ortakları, Küba'nın bağlantısızlık hareketindeki saygınlığını karalamaya, halklar arasında güvensizlik tohumları ekmeye ve böylesi bir genişliğe ve bu denli engin bir karaktere sahip olan bir hareketin içindeki bütünüyle anlaşılır çelişkileri ağırlaştırmaya yönelik yoğun bir kampanya başlattılar. «UPI», «AP», «Hsinhua» haber ajansları ve onların benzerleri olağanüstü bir birlik içinde çetin görevlerine hevesle giriştiler.

Küba komünistleri, bağlantısızlar hareketini, uluslararası politikanın gücü ve birliği sayesinde, ezgiye karşı savaşımında gitgide daha etkili bir rol oynamaya yetenekli – bu hareketin temsil ettiği halkların çoğunluğu süreklilik olarak baskının kurbanı olmuşlardır – aktif bir etmeni olarak görüyorlar. Bağlantısızlık hareketinin barış, bağımsızlık ve toplumsal ilerleme güçleriyle bağ kurmasını, uluslararası sahnede bu güçlerle birlikte ortak eylemlere girişmesini nesnel zorunluluk olarak değerlendiriyoruz. Kurtuluş için ve günümüzün devrimci güçlerinin pekişmesi için savaşırken halkların kuşkusuz zorlu sınavlardan geçmek zorunda kalacakları bu yolda uluslararası dayanışma belirleyici bir önem taşıyor.

Uluslararası dayanışma Angola, Etyopya, Mozambik, Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti gibi sosyalist gelişme yolunda ilerlemede kararlı olan bağımsızlığına yeni kavuşmuş ülkelere destek vermeyi; ilerici dönüşümlerinde, emperyalist baskı ve egemenliğin ortadan kaldırılmasını içtenlikle arzulayan güçlere yardımcı olmayı kapsıyor.

Sosyalist topluluk devletlerinin desteği Küba Devrimi için her zaman belirleyici olmuştur; kardeşçe dayanışma, Amerikan emperyalizmince yürütülen saldırı ve abluka politikasının üstesinden gelinmesine yardım etmiştir. Genç kuşağı enternasyonalizm ruhunda eğitiyoruz. Hernekadar olanaklarımız henüz yeterli değilse de, bağımsızlığına yeni kavuşmuş ve savaşmakta olan halkların ekonomik ve toplumsal gelişmesine yardımcı oluyoruz. Binlerce Kübalı hekim, öğretmen, teknik uzman ve düz emekçi onlara yardım etmek amacıyla Afrika'da ve dünyanın öteki kesimlerinde bulunuyorlar. Okuma-yazma düzeyinin henüz çok düşük olduğu bağımsız

genç devletlerin binlerce temsilcisi Küba orta ve yüksek öğretim kuruluşlarında öğrenim görüyor.

Ödevimizi böylelikle yerine getirdiğimiz inancındayız. Sosyalizmin stratejik çıkarları açısından açıktır ki, bağımsızlığına yeni kavuşmuş ülkelerin ekonomisinin güçlenmesine ve gelişmesine katkıda bulunurken, nitelikli ulusal kadroların oluşmasını sağlarken bu ülkelerin sosyalizmin yanında enerjik biçimde yer almaları için savaşıyoruz. Emperyalizm ve gericilik güçlerinin sürekli zayıflaması sürecine temel bir katkıda bulunuyoruz.

Zimbabve, Namibya ve Güney Afrika savaşçılarına; Filistin ve Batı Sahra kurtuluş güçlerine; Nikaragua, Guatemala, Şili, Uruguay, Paraguay ve ortak düşmanımıza karşı savaştan ve insana yararlı ve eşit bir yaşam özlemi duyan öteki ülkelerin halklarına yaptığımız çok yönlü yardım ve politik destek ile kendisini gösteren ulusal kurtuluş ve devrimci hareketlerle dayanışmamız yoluyla bu sürece tartışma götürmez bir biçimde katkıda bulunuyoruz.

Sosyalist yurdumuz emperyalizmin Küba devrimini boğma yolundaki tüm girişimlerini püskürttü. ABD emperyalizminin 1961'de kurduğu canice abluka henüz kaldırılmadı, üzerinde Guantanamo deniz üssünün bulunduğu toprağımızın bir bölümünün işgali hâlâ sürüyor. Küba düşmanı kampanyaların, tehditlerin sonu gelmiyor. Ne var ki, bu denli güçlü bir düşmana karşı direnme Kübalıların savaşkan ruhunu çelikleştirdi. İnanıyoruz ki, Küba bugün dünya devrimci hareketinin sınıranmış bir müfrezesi sayılmak için haklı nedenlere sahiptir.

Reel Sosyalizm ve Bağımsızlığına Yeni Kavuşmuş Ülkeler

Narayana Krishnan

*Hindistan Komünist Partisi Merkez Yürütme Komitesi Üyesi,
Ulusal Konsey Sekreteri*

Dünya sosyalist sistemi bugün dünyanın politik ve toplumsal gelişmesi üzerinde belirleyici bir etki yapıyor. Onun muazzam ekonomik gücü ve savunma kapasitesi etkili anti-emperyalist etmenlerdir. SSCB ve öteki sosyalist ülkelerin tüm halkları tarafından ve dünyanın tüm barışsever güçlerince desteklenen akıllı ve etkin dış politikası, 1970 yıllarının başlarında, yumuşama doğrultusunda bir dönüm noktasının oluşmasına, halkların toplumsal ve ulusal ezgiye karşı savaşımı için elverişli koşulların ortaya çıkmasına katkıda bulundu. Emperyalizm, karşı devrim «ihracı»nda gitgide daha büyük güçlüklerle karşılaşılıyor.

Tarihte ilk kez, sosyalist ülkelerin politikası devletler arasında demok-

ratik ve hakça ilişkilerin kurulmasını kolaylaştıran koşulları yarattı. Farklı toplumsal rejimlere sahip devletlerin barış içinde yanyana yaşaması, halkların kendi yazgılarını belirleme hakkına saygı, ülkeler ve halklar arasındaki çatışmaları çözümlenme aracı olarak savaşa ve zora başvurma vb. gibi. Bu politikanın temel ilkeleri uluslararası hukuk kuralları olarak geniş ölçüde benimsenmiştir.

Bağımsızlığına yeni kavuşmuş ülkeler, yüzyıllık sömürge egemenliğinden miras kalan son derece karmaşık sorunlarla karşı karşıya buluyorlar. Bunlar, bağımsızlığı pekiştirmek, ulusal ekonomiyi geliştirmek, halklarının kültürel az gelişmişliğini ve yoksulluğunu ortadan kaldırmak gibi muazzam sorunlardır. Bu sorunların çözümü, emperyalist ve yeni sömürgeci sömürüye karşı ekonomik bağımsızlık için savaşıma çözümlenmezcesine bağlıdır.

Dünyadaki güçler oranının değişmesi, bağımsızlığına yeni kavuşmuş ülkelerin çoğuna yabancı işletmeleri ulusallaştırma ve kendi öz kaynakları üzerindeki geri alınmaz haklarını dayatma olanağını sağladı. Bağımsızlığına yeni kavuşmuş ülkeler, ekonomiyi yeniden örgütlemek, öncelikle kamu sektörünü geliştirmek ve çok sayıda uzman, teknik kadro vb. yetiştirilmesini sağlamak için sosyalist ülkelerden önemli yardımlar alıyorlar. Ekonomik bağımsızlığını elde etme yolunda Hindistan'ın harcadığı çabaları desteklemek konusunda Sovyetler Birliği'nin oynadığı rol kendisini şöyle gösteriyor: Hindistan'da Sovyet yardımıyla kurulan işletmeler bugün çelik üretiminin yaklaşık üçte birini, petrolün yarısından fazlasını, metalürji donatılarının % 80'ini, büyük elektrik araçlarının % 60'ını üretiyorlar. Ülkemizin savunma gücünün pekiştirilmesinde SSCB'nin belirleyici rolünü de belirtmek gerekir. Ayrıca, yalnızca SSCB'nin yaptığı büyük yardımının nicel anlamını belirtmek yetmez; bağımsız ulusal bir ekonominin temellerinin kurulmasına, ulusal egemenliğin pekişmesine katkıda bulunan nitel görünümünü de işaret etmek gerekir.

Bağımsızlığına yeni kavuşmuş devletlerin toplumsal-ekonomik sorunlarının çözümü gelişme yolunun seçimine sınıksız bağlıdır. Devrimci demokratlar tarafından yönetilen ve köklü toplumsal ilerlemelerin gerçekleşmesini, emperyalist ve feodal sömürünün ortadan kaldırılmasını, kapitalist gelişmenin sınırlandırılmasını programına alan ülkeler sosyalist yönelimli yolda yer alıyorlar. Elverişli uluslararası koşullar, varolan sosyalizmin maddi ve manevi desteği, gelişme yolundaki bu başarıların temel etmenlerini oluştururlar. Ancak doğaldır ki, bu etmenler ne olursa olsun kesin bir güvence değildir. Bu ülkelerde sınıf güçleri oranının ilerici yönde değişmesi sosyalist dönüşümler için gerekli bir koşuldur. Bu dönüşümlerin belirleyici gücü olarak Marksist-Leninist ideolojiye sahip bir politik partinin yönetiminde öteki emekçi kitlelerle birlikte hareket eden işçi sınıfının oluşması gerekir. Kimi devrimci demokratik rejimler bu yönde yol

alıyorlar. Kimi devrimci demokratik örgütlerde Marksizm-Leninizm'in ideolojik temel olarak ilân edilmesi çok anlamlıdır.

Varolan sosyalizmin kazanımları ve artan uluslararası etkisi dünya kapitalizminin bunalımını derinleştirdi. Amerikan emperyalizmi yeni duruma karşı koyabilmek amacıyla anti-sovyetizmi temel alan küstah bir taktik benimsedi. Bu alanda, yayılcı ve şoven amaçlar güden Çin yöneticilerinin kişiliğinde şimdiye dek görülmemiş bir bağlaşıklık buldu.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin bugünkü yöneticileri Marksizm-Leninizm'den büsbütün koştular ve Sovyetler Birliği, ulusal kurtuluş hareketleri, barış ve yumuşamaya karşı yönelik olan Amerikan emperyalizmi ve NATO'nun ortak cephesiyle açıkça birleştiler. Hindistan, Maoçu yayılcılığın ve şovenizmin ilk büyük hedefi olmuştu. Şimdi sıra Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nde. Bu koşullarda, günümüz emperyalizminin en yakın bağlaştığı olan Çin Halk Cumhuriyeti yönetimi karşısında suskunluk göstererek emperyalizme karşı dünya barışı için savaşımında birlikten söz etmek olası mıdır?

Kuşkusuz, Çin Halk Cumhuriyeti ile dostça ilişkilerden yanayız. Ama, Çin yöneticilerinin dış politikasının bugünkü doğrultusuna karşı ilkeli bir savaşım yürütmeden buna ulaşamayız.

ABD'nin saldırgan çevreleri varolan sosyalizmi içerden yıkmak, uluslararası komünist hareket içinde ideolojik bir aşınmaya yol açmak ve onu bölmek için her türlü çabayı harcıyorlar. Bu koşullarda, anti-sovyetizmi reddetmek, uluslararası komünist hareketinin birliğini, uyumunu ve savaş gücünü pekiştirmek ortak anti-emperyalist hedeflerimize ulaşmak ve nükleer savaşa giden yolu tıkamak gibi kutsal bir ödevi gerçekleştirmek hepimiz için tarihsel sorumluluktur.

Birbirimizi karşılıklı olarak bilgilendirmek yolunda verimli deneyim de-ğiştokuşları, ortaklaşa biriktirdiğimiz deneyimin teorik genelleştirilmesine yönelik sürekli çabalar; kanımızca, ortaya çıkacak tüm güçlükleri aşma yolunda birlik ve uyumumuzu pekiştirmenin geçerli biçimleri böyle olmalıdır.

Birlik, Başarının Güvencesidir

Naim Aşhab

*Ürdün Komünist Partisi Merkez Komitesi Politik Büro Üyesi,
Partinin Dergideki Temsilcisi*

Bölgemizde gelişen olaylar giderek açıkça göstermektedir ki, dünya emperyalizmi ve özellikle Amerikan emperyalizmi ve İsrail'in siyonist yöneticileri, varolan sosyalizmin Arap halkları üstündeki artan olumlu etki-

sinden ve bu etkinin açılımlarından korkuya kapılan, başta Sedat rejimi ve Suudi Arabistan'ın yöneticileri olmak üzere gerici Arap ögeleriyle işbirliği halinde, Arap devletlerinin sosyalist ülkelerle ilişkilerini bozmaya, olanak varsa yıkmaya çalışıyorlar. Bu çabalar, gerçek ulusal bağımsızlık ve ilerici gelişme bayrağını taşıyan ve sosyalist ülkeler ile Arap ülkeleri arasında sıkı bağlaşmadan yana olan Arap komünist partilerine karşı bir haçlı seferi örgütleyerek Arap dünyası ile sosyalist sistem arasında bir «Çin duvarı» çekmek amacını güdüyor.

Camp David komplosu konusunda kimi ilerici güçlerin, Sovyetler Birliği'nin sorunun çözümünden uzaklaştırılması karşısında kayıtsız kalmalarını üzülererek belirtiriz. Onlara göre Camp David antlaşmaları Yakındoğu'da adil bir barışın kurulmasında yalnızca olumlu bir başlangıçtır. Bölgemizin yakınında yer alan büyük bir güç olarak Sovyetler Birliği'nin Yakındoğu'daki bunalımın çözümüne katılmasını zorunlu sayıyoruz. Çünkü bu katılma yalnızca alınan tüm kararların gerçekleşmesinde sağlam bir güvence oluşturmakla kalmayacaktır. Sovyetler Birliği'nin katılmasından yanayız çünkü, Yakındoğu sorununun çözümünün, Camp David karşılaşmasına katılanların istedikleri gibi gerginliklerin şiddetlenme nedeni değil, ona bir katkı olmasını diliyoruz.

Daha başlangıçta, Camp David komplosunun gösterdiği tehlikeyi farkeden Arap halkları komployu kesinlikle açığa vurdular. Çünkü bu antlaşmalar sorunun barışçı ve hakça çözümü için hiç bir önkoşul taşıyor ve her şeyden önce 1967'de işgal edilen tüm topraklardan İsrail'in tümüyle çekilmesini hiç bir biçimde içermiyor. Filistin halkının yasal ulusal haklarının verilmesini amaçlıyor.

Komünist hareket, gezegenimizde yüz milyonlarca insan üzerinde etki yapan, insanlık tarihinin gördüğü en büyük ve en utkan harekettir. Bu hareketin birliği, onun etkisini ve saygınlığını yükselten ve pekiştiren temel etmendir. Ekleyelim ki, kardeş partilerin bağımsızlığını ve eşitliğini savunuyoruz ama, bu partiler ailesinde SBKP'ye özel bir rol düşmektedir. Çünkü o, dünya tarihsel sürecinin evriminde, dünyada barışın korunması ve güvenlik karşısında en büyük sorumluluğu taşıyor. Başka hiç bir parti bu görevi üstlenecek durumda değildir.

Tüm kardeş partilerin bağımsızlığını korumanın zorunluğuna inansak da, Sovyetler Birliği'ne karşı girişilen saldırılara hiç bir gerekçe bulamayız. 30 yıldır emperyalizmin, siyonizmin ve gericiliğin eylemlerinden acı çeken halkımızı savunmak sözkonusu olduğu zaman da aynı çabanın gösterilmesini isterdik. Birleşmiş Milletler'ce açıklandığı gibi ırkçı bir hareket olan siyonizmin kesinlikle mahkum edilmesine karşı tüm çabaları yönlendirmek daha zorunludur. Pratik doğrulamıştır ki, siyonizm, emperyalizme, saldırı ve savaş güçlerine sınımsız bağlı, uluslararası gericiliğin en tehlikeli kollarından biridir.

Sosyalizmin kuruluşunun genel yasalarını incelerken, ulusal özgüllüklerin dikkate alınmasını istediğimiz zaman, komünist hareketin kollarını bölge temeline göre parçalama girişimlerinden de kaygı duyuyoruz. «Avrupa komünizmi» adı verilen akım bu girişimlerin çarpıcı bir belirişidir. Politik demokrasinin yalnızca Batı Avrupa'ya özgü bir olgu olduğunu düşünmüyoruz. Politik demokrasi her ülkede ekonomik, toplumsal ve tarihsel etmenler ve değişik gelenekler doğrultusunda, özgül koşullara göre gelişir. Bu bizi, sosyalist demokrasi ile kapitalist demokrasi arasındaki nitel ayrımı açıkça görmekten alıkoymamalıdır. Başka bir deyişle, kapitalizme karşı yürüttüğümüz savaşta sosyalizmin belli başlı üstünlüklerini yadsıyamayız.

Bugün, Amerikan emperyalizmi ve NATO ülkelerinin silâhlanma yarışını hızlandırdığı, uluslararası yumuşamayı yıkmaya ve soğuk savaş dönemine dönmeye çalıştığı sırada, özellikle Japonya ile antlaşma imzalamasından sonra Çin yönetiminin, en başta sosyalist topluluk ülkelerine ve evrensel barışa karşı NATO çevreleriyle anlaşmaya çalıştığı sırada, komünist hareketin ve öncelikle sosyalist topluluk ülkelerinin birliği sorunu büyük bir önem taşıyor. Arap bölgesiyle ilgili olarak, bu birlik içindeki her türlü zayıflığın Arap halklarının düşmanlarını isteklendirmekle kalmayarak, bazı burjuva partilerinin ve grupların içinde şoven ve ulusçu eğilimlerin, hatalı ve revizyonist sapmaların belirmesine hız verdiğini belirtmek zorunludur. Bu, Arap ülkelerinin birliğine ciddi bir darbe indiriyor ve anti-komünizm ile anti-sovyetizmi körüklemek için elverişli bir hava yaratıyor. Üzülerek görüyoruz ki, komünist hareketin sıralarında bu tehlikelerin ve sonuçlarının farkına varamayan kimseler var.

Ürdün Komünist Partisi, Komünist ve İşçi Partileri'nin 1969'daki son Konferansı'ndan bu yana, durum ve koşulların dayattığı temel bir önem taşıyan birçok sorunun ortaya çıktığı görüşündedir. Bu sorunların komünistler arasında diyalog ruhu içinde incelenmesi ve ortak sonuçlara varılması gerekiyor. Bu nedenledir ki, yeni bir konferansın toplanmasını diliyoruz. Kuşku yok ki, böyle bir konferans, komünist hareketin saygınlığını ve tüm dünyadaki olayların gelişimi ve akışı üstündeki etkisini artıracaktır.

Bolivya'da Demokratikleşmenin İç ve Dış Görünümleri

Luis Padilla

*Boliya Komünist Partisi Merkez Komitesi Üyesi,
BKP'nin BSS'deki Temsilcisi*

Bolivya'daki ortamı, hızla gelişen halk savaşları karakterize ediyor. Demokratik ve Halkçı Birlik Cephesi'nin seçim utkusu, Pereda darbesiyle

geçersiz kılınmış olmakla birlikte, yeni askersel hükümet, ülkenin demokratikleşmesi için koşullar yaratmaya çalışıyor. Bu hükümet, yığınların etkinliğinin giderek arttığı bir ortamda erke geçmiş olduğuna göre, Cephe'nin saygınlık ve etkisinin, politik değerinin, seçim sonuçlarının bir hayli ötesine taşmış olduğu söylenebilir. Bunun, konferansımızın önündeki sorunlarla dolaysız bağlantısı vardır.

Bunun birinci nedeni, DHBC platformunun şovenizme, anti-komünizme ya da anti-sovyetizme hiç ödün vermemesidir. Bolivya'da, başka her yerde olduğu gibi, Maoocular ve Troçkistler hep «solcu» kılığında dolaşırlar, ama bunlara Cephemiz'de yer yoktur. Söz yok, çünkü bu gruplar, faşizme eğilim gösteren politik çevreler gibi, kirli anti-sovyetizm ve anti-komünizm bayrağına sarılıyorlar. Sendika ve öğrenci hareketi, öteki toplumsal güçler bunların emellerinin tersine, şimdi DHBC platformunun ruhuyla yeniden örgütleniyorlar.

İkinci neden, demokratik ve devrimci güçlerin bu kazanımlarının henüz yeterince kalıcı olduklarını söyleyemsek de, bunların bölgemizdeki durumun yararına olmasıdır. Bu kazanımlar özellikle Nikaragua, Brezilya, Şili, Uruguay, Paraguay, Guatemala, Haiti ve El Salvador gibi faşist diktatörlük rejimlerinin en vahşi biçimler aldığı Latin Amerika ülkelerindeki anti-emperyalist savaşıma katkıda bulunuyor.

Başarılarımızın en başta savaşımın demokratik aşamasıyla sınırlı kalması nedeniyle, henüz görece olduğunun bilincindeyiz. Ama bunlar bile, varolan sosyalizmin dünyanın gelişmesinde belirleyici etmen durumuna gelmekte olduğunu saptayan uluslararası komünist hareketin vargısını doğrulamaya yetiyor. Marksizm-Leninizm'in geçmişte olduğu gibi bugün de tek doğru devrimci öğreti olduğu ve onun temel ilkelerinin, zengin deneylerinin toplumsal oluşumları doğru çözümlenmek ve bilimsel temeli sağlam strateji ve taktikler çıkarmak için eşsiz bir taban olarak işlev görmeye devam ettiği gün geçtikçe daha bir belirginlik kazanıyor. Gerçekler sosyalist sistemin güçlenmesinin çağımızda toplumsal ilerlemenin motoru olageldiğini ve öyle de kaldığını gösteriyor. Bu sayededir ki, sosyalizme geçiş yolları giderek daha çok çeşitleniyor ve gelişmiş kapitalist ülkelerde, bağımlı ve geri ülkelerde devrim açılımları daha elverişli duruma geliyor.

Partimizin ve öteki kardeş partilerin elde ettikleri sonuçlar varolan sosyalizmin kazanımlarını savunmanın, karşılıklı dayanışmaya sıkıca sarılmanın ve proletarya enternasyonalizmine bağlı kalmanın çağdaş devrim sürecinin gelişimi için vazgeçilmez olduğunu bir kez daha kanıtlıyor.

Bugün Bolivya'nın önünde duran sorunlardan birisi de, DHBC'nin kazanımlarını güçlendirmeyi ve birkaç ay önce kendinden koparıлып alınan seçim utkusunu daha geniş bir ölçüde sürdürmeyi başarıp başaramayacağı sorunudur. Biz başaracak diyoruz. Bu zorunludur, zaten Partimiz de

bu yönde çalışıyor. Ama bu, ideolojik ve politik ilkelerimizi terkedeceğimiz anlamına gelmez. Bu olanağın maddeleşmesinin uluslararası dayanışmaya her zamankinden daha çok bağlı olduğunu da ayrıca belirtmek isteriz. Dayanışma bugün gereklidir ve hele yeni bir seçim utkusuna kazandırsak daha da gerekli olacaktır, çünkü o zaman, özellikle Cephe demokratik bir hükümet kurmayı başarırca, çok güçlü bir ABD baskısı tehlikesi olacaktır.

Bolivya demokratik ve devrimci güçlerinin utkusuna uluslararası bakımdan büyük bir önem taşıyacaktır. Kıtanın güney kesiminde silâhlı bir çatışmanın önlenmesini sağlayacaktır, çünkü DHBC Bolivya'nın denize ulaşması sorununun barışçı yollardan, proletarya enternasyonalizmi ve Bolivya'nın tarihsel hakkı ilkelerine göre çözümünü istiyor; Cephe Pinochet, Geisel ve Banzer'in tezgahlamaya çalıştıkları türden gerici bloklar yaratmaya yönelik tüm politikalara karşıdır.

Bu konferansta kıtanın güney ucundaki savaş tehlikesinin pek somut olduğu söylendi. Tarafımızdan bu tehlikeyi savuşturmak için ortak çabalar harcama çağrıları yapıldı. Arjantin ve Şili savaşın tehdit ettiği yegane ülkeler değildir. Ana tehlike, Santiago generallerinin Bolivya'ya ilişkin yayılcı emellerinden kaynaklanıyor. Pinochet'in jeopolitik konsepti, Şili oligarşisinin geçen yüzyıldaki şovenizminin kalıntısıdır. O tarihlerde İngiliz emperyalizminden destek gören oligarşi Bolivya ile Peru'ya karşı bir fetih savaşı başlatmış ve ülkemize onu denizden koparan ve çifte bir bağımlılık altına – ABD emperyalizmine ve komşusuna – sokan bir antlaşma dayatmıştı. Şili de ABD emperyalizmine bağımlıydı ve yayılcı heveslenen güçlü bir oligarşi tarafından yönetiliyordu.

Pinochet, şimdi de Pekinli yöneticilerle elbirliği içinde, savaş istersini açıkça körükleyerek sınır çatışmaları çıkartıyor. Şili kasabının şovenizmi ve yayılcı emelleri, ülkemizde demokratikleşme sürecini tehdit eden en büyük tehlikedir. Bu emelleri açığa vurmak, Bolivya, Şili, öteki Latin Amerika ülkeleri ve tüm dünya devrimcilerinin enternasyonalist bir ödevidir.

İnsanlığın Barışçı Geleceği İçin

Andreas Fantis

Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi (AKEL)

Genel Sekreter Yardımcısı

Yaşam, onun politik, toplumsal ve ekonomik tüm gelişimi dünya sosyalist sisteminin varlığının, kapitalizmden sosyalizme ve komünizme geçiş çağı olan içinde yaşadığımız çağın en önemli etmenini oluşturduğunu inandırıcı bir biçimde gösteriyor.

Barış için savaşım demokrasi, toplumsal ilerleme ve sosyalizm güçleri

ile emperyalizm, gericilik ve savaş yanlısı güçler arasındaki başlıca savaşım alanı olagelmıştır ve öyle de kalmaktadır. Son çözümlemede bu, insanlığı ne tür bir geleceğin bekleyeceğini belirler: insanlık, en gerici, savaş kışkırtıcısı emperyalist çevrelerin tezgahlamaya çalıştıkları bir termonükleer savaşın alevleri içinde yok mu olacak, yoksa barış içinde, mutlu bir geleceğe mi sahip olacak?

Başını Sovyetler Birliği'nin çektiği sosyalist ülkeler direşken ve ardıcıl bir biçimde Leninci barış içinde yanyana yaşama politikasını yaşama geçiriyorlar, dünya barışını pekiştirme, onu kalıcı ve sağlam kılama savaşımının en ön saflarında yer alıyorlar. Bu ülkeler, dünya barış güçlerinin desteğiyle gerginliklerde bir yumuşama ve uluslararası havada bir iyileşme sağlamışlardır. Aynı zamanda, silâh satışlarından beslenen etkili emperyalist çevreler bu başarıları geçersiz kılmak, yumuşamayı sekteye uğratmak ve dünyayı yine soğuk savaş döneminin kâbuslu günlerine götürmek için umutsuzca çırpınıyorlar. Başkan Carter'in Nötron bombasının ana parçalarının üretimine başlama kararı ve 1978'de Washington'daki NATO Konsey'nin aldığı kararlar bu doğrultuda atılmış büyük bir adımdır.

Sosyalist topluluk, en gerici emperyalist çevrelerin kurdukları insanlık dışı planlara karşı en güvenilir dayanak, en güçlü kaleidir. SSCB'nin önderliğindeki dünya sosyalizmi savaş heveslisi, kudurgan emperyalist çevreleri dizginliyor, akıllı Leninci barış politikalarıyla halkları, sosyalizmin kapitalizme karşı ahlaksal üstünlüğüne inandırıyor ve emperyalizm ve gericiliğe karşı, dünya barışının korunması için yürüttükleri kahramanca savaşımında onları esinlendiriyor.

Reel sosyalizm ülkeleri, halkların emperyalizmin entrikalarına karşı ulusal kurtuluş hareketinin dayanağıdır; onlar, halkları için mutlu bir gelecek kurma yolunda olan yeni bağımsızlığına kavuşmuş devletlerin güçlü ve içtenlikli dostları, bağlaşıklarıdır. Dünya sosyalizminin savaşan halklarla, yeni bağımsızlığına kavuşmuş devletlerle enternasyonalist dayanışması ilke olarak iki etmeden kaynaklanır: Birincisi, zamanımızın en yüce, en soylu fikirlerini maddeleştiren sosyalizmin öz doğasından gelir; ikincisi, dünya sosyalizminin gücünden gelir, bu güç onun savaşan halklara yalnızca tinsel değil, aynı zamanda askersel yardım da içinde, her yönlü maddesel destek sağlamasına olanak veriyor.

Aslında silâhtan arınmış bir ülke olan ülkemiz, küçük Kıbrıs Adası, yarım milyonu pek az geçen nüfusuyla çifte emperyalist cinayetin kurbanı oldu: Biri 1974 Temmuzunda faşist cuntanın giriştiği ihanet darbesi, öbürü aynı yılın Temmuz-Ağustos aylarında Ankara'daki sovenist yayılmacı çevrelerin başlattığı haksız savaş; bunun sonucunda ada topraklarının % 40'ı işgal edildi. İlk elde Sovyetler Birliği'nin, sosyalist topluluk üyesi öteki ülkelerin ve dünyanın demokratik, barışçı güçlerinin değeri ölçülemeyecek maddi ve manevi desteğini, uluslararası dayanışmalarını gördük. Bu

dayanışma sayesinde ki, Kıbrıs, Türkiyeli saldırgan güçlerin topyekün işgalinden kurtarıldı, Kıbrıs'ı köleleştirerek NATO'ya bağlama yönündeki Amerikan ve NATO planları suya düşürüldü ve Ada'nın termonükleer bir üs haline, saldırgan emperyalist güçlerin batmaz uçak gemisi haline getirilmesi, bu güçlerin Yakındoğu'daki halklara, ilerici rejimlere ve ulusal kurtuluş hareketlerine karşı eylemleri için bir ileri karakol durumuna dönüştürülmesi önledi. Bu yardım sayesinde ki, Kıbrıs görece kısa bir sürede canlanıp yenibaştan örgütlenmeyi başardı; ayrıca, ekonomik potansiyelinin yaklaşık % 70'i Türk işgal güçleri tarafından yıkılmış ya da onların eline geçmiş olan ve nüfusunun üçte biri evlerinden sürülmüş, malları ellerinden alınmış ve kendi vatanlarında göçmen durumuna düşürülmüş olan yıkılmış ekonomisini yeniden yaşama kavuşturmayı başardı.

Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin, tüm devrimci güçlerin emperyalizme ve gericiliğe karşı savaştan halklara sağladığı bu etkin ve değeri ölçülemeyecek uluslararası dayanışmaya karşılık Çin Halk Cumhuriyeti yöneticilerinin benimsedikleri tutum tam bir zıtlık sunmaktadır. Büyük devlet ve hegemonyacı konumlardan hareket eden Çin yönetimi, büyük güç emelleri besleyerek, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ülkelerine ihanet etmiş, şovenizm batağına boylu boyunca gömülmüş, emperyalizm ve gericilik güçlerinin yanında saf tutmuştur. Şili, Zaire, Rodezya ve Güney Afrika'daki faşist ve ırkçı rejimlere destek sağlamış ve yeni bağımsızlığına kavuşmuş ülkelere, onların anti-emperyalist savaşımına karşı düşmanca bir politika yürütmüştür. Bu hegemonyacı politikada ayak direyen Çin yönetimi, Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'ne ve öteki komşu halklara karşı saldırılara, askersel hareketlere kalkışmış, yumuşama politikasına inatla karşı koymuş, NATO'nun güçlendirilmesini istemiş ve genel olarak bu saldırgan emperyalist blokun 16. üyesi gibi hareket etmiştir.

Sonuç olarak, Parti Merkez Komitemiz adına, Bulgaristan Komünist Partisi ile «Barış ve Sosyalizm Sorunları»na bu Konferansı düzenlediklerinden ötürü teşekkürlerimizi sunmak isteriz. Bu Konferans'ın, kardeş partilerin katkılarıyla, anlamlı ve yapıcı tartışmalarla ve geniş görüş ve deney değiştokuşuyla hepimize, yani katılan partilerimize, uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketine yarar getireceğinden kesinlikle eminiz.

Yurtseverliğin Denek Taşı

Nakip Kemal

*Mısır Komünist Partisi Politik Büro Üyesi,
Partinin BSS'deki Temsilcisi*

Yüce Lenin bize, bilimsel sosyalizmle küçük burjuva sosyalizmi arasına bir sınır çekmeyi öğretti ve ulusal kapitalizm ve küçük burjuvaziyle bağ-

laşıklığa ihtiyatlı bir yaklaşımın ideolojik alanda ödün verme pahasına gerçekleştirilmemesi gerektiğini söyledi. O, şunda ısrar ediyordu: «Tek bir seçenek vardır: Ya burjuva ideolojisi ya da sosyalist ideoloji. Orta yol yoktur.» (1) Her devrimde ana sorun, devlet erki sorunudur ve işçi sınıfının erkini kurmadan sosyalizmi inşa etmek olanaksızdır. (2)

Lenin'in bu görüşleri halk yığınlarının tarihsel deneyimi, pratik savaşı ve sınıf bilinçlerinin biçimlenmesiyle tümüyle doğrulanmış, daha bir anlamlı, daha bir önemli duruma gelmiştir.

Araplar her zaman en çeşitli devlet erki biçimlerine sahip olmuşlardır, hâlâ da sahiptirler: Monarşi, cumhuriyet, parlamenter ve başkanlık sistemleri ve diğerleri. Aynı zamanda türlü çeşitli sosyalist belgi ve teoriler ileri süren ve doğal olarak halka büyük acılar çektirerek, yaygın bir nefret kazanan çeşitli burjuva çevreleri tarafından (bunların en radikal katmanları da içinde) kurulan rejimlerde yaşamışlardır. Geniş halk yığınları işçi sınıfının erki ile burjuvazinin erki arasında muazzam bir fark bulunduğunu kendi deneyleriyle anlamaya başlamışlardır. Tarih, izlemeye değer tek bir örneğin var olduğunu, onun da Marksist-Leninist ideolojiyi yölgösterici edinen işçi sınıfının erki olduğunu göstermiştir.

Bugün sosyalizmden destek gören ulusal kurtuluş hareketinin içinde çeşitli eğilimlerle karşılaşyoruz. Bu hareket bölgemizde yığınların Camp David'de imzalanan ihanet antlaşmasına gösterdiği şiddetli tepkinin etkisiyle çok daha aktif bir niteliğe bürünmüştür. Bu antlaşma, Arap ulusal kurtuluş hareketinin gelişmesine ve devrimci gelişimin yeni evresine artık denk düşmeyen varolan eğilimlerin ve geleneksel rejimlerin çerçevesini aşma çabalarına yeni bir ivme kazandırmıştır. Bu durum, daha köklü değişimler için açılımlar veriyor.

Bu nedenle bazı sağcı güçler, yığınsal Arap demokratik hareketi üzerinde denetim kurmayı amaçlayan kendi seçeneklerini ileri sürerek, Arap komünist partilerinin sundukları elle tutulur ve açık-seçik devrimci seçeneğe karşı durmak için çeşitli oyunlara başvuruyorlar.

«Açık-seçik devrimci seçenek» derken, Filistin sorununun ve İsrail'in saldırısına uğramış olan Arap ülkelerinin geleceği sorununun temelden, tam bir çözüme kavuşturulması önerisini kastediyoruz. Geniş halk yığınları için gerçek demokrasinin kurulmasını söz söyleme ve eleştiri özgürlüğü için, yasama organları, politik ve sendikal örgüt ve dernekler kurma özgürlüğü için güvenceler getirilmesini; cephe çerçevesinde tam eşitlik temelinde ulusal ilerici güçlerin demokratik bağlaşıklığının pekiştirilmesini; öznelciğe, baskı ve bağımlılığa dayalı olmayan, sözde kalmayan gerçek bağlaşıklıkların kurulmasını ve son olarak da anti-komünist ve

(1) V. İ. Lenin. Toplu Yapıtlar, c. 5, s. 384.

(2) Agy, c. 25, s. 366; c. 29, s. 420.

anti-sovyet kampanyaya son verilmesini öneriyoruz. Tüm bu sorunlar karışındaki tutum gerçek yurtseverliğin denek taşıdır.

Dengeli ve bağımsız ekonomik gelişmeyi hızlandırmak için etkin planlar hazırlamaya, emperyalist tekellerin ve asalak katmanların etkisi ve gücüne karşı savaşıma, sosyalist topluluğun başını çektiği dünya devrimci güçleriyle stratejik, politik, ekonomik ve kültürel bağların kurulup genişletilmesine özel bir özen göstermek gerekiyor.

Bu devrimci seçenek, sosyalist kuruluşun işçi sınıfı ve onun Marksist-Leninist teoriyle donanmış öncüsü Komünist Partisi'nin önderliği altında gerçekleştirilmesi koşuluyla, ulusal kurtuluş hareketinin gerçek görevlerinin yerine getirilmesini sağlayacaktır. Bu, toplumsal gelişme, endüstriyel üretim hacmi ve işçi sınıfının sayısal gücü ve bileşimi bakımından en geri ülkeler için de geçerlidir.

Şu ya da bu ülkedeki öznel yanların ve özgül ulusal koşulların önemi ne denli büyük olsa da, dünya devrimci hareketinin ve dünya güçler dengesinin önemi asla unutulmamalıdır. Buradan, günümüzde gelişme halindeki ülkelerin sosyalist toplulukla ve tüm öteki devrimci güçlerle uluslararası dayanışmasının, halk devrimlerinin dış karışmalara karşı korunması, emperyalist komplolarla başedilmesi ve bağımsız ekonomik ve toplumsal gelişme için elverişli olanaklar sağlamak gibi özel bir role sahip olduğu sonucu çıkıyor.

Gerçek Bağımsızlık İçin

Ramon Tovar Andrade

Kolombiya Komünist Partisi Merkez Komitesi Aday Üyesi

Kolombiya Komünist Partisi Marksizm-Leninizme, burjuva erkinin devrilmesi ve sonra da sosyalizmin kurulması döneminde Oktobr Devrimi'nin yaşama geçirdiği ilkelere sınırsız bağlılıktan yanadır. Evrensel geçerlik taşıyan bu ilkelere şunlardır: Sosyalist devrimde işçi sınıfının hegemonyası; yeni, Leninci tipte işçi sınıfı partisinin savaşkanlığı; işçilerin, köylülerin, demokrat küçük-burjuva kesimlerin ve devrimci aydınların bağlılığı; proletarya diktatörlüğü ve proletarya enternasyonalizmi.

Partimiz, strateji ve taktiklerini bu ilkelere göre işler. SBKP'nin, öteki kardeş partilerin deneyimini bir ideolojik kaynak olarak görür. Aynı zamanda, ulusal karakteristikleri ve Kolombiya halkının devrimci ve demokratik geleneklerini en yüksek ölçüde dikkate alır.

Bu, Partimizin en güç politik koşullarda, parlamento kampanyalarından, bir gerilla savaşına dek uzanan çeşitli yığınsal savaşım biçimlerini birleştiren kendi taktiklerini belirlemesini olanaklı kılmıştır. 30 yıldan beri sürmekte olan gerilla savaşı, erke geçme savaşımının bir parçası olarak, bugün nitel bakımdan yeni bir aşamaya girmektedir.

Partimiz proletarya enternasyonalizmine, komünizme ve Sovyetler Birliği'ne yönelik açıktan ya da üstü örtülü her saldırıyı her zaman kınamıştır. O, SBKP'nin dünya sosyalizmine olan çok büyük katkısının bilincindedir.

Biz, reel sosyalizm ülkelerinin gelişme halindeki devletlere yaptığı ve ilerici özülle emperyalist «yardım»dan belirgin biçimde ayrılan ekonomik, bilimsel ve teknolojik yardımlarını belirtmek istiyoruz. Gerçekten de, sosyalist ülkeler gelişme yolundaki ülkelerin ulusal kaynaklarından yararlanmalarına yardımcı olurken, bu ülkeler halklarının çıkarlarına saygı göstermekte ve karşılıklı yarar ilkesine bağlı kalmaktadırlar. Bu politika, gelişme halindeki ülkelerin ekonomik gücünü artırır ve onların kendi ağır sanayilerini, öbür önemli sanayi dallarını kurmalarına yardım eder; bu da ekonomik ve politik bağımsızlıklarının biricik güvencesidir.

Kolombiya oligarşisi, emperyalist «yardım»a tümüyle bağlıdır. Ülke-mizde kurulu tüm sanayi işletmeleri yabancı kapitalistlerin denetimindedir. Bunların çoğu ya tümüyle yabancı işadamlarının malıdır, ya da Kolombiyalı kapitalistlerle ortak mülkleridir. Temel maddelerin üretiminde bunlar tam denetime sahiptirler. Kapitalist tekeller dev kârlar vururken, öte yandan ülkenin ekonomik gelişimini kasten yavaşlatıyorlar. Bu «yardım», sosyalist ülkelerin, sonradan o gelişme halindeki ülkenin malı olan işletmeler kurmasıyla tam bir karşılık içindedir.

Yabancı sermayenin verdiği borçlara gelince, rejim bu paraları halka karşı savaşmak için silâh alımına, emperyalizmin çıkarlarına ve onun yağma ve zulüm politikasına hizmet eden üstyapı bileşenlerinin kurulması ve ilerletilmesine harcıyor.

Kolombiya Komünist Partisi ülkemizin sosyalist toplulukla işbirliğine girmesini istiyor. Egemen sınıfın en gerici kesiminin şimdiki hiaret politikasını şiddetle eleştiren kimi ulusal burjuva grupları da böyle bir işbirliğinden yanadır.

Partimizin ve genel olarak ilerici güçlerin açığa vurma ve propaganda çalışmalarını artırmasının, emperyalist yağma politikasının gözler önüne serilmesini ve reel sosyalizm ülkeleriyle işbirliğinin gelişme halindeki ülkelere yarar getireceğinin ortaya çıkmasını sağlayacağına kesinlikle inanıyoruz.

Dayanışma Gücümüzü Artırır

Jaime Barrios

El Salvador Komünist Partisi'nin BSS Yazı Konseyi'ndeki Üyesi

Proletarya enternasyonalizmi Marksizm-Leninizm'in başlıca ilkelerindedir. Marks ve Engels «Komünist Manifestosu»nda, komünistlerin örgütünün

başlıca hedeflerini, görüşlerini ve gelişme eğilimlerini ortaya koymuşlardı. Bu tarihsel belge komünistlerin ideoloji ve uygulamaları üzerindeki her türlü kuşkuyu silmeleri, tüm çarpıtmalara karşı koymaları gerektiğini söylüyor. «Manifesto» ölümsüz bir değer taşıyan şu belgiyle sona erer: «Bütün ülkelerin işçileri, birleşin!»

Bu, yalnızca bir belgi ya da bir devrimci lirizm ifadesi değildir. O, uluslararası komünist hareketin mihveri olmuş ve her zaman da öyle kalacak olan şeyin özlü anlatımıdır. Proletarya enternasyonalizmini geliştirmek, yaşama geçirmek ve savunmak temel öneme sahiptir.

Uluslararası dayanışma, özünde proletarya enternasyonalizmini geliştirme, yaşama geçirme ve savunma gibi temel öneme sahiptir.

Uluslararası dayanışma, özünde proletarya enternasyonalizminin sayısız belirleşlerinden biridir. Başka türlü de olamaz. Gerçekten de, insanlığın bugün yaşamakta olduğu kapitalizmden sosyalizme tarihsel geçiş kendi kendine yer almıyor. Bunu ilerleme, demokrasi ve barış güçleri, başta dünya sosyalist sistemi, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketi yerine getiriyor. Dayanışma bir kaç nedenden ötürü son derece önemlidir. Biricisi, dünyadaki tüm devrimci ve ilerici güçlerin dünya sosyalist sistemiyle dayanışma içinde olmaları gereklidir. Hepimiz biliriz ki, emperyalizm sosyalist sistemi yıkma yönündeki çeşitli girişim ve çabalarıyla gece-gündüz demeden çıkarlarını korumaya çalışarak, her an için tetiktedir. Başını ABD emperyalizminin çektiği uluslararası gericiilik yumuşamayı kesintiye uğratmaya çalışırken ve bir Nötron savaşı başlatma tehdidini savururken, öte yandan burjuva milliyetçiliğini, şovenizmi körüklemek için elinden geleni ardına koymuyor. Bu nedenle, emperyalizmin ve yerli oligarşilerin egemenliği altındaki ülkelerde yaşayan biz komünistler halklarımıza uluslararası konulardaki yükümlülüklerimizi öğreterek, insanlığın nesnel düşmanlarının kimler olduğunu açığa vururken, halklarımızın gerçek dostlarını da göstererek, ödevimizi yerine getirmeliyiz. Ödevimiz budur.

İkincisi, kendi payına ulusal kurtuluş hareketi, sosyalist dünya sisteminin ve dünyadaki devrimci, ilerici güçlerin dayanışmasına gerek duyar. Bu dayanışmanın çizgilerini özgül durum ve sonul kurtuluşlar için savaştan halkların gereksinimleri belirler. İyi bilinen gerçekleri anlatmakta yarar yok. Sovyetler Birliği'nin ve Küba'nın gerçek savaşkan dayanışmalarını örneğini anımsamak yeterlidir. Vietnam, Angola ve Etyopya halkları, öteki ülkelerin halkları gibi, yalnızca askersel yardımla kalmayan, aynı zamanda kendi ekonomik ve toplumsal yaşamlarını yeniden yapılandırmalarına, hatta çoğu kez tepeden tırnağa yeni bir yaşam kurmalarına yardım biçiminde de dile gelen kardeşçe desteğe güvenmişlerdir ve güvenmeye devam etmektedirler.

Üçüncüsü, gelişmiş kapitalist ülkelerin kendine özgü ve genellikle çok karmaşık koşullarında faaliyet göstermek durumunda olan işçi sınıfı hareketi de uluslararası dayanışmaya dirimsel bir gereksinim duyar.

Başta Sovyetler Birliği olmak üzere, sosyalist ülkelerin öbür halklara sağladıkları somut ve çok yönlü desteğin ne gibi bir çaba ve özverinin ürünü olduğunu iyi biliyoruz. Kurtuluş savaşı veren halklar ve devletler uğruna, kendi refahlarının bir bölümünü ayırıp veriyorlar. Sosyalist Küba'dan görmekte olduğumuz savaşkan enternasyonalist desteğin önemini özel olarak vurgulamak isterim. Bunu belirtirken, öteki sosyalist ülkelerin dayanışmalarının önemini küçümsemeyi asla düşünmüyorum, ama biz Latin Amerikalılar, Küba halkının kitadaki devrimci ve ilerici hareketlerle dayanışmasını sürekli olarak hissediyoruz. Küba, sorunlarımıza günbegün, kardeşçe ilgi gösteriyor; bunu sözgelimi Havana Radyosu'nun uluslararası programlarının içeriğinde görmek olanaklıdır. Küba, yığınsal iletişim araçlarıyla ve uluslararası örgütlerin toplantıları gibi başka her türlü kanaldan diktatörlük rejimleriyle yönetilen ülkelerde uluslararası gerici buyrultularıyla girişilen misillemeleri, koşuşturmaları, yurtseverlerin «kaybolmaları»nı yorulmaksızın açığa vuruyor. El Salvador'un devrimci ve ilerici güçleri kahraman Küba halkının desteğini arkalarında duyuyor ve savaşlarında uluslararası arenada güvencikleri kimselerin var olduğunu biliyorlar. Bu dayanışma böylelikle gücümüze güç katıyor. Ama bu, sorunun yalnızca bir yanısıdır. Aynı derecede önemli olan öbür yanı ise, bizzat Küba devriminin kendisinin ancak uluslararası dayanışmayla ayakta durabildiği ve utkuya ulaşabildiğidir.

Komünist partileri, proletarya enternasyonalizmi ilkesinin yaşama geçirilmesi alanında oldukça fazla öğretici deneyime sahiptirler. Bu ilkeyi bilinçli olarak yolgösterici almakta devam etmenin zorunlu olduğunu inanmıştım. İnanıyoruz ki, onun çok büyük ideolojik ve eğitsel önemini her zaman gözönünde tutmak da o ölçüde zorunludur; çünkü enternasyonalist eğitim, Parti'nin, yığınların, tüm öteki devrimci ve ilerici güçlerin daha savaşkan bir sınıfsal tutum almalarını sağlar.

Etyopya Devriminin Düzenli İlerleyişi

Assefa Aregahegne

Sosyalist Etyopya Geçişli Askersel Yönetim Konseyi Temsilcisi

Etyopya Devrimi'nin tarihsel önemi, kollarını ülkenin dört bir köşesine yayarak, yüzyıllardır ezilen yığınların kanını emen çok güçlü bir feodal monarşiyi alaşağı etmiş olmasından gelir. Bu feodal-burjuva rejiminin başı, 12 Eylül 1974'de devrildi ve o tarihte Doğu Afrika'da işçi sınıfının ve tüm öteki ilerici güçlerin dünya çapındaki hareketinin içinde, sosyalist toplu-

luğun yanında saf tutmaya hazır olan anti-feodal, anti-emperyalist ve anti-sömürgeci bir devrimci devlet doğdu.

Ne ki, Etyopya Devrimi, emperyalizm başta olmak üzere, ezilen halkların düşmanları onu yıkmaya çalıştığı için ağır sıkıntılar içinde yol almak zorunda kaldı. Emperyalizm, görünüşte radikal belgilerle ortaya çıkan bir Troçkist grubu, sözümona Etyopya Devrimci Halk Partisi'ni ileri sürdü. Ancak, Etyopya'nın ezilen yığınlarının EDHP'nin halk ve devrim karşıtı niteliğini kavrayarak, onu dağıtan «Kızıl Terör»ü yoğunlaştırması uzun bir zaman almadı. «Kızıl Terör» halkın kararlılığını, yenilmez iradesini ve tüm karşı devrimci güçlerin yenilgisinin kaçınılmazlığını gösterdi.

Uluslararası emperyalizm ve gerici Arap egemen çevreleri feodal kalıntıları ve devrilen aristokrasinin artıklarını kuzey ve kuzeybatı Etyopya'da devrime meydan okuyan sözümona Demokratik Etyopya Birliği'nde örgütledi. Ancak bu örgüt bugün Etyopya Devrim Ordusu'nun karşısında çözümleniyor.

Pekinli yöneticiler de devrimi çökertme çabalarında gericilere yardım etme fırsatını kaçırmadı.

Emperyalistler kuzeyde, Eritre'deki ayrılıkçılara moral ve maddesel destek vererek, bunların bölgenin geniş bir bölümünü işgal etmelerini sağladılar ve bu güçleri ekonomiyi zayıflatmayı, ülkenin birliğini ve toprak bütünlüğünü yıkmayı hedefleyen eylemlere kışkırttılar.

Emperyalizm, gerici Somali yöneticilerini, Etyopya Devrimi'ne ve ulusal birliğe karşı saldırıya sürükledi. Devrim'in içinde bulunduğu zor koşullardan yararlanan saldırganlar, doğu ve güney Etyopya'nın geniş yörelerini işgal ettiler. Etyopya'nın yurtsever insanları «Ya devrimci anayurt ya da ölüm!» belgisi altında birleşip savaşa kalktılar. Düzenli orduyla ve tüm öteki ilerici güçlerle birlikte hareket eden halk milisi, saldırganları Etyopya topraklarından kovup attı.

Ekonomimizin savaşlar ve gerici komplolar sonucu yarılanmış olmasına karşın, kahraman Devrimci Etyopya halkının dünya sosyalizmi ve öteki ilerici güçlerle sıkı işbirliği içinde, politik savaş alanından olduğu gibi, ekonomik savaşından da utkuyla çıkacağı konusunda bir an bile kuşkuya düşmedik. Aynı zamanda, savaşımın bizden, kazandığımız politik savaşta harcadığımızdan daha az bir çaba beklemeyeceğini de biliyoruz.

Devrimci Etyopya'nın dış politikası ulusal demokratik devrim Programı'na ve proletarya enternasyonalizmine dayanır. Ülkemiz, barış içinde yarıya yaşama Leninci ilkeleri temelinde, toplumsal sistemlerine bakmaksızın, dünyadaki tüm ülkelerle ilişkilerini sürdürecektir. Sosyalist, demokratik ve ilerici güçlerle dayanışmamızı güçlendirdik ve güçlendirmeye devam edeceğiz. Etyopya'nın dış politikası bağılantısızlık ilkesine, yani

barış, adalet, özgürlük ve eşitlik, ulusal bağımsızlık, toprak bütünlüğü ve başka ülkelerin içişlerine karışmama esasına dayanır. Kardeş Afrika, Asya ve Latin Amerika ülkeleriyle, emperyalizme, yeni sömürgeciliğe ve ırkçılığa karşı savaşım veren tüm ulusal kurtuluş hareketleri ve ilerici örgütlerle sıkı ve sağlam bir işbirliği kurma özlemimiz ulusal demokratik devrim Programı'nda açık seçik belirtilmiştir.

Önümüzde daha bir sürü görevler var. Henüz bir işçi sınıfı partisi, yani proletarya diktatörlüğü kurmanın aracını oluşturamadık. Etyopya gibi gelişme halindeki bir ülkede kuşkuya yer bırakmayacak biçimde güvenilir bir sosyalist perspektif açan, ulusal bir demokratik devrim yolunda yürüyoruz. Etyopya Marksist-Leninist Örgütler Birliği'nin bayrağı altında toplanan ülkemizin içtenlikli ve kendini adanmış yurttaşları şimdi bir proletarya partisinin oluşturulması hazırlığı içindeler.

Etyopya, kardeş sosyalist ülkelerden, özellikle de Sovyetler Birliği ile Küba'dan gördüğümüz desteğe karşı emperyalizmin açtığı kampanyayı şiddetle kınar. Bu yardım olmasaydı, devrimimiz şu anki aşamasına ulaşamazdı. Pekin'in anti-sovyet ve hegemonyacı büyük güç politikasını, devrimci Küba'ya karaçalmasını, sosyalizm ve kurtuluş güçlerine karşı geliştirdiği çizgiyi ve sosyalist Vietnam'ın içişlerine karışmasını kınıyoruz.

Etyopya Devrimi'nin ilerlemesi ve seçtiği yol komşu ülkelerdeki gerici güçler ve tüm olarak emperyalizm için güçlükler yaratıyor. Emperyalistlerin devrimimizi yıkmak için bunca çaba harcamaları bundandır, ama tüm çabaları suya düşecektir.

Reel Sosyalizm: Bilimsel Sosyalizmin Somut bir Tarihsel Maddeleşmesi

Aleksandr Lilov

*Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi
Politik Büro Üyesi ve Merkez Komitesi Sekreteri*

Üç konuya değinmek istiyorum: Bilimsel teorimiz açısından reel sosyalizm konseptinin özü, sosyalizmin sınıfsal yapısı ve dinamik gelişme ve sürekli yetkinleşme halindeki bir toplumsal sistem olarak reel sosyalizm.

Reel sosyalizm konsepti, Marksist-Leninist teorinin temel bir kategorisi ve komünist ve işçi sınıfı hareketinin uygulaması olarak, bilimsel, politik ve ideolojik bir değere sahiptir. *Bilimsel teorimizin bakış açısından, bilimsel sosyalizmin toplumsal uygulamada maddeleşmesini, gerçeğe dönüşürülmesini dile getirir, yani bilimsel sosyalizm öğretisine, yasalarına ve ülkülerine uygun olarak meydana getirilmiş ya da getirilmekte olan canlı,*

yaşayan bir sosyalist toplum sistemidir. Somut tarih açısından varolan sosyalizm, Büyük Oktonr Sosyalist Devrimi'nden sonra Sovyetler Birliği'nde kurulan ve utkan sosyalist devrimler sonrasında dünya sosyalist sisteminin birçok başka ülkesinde kurulmakta olan toplumdur.

Buradan, temel noktanın bilimsel ve varolan sosyalizm arasındaki bağlantı, ilişki olduğu sonucu çıkıyor. Kısacası, varolan sosyalizm toplumsal olarak ete-kemiğe, somut tarihsel maddesel varlığa bürünmüş, toplumsal uygulamaya geçirilmiş bilimsel sosyalizmdir.

Bu konseptin daha da geliştirilmesi, sosyalist ülkelerdeki gerçekliğin bilimsel sosyalizmin ana ilke ve ülkülerine ne ölçüde yakın olduğunu tanımlamak için daha kesin ölçütler getirilmesini sağlayarak, Marksizm-Leninizme katkı yapar. Bu, sosyalist kuruluş uygulamasına ilişkin bir dizi sorunu açıklığa kavuşturur ve sözde Marksist görüşlerin değerlendirilmesi için gerekli ölçütler formüle eder.

Reel sosyalizm konsepti, özü bakımından özdeş olan, ama bilimsel sosyalizmin özgül maddeleşmesi olarak farklılıklar gösteren gerçek toplumsal süreçleri somut bir biçimde genelleştirir.

Reel sosyalizm hakkındaki teorik tartışmalarda, sosyalist toplumun sınıfsal yapısı gözönünde bulundurulmalıdır.

Reel sosyalizmin toplumsal uygulaması, bu sorunun belirleyici önemini doğrulamıştır. O, sosyalizmin etkusu, kurulması ve geliştirilmesi uğrındaki savaşımın, sınıfların bileşiminde ve toplum içindeki konumlarında, ayrıca karşılıklı ilişkilerinde nitel bir değişim yaratma savaşımından, tümüyle yeni bir sosyalist sınıfsal yapı için, bu yapının ayakta tutulması ve sürekli yetkinleştirilmesi için verilen savaşımından ayrılmaz olduğunu göstermiştir.

Sovyetler Birliği, Bulgaristan ve öteki kardeş ülkelerde sosyalist gelişmenin tarihi, burjuvazinin sömürüsüne dayanan sınıfsal yapıların parçalanmasına ve işçi sınıfının önderliğinde, ortak çıkarlar ve toplumsal tarihsel hedeflerle birleşen sömürüden kurtulmuş dost emekçi sınıfların oluşmasına yol açan köklü değişiklikler tarihidir. Yeni tipte sınıfsal yapı, varolan sosyalizmin başlıca kazanımı olduğu gibi, her yönlü toplumsal ilerlemenin ana etmeni ve güçlü hızlandırıcısıdır. Sosyalizmin yeni bir toplum sistemi olarak temel üstünlüğünü gösterdiği ve ayrıca her sınıfın, her toplumsal grubun, tüm olarak toplumun canalıcı sorunlarını çözme yeteneğini – kapitalizminkiyle kıyaslanamayacak bir yetenektir bu –, derin hümanizmini ve gerçek demokratik niteliğini, örnekliğinin karşı konulmaz gücünü ortaya serdiği alan, yalnızca varolan sosyalizme özgü olan bu sınıfsal ilişkiler alanıdır. Varolan sosyalizm yeryüzündeki tüm halkların geleceğini ortaya koyuyor.

Bulgaristan Komünist Partisi, toplumun sınıfsal yapısının ekonomik taban ve üretim ilişkileri devrimci yoldan dönüştürülmeksizin ve sosyalist

işbölümü, sosyalist iyelik biçimleri getirilmeksizin, dönüşüme uğratılmayacağını her zaman ileri sürmüştür. Dahası, Partimiz topluma, bir ekonomik taban sağlama ve sınıfsal yapıyı geliştirme çabasının, planlı gelişmeyi, sınıflar arasındaki ve içindeki ilişki ve bağlantıları düzenlemeyi amaçlayan belirli bir toplumsal politikayla birleştirilmesi gereğini de her zaman savunmuştur.

Sosyalizmde toplumsal politikanın hedefi, en başta emekçilerin şu temel haklarını güvence altına almaktır: Çalışma, eğitim, sağlık korunması, konut, kültürel değerler edinme ve yaratıcı etkinlik hakları. Politikamızın dayanağı toplumsal haklar, genel olarak insan haklarının temelini oluşturur. Toplumsal haklar olmazsa, tüm öteki haklar sözde kalır. Sosyalizmde toplumsal politika, toplumsal türdeşlik ve toplumsal eşitlik ülkülerine dayanır; bu ülkülerin yaşama geçirilmesi onun sonul hedefidir.

Biz toplumumuzu tastamam ya da yetkin sayıyor değiliz. Onu gelişen bir organizma, komünizmin toplumsal ülkülerini gerçeğe dönüştüren bir süreç olarak görüyoruz.

Bu gerçek bizi, varolan sosyalizmin gerek yapıcı propagandası, gerekse eleştirilmesi gibi oldukça güncel bir sorunla karşı karşıya getiriyor. Anlatmak istediğim, temel sorun olan komünist ülkü ile varolan sosyalizmin toplumsal gerçekliği arasındaki ilişkidir; yani, bu tarihsel aşamada varolan sosyalizmin gerçeklikte nasıl bir şey olabileceği, nasıl olduğu ve nasıl olamayacağı, toplumun çeşitli yaşam alanlarında hangi sorun ve görevlerle uğraştığı, komünizmle ilerleme aşamalarının niteliği sorunudur.

Tüm eleştirmenler, ya da tüme yakını gerçekliği, sosyalist ülkelerin henüz ilerlemekte oldukları, daha ulaşmamış buldukları ülküyle özdeşleştiriyorlar. Böyle yapmakla, ne ülkü ne de gerçek olmayan ve bu yüzden efeştirilmesi kolay bir hedef yaratmak istiyorlar, böylece her ikisini de reddetme olanağına sahip oluyorlar: Ülkü adına gerçekliği, gerçeklik adına aa ülküyü yadsıyorlar.

Sovyetler Birliği'nde kurulan ve kardeş sosyalist ülkelerde kuruluş halindeki gelişmiş sosyalist toplum, yeni toplumsal sistemin kendi sosyalist temeli üzerinde, dinamik, sürekli yetkinleşen bir toplum sistemi olmaktar nelen olanca yaratıcı gücünü ortaya koyma olanağı sağlayan bir olgur bu düzeyini belirler.

Eşi görülmedik bir dinamizm, varolan sosyalizmin gelişiminin ayırddedi yöntemlerinden biridir. Bu yön, belirleyici olan ekonomik alanda, ayrıca varolan sosyalizmin ana yasası ve ilerleme etmeni olarak sosyalist demokrasinin genişletilmesinde ve bireyin yaratıcı enerji ve yeteneklerinin gelişiminde özel bir vurguyla ortaya çıkıyor.

Partimiz bu gelişmenin çatışmalardan uzak ve dosdoğru aktığını sap-

tayıp, hedef bellediğimiz özgül amaçlarla her zaman uyum içinde olduğumuzu asla ileri sürmüyoruz. Bu, insanoğlunun gerçek, somut-tarihsel uygulamasının acımasız laboratuvarında yol alıyor. Yeni toplum seçkin bir azınlık tarafından değil, tanrılardan ya da mucize yaratıcılarından oluşmuş olmayan Parti'nin önderliğindeki milyonlar tarafından kuruluyor. Kurulmakta olan şey, daha önce hiç bilinmeyen, nitel bakımdan yeni bir toplumdur.

Bu bakımdan, varolan sosyalizmin gelişmesinin somut dinamizmini inceleyen hiç kimse Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin deneyiminin önemini yadsıyamaz. Bu bir ilke sorunudur. Sovyet deneyimini önemli kılan şey, Sovyetler Birliği'nin tarihte bilimsel sosyalizm ilke ve yasalarını, sosyalist toplum sistemine yön veren yasaları yaşama geçiren ilk olmasıdır. Şurası kesin ki, her ülke sosyalizmin teori ve pratiğine kendi deneyiminin değerli ve ayırdedici yönleriyle katkı yapacaktır. Ama hiç bir ülke, ilk sosyalist ülkenin deneyimine karşıt hareket etmek şöyle dursun, bu deneyimi incelemeyen bile yaşayan sosyalizmi inşa edemez.

Biz aynı zamanda, bu aşamada güçlerimizi birleştirmeye ya da eylemlerimizi eşgüdümlü kılmaya artık gerek kalmadığı, proletarya enternasyonalizminin gerçekte çağını doldurmuş olduğu gibisinden tuhaf, sap-tırıcı görüşleri de reddediyoruz.

Parti, — sosyalizmin doğası ve hedeflerine, Çin halkı da içinde tüm halkların çıkarlarına aykırı olarak — NATO'yla, emperyalizm ve militarizmin en gerici güçleriyle bağlaşılarak, ve dünya sosyalist sisteminin birliğini yıkmaya çabalayarak yumuşamaya karşı yönelik bir savaşa hazırlanma politikası yürüten Çin yönetimine karşı olduğunu açıkça belirtiyor.

Bugünkü ortamın çözümlenmesi, varolan sosyalizme yönelik saldırılara her zamankinden çok daha güçlü ve kesin bir biçimde karşı durmak gerektiğini gösteriyor. Partilerimiz ve halklarımız, kimseden gerçekliğimiz hakkında eleştirelilikten arınmış bir savunma beklemiyor. Gerekli olan doğruların söylenmesidir. Varolan sosyalizm gerçekte olduğu gibi sunulmalıdır; tarihsel başarıları ve kapitalizm karşısındaki üstünlükleri kıvançla kaydedilmeli, çözüm bekleyen sorunlar ve giderilemeyen noksanlar cesaretle ve gerçekçi bir biçimde ortaya konmalı, sosyalizmin daha ileri gelişme ve yetkinleşme açımları konusunda iyimserlik ve inanç gösterilmelidir. Gereken bundan ibarettir. Çözüm bekleyen sorunlar vardır, ama yerine getirilmiş olanlar öylesine kapsamlı ve önemlidir ki, tüm komünistler ve tüm komünist partileri kendi ülkelerinin ve dünya işçi sınıfının, kendi halklarının ve öteki halkların önüne olduğu kadar, tarihin önüne de kıvançla çıkabilirler.

★

Konferans'ın kapanış oturumunda BSS Baş Editörü Konstantin Zarodov söz aldı ve şunları söyledi:

Kürsüye çıkan son konuşmacı olarak, Konferansımızın, komünistlerin ve tüm öteki devrimci güçlerin bilimsel ve teorik yaşantısında önemli bir olay olduğunu söylerken, hepimizin ortak görüşünü dile getirdiğim kanısındayım. Konferansı açık konuşmasındaki söylevinde Todor Jivkov yoldaşın pek güzel belirttiği gibi, Konferans'ın konusu olan «Sosyalist ve Komünist Kuruluş ve Dünya Gelişmeleri' yüzyılımızın ana teması»dır.

Konferans, varolan sosyalizmin dünya gelişmelerinde ve sosyalist ülkeler halklarının, uluslararası işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketinin, tüm öteki ilerici ve barış yanlı güçlerin önünde duran sorunların çözümünde oynadığı büyük rolün kapsamlı bir çözümlemeden geçirilmesi olanağını sağlamıştır.

Konferans, temsil edilen partilerin görüşleri, düşünceleri ve deneyimlerinin daha derin bir biçimde anlaşılmasını sağlamıştır. Komünistlerin önemli teori ve pratik sorunlarını hep birlikte incelemeye gösterdikleri ortak özene bir kez daha tanık olduk. Bu özen hareketimizin ta özünden geliyor.

Tartışma, Marksist-Leninist teorimizin durağan olmadığını, dogmatizmi mahkûm ettiğini ve komünistlerin durumların somut çözümlenmeleri ve genel tekbiçimliliklerinden kalkarak, dünyadaki gelişmelerin yeni oluşumlarını bilince çıkarmayı ve Marks-Engels-Lenin'in yüce öğretisini yaratıcılıkla geliştirmeyi amaçladıklarını göstermiştir.

Konferans'ta ele alınan sorunlar karşılıklı anlayış ruhuyla ve özgürce görüş değiş tokuşu içinde tartışıldı, tümüyle özdeş olmayan bakış açıları dile getirildi. Hemen her konuşmacının vurguladığı gibi, tüm olarak Konferans çok yararlı ve verimli oldu.

Bir çok kardeş parti basını Konferans'a geniş yer verdi. Onun fikirlerinin yayılmasının kardeş partilerce sürdürüleceğini umuyoruz. Konferansı düzenleyen BKP Merkez Komitesi ve «Barış ve Sosyalizm Sorunları», onun ürünlerinin geniş ölçüde yaygınlaştırılması için kendi üslerine düşen katkıyı yapacaklardır.

Son olarak, Konferansa böylesine yetkili ve temsil gücü yüksek delegeler göndermiş olan kardeş partilerin ve devrimci demokratik örgütlerin Merkez Komiteleri'ne içten teşekkürlerimizi sunmama izin verin. Konferans'ın hazırlanması ve toplanması için gerçekten çok büyük bir çaba harcayan, bizleri candan bir konukseverlik ve ağırlamayla karşılayan, çalışmalarımız için mükemmel koşullar sağlayan Georgi Dimitrov'un partisine, Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne hepimizin yürekten minnettar olduğunu söylersem, ortak görüşümüzü dile getirmiş ola-

cağımı sanıyorum. Konferans'ın teknik ve örgütsel zeminini oluşturmak için vargüçleriyle çalışan herkese teşekkür ederiz.

Konferansı örgütleyen Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi ve «Barış ve Sosyalizm Sorunları» yayıncıları adına, çalışmalara katılan herkese teşekkür eder, emperyalizme karşı barış, toplumsal ilerleme ve sosyalizm için yürüttükleri savaşta kendilerine yeni yeni başarılar dilerim.

TÜSTAV

Yeni Durum, Yeni Hedefler

Romeş Çandra

Dünya Barış Konseyi Başkanı

Dünya Barış Konseyi'nin önderliğindeki Dünya Barış Hareketi, Nisan 1979'da otuzuncu yıldönümünü kutlayacak. Otuz yıl önce, tüm kıtalardaki kamuoyunu temsil eden 72 ülkenin barış savaşçıları Birinci Dünya Kongresi için Paris ve Prag'da biraraya geldiler. Bugün dünyayı tehdit eden korkunç tehlikenin, savaş tehlikesinin bilincinde olan tüm uygarlıklardan, her din, ideoloji ve ırktan gelme bu kadın ve erkekler tüm iyi niyetli insanları savaş kışkırtıcılarının dünyayı yeni bir felakete sürüklemelerini önlemeye çağırırdı.

İnsan uygarlığı için Birinci Kongre'den bu yana geçen otuz yıl uzun bir süre değildir, ama birey için otuz yıl oldukça uzun bir dönemdir. O tarihlerde doğanların çoğu bugün çocuklarına barışçı bir gelecek bırakmaya uğraşan ana-babalardır. İkinci Dünya Savaşı felaketini yaşamış olan ve o Birinci Kongre'de kendi kuşakları adına savaşa «HAYIR» diyenler ise şimdi aramızda bulunmuyorlar. Onların anılarını onurlandıralım. Onların çabalarının iyi ürünler vermiş olduğunu söylemek abartma da, azımsama da değildir. Yüzyılın ilk yarısındaki anti-emperyalist ve anti-faşist barış hareketinin en mükemmel geleneklerini miras alıp yaşatan Dünya Barış Konseyi, kudretli bir toplumsal güç haline gelmiştir. Dünya Barış Hareketi'nin sağlam ağacı milyonların çabalarıyla elverişli hale getirilmiş olan toprakta boy atıyor.

1936'da Georgi Dimitrov'un savaşa ve faşizme karşı savaşım yürütenlere seslenişinde söylediği şu sözleri anımsıyorum: «Tokyo'dan Londra'ya, New York'tan Berlin'e dünyanın tüm yörelerini kapsayacak bir barış cephesine gereksinimiz var. Evreni öyle bir barış dostları ağıyla, öyle güçlü bir uluslararası dayanışma hareketiyle, uluslararası proletaryanın barışın çıkarları doğrultusundaki birleşik politikasının öyle etkin girişkenlikleriyle çevrelemeliyiz ki, savaş tellerinin canice girişimini önlemek mümkün olabilsin.»

O günlerde bu çağrı militaristlerce boğuntuya getirildi. Bugün durum farklıdır. Dünya Barış Konseyi tüm kıtalarda 130'u aşkın ülkeden politik parti ve örgütlerin temsilcilerini, ulusal barış komitelerini biraraya getirmektedir. Birçok ülkede DBK'nde temsil edilen ulusal barış hareketleri giderek artan bir hızla tüm gerçek yurtseverleri bağrında toplayan bir birleşik organ, bir cephe niteliğini alıyor.

DBK'nin saygınlığı ve etkisi büyüyor, uluslararası, bölgesel ve ulusal yığın örgütleri ve hareketleriyle olan bağları sağlamlaşıyor. Karakterleri

vé inançları bakımından birbirinden farklı pek çok politik örgüt silâhsızlanma, nükleer silâhlar ve uluslararası dayanışma gibi temel noktalarda DBK'yle işbirliğine giriyor.

Gittikçe yoğunlaşan yığınsal niteliği, barış savaşçılarının ulusal ve uluslararası birliğinin güçlenmesi, DBK'nin yetki ve saygınlığının yükselmesi geçen otuz yıl süresindeki gelişmemizin başlıca kazanımıdır.

DBK ve ulusal barış hareketlerinin dünya kamuoyunu harekete geçirmedeki girişkenlikleri silâhsızlanma için, ABD'nin Çin Hindî'ndeki saldırısına karşı, Avrupa'da Güvenlik ve İşbirliği üzerine Helsinki Konferansı'nı başarıya ulaştırmak için, Ortadoğu'da emperyalist planları ve İsrail saldırısını bozguna uğratmak ve Güney Afrika'daki kurtuluş hareketiyle, Latin Amerika'daki faşist ve gerici rejimlere karşı yürütülen savaşla yığınsal dayanışmayı genişletip güçlendirmek için girişilen hareketlerin ilerletilmesinde güçlü bir etmen olmuştur. Barış güçlerinin etkisi ve barış, barış içinde yanyana yaşama ve uluslar arasında işbirliği düşüncelerinin çekiciliği öylesine yaygınlık kazanmıştır ki, hükümetler ve parlamentolar onu hesaba katmak zorunda kalmaktadırlar. Bu, Nötron bombasına karşı yürütülen yığınsal kampanyalar sırasında özellikle belirgin bir biçimde ortaya çıkmıştır; bugün giderek artan sayıda ulusu kapsayan bu kampanya geçen yıl ABD Yönetimi'ni bu insanlık dışı silâhin yapımını ertelemek zorunda bırakmıştır.

Hareketimizin doğmakta olduğu günlerde Fransız hükümeti birçok delegeye Barış Savunucuları Birinci Dünya Kongresi'ne katılmaları için giriş vizesi vermezken, 1978'de DBK Prezidyum üyeleri emperyalist dünyanın merkezi Washington'da biraraya geldiler. Bugün Dünya Barış Konseyi Birleşmiş Milletler ile UNESCO, UNCTAD, UNIDO'yla, ırk ayrımcılığına ve sömürgecilğe karşı özel BM komisyonlarıyla etkin bir işbirliği içindedir ve belki de başka hiç bir hükümetler dışı kuruluşun sahip olamayacağı bir statüye sahiptir. Konseyimiz, BM'in silâhsızlanma, barış ve ulusal bağımsızlık doğrultusunda, sömürgecilğe, ırkçılığa ve ırk ayrımcılığına karşı, yeni bir uluslararası ekonomik düzen ve tüm ulusların ekonomik ilerlemesi için aldığı tüm kararları destekliyor.

Barış ve ulusal bağımsızlık için uğraş veren hükümetler, yani BM üyelerinin ezici çoğunluğu, ağırlıklı olarak sosyalist ve bağlantısız ülkeler kendi başlarına kalıcı barışı gerçekleştiremezler. Ama bu hükümetler, Dünya Barış Konseyi'nin temsil ettiği öteki yığın hareketleriyle birlikte emperyalist, saldırgan ve savaş yanlısı güçleri, faşizm ve neofaşizmi, sömürgecilik, yeni sömürgecilik ve gericiliği tüm cephelerde tartışmasız olarak yenilgiye uğratabilirler. Barışçı güçlerin devletsel ve devlet dışı düzeyde birliği, bu otuz yılda hareketimizin ulaştığı bir başka önemli sonuçtur.

Bugün dünya üzerindeki yeni güçler dengesi tarihte ilk kez, insanoğlunun devletler arasındaki çatışmaları çözme aracı olarak savaşı saf dışı bırakmasını olanaklı kılmıştır. Sovyetler Birliği'nin Barış Programı'nın uygulanması ve tüm barışsever güçlerin baskısı yumuşamaya yol açmış ve dünyanın politik iklimini değiştirmiştir. Şimdi yeni bir dünya savaşının önlenebileceğine ilişkin yeni bir iyimserlik kesin inanca duymak için yeterli neden vardır.

Ama bu gerçeği bilmek, özellikle son zamanlardaki kimi gelişmelerin, barış savaşçılarının kaygı duymalarına neden olduğunu düşünürsek, bir gönül rahatlığı doğurmamalıdır. Örneğin, uluslararası havanın kötüleşmesi gibi tehlike işareti veren bir durum vardır. Sosyalizmin konularının pekişmesi, Afrika ve Güneydoğu Asya'da ulusal kurtuluş hareketlerinin yeni ilerlemeleri, Yunanistan, Portekiz, İspanya, Afganistan ve İran'da gerici rejimlerin çöküşü ve son olarak gelişmiş kapitalist ülkelerde bunalmaların, toplumsal çatışmaların şiddetlenmesi yumuşama karşıtlarında gözle görülür bir hareketlenmeye neden olmuştur. Uluslararası gelişmelerde iki karşıt eğilime tanık oluyoruz. Bir yandan Avrupa kıtasında sosyalist topluluk, Barış Hareketi ve tüm dünya ilerici güçlerinin beslediği yumuşama yönünde giderek artan bir eğilim var. Öte yandan emperyalizm silâh yapımına hız veriyor.

Emperyalizmin soğuk savaşa ve nükleer yıkımın eşğine geri dönme planları bizi kaygılandırıyor. Bu güçler savaş ocakları yaratıyor, askersel bütçeleri şişiriyor ve silâhlanma yarışını eşine raslanmadık boyutlarda tırmandırıyor. Washington'daki, NATO tepe toplantısı ve NATO Konseyi'nin Brüksel'deki Aralık Oturumu yeni yığınsal kırım silâhları üretiminde yeni bir nicel ve nitel aşama başlattı. Bugün yeryüzündeki yaşamı defalarca yok etmeye yetecek miktarda yığılı bulunan bombaların üretilip geliştirilmesi şimdiki ve gelecek kuşaklara karşı caniliktir.

Bize sık sık DBK'nin bu tehlikeyi abartıp abartmadığı soruluyor. Barış savaşçılarının yeni bir güçler dizilişinin ürünü olarak tanımladıkları yumuşama varken, soğuk savaş nasıl canlandırılabilir? Yeni sömürgecilik, sömürgeciliği yeniden kuramaz deniyor.

Gerçi, amaçları özdeş olmakla birlikte – ülkeler ve halklar üzerinde emperyalist denetim kurmak – yeni sömürgeciliğin sömürgeciliğe yeniden can veremeyeceği doğrudur. Ama, soğuk savaş hortlatılabilir, nitekim bugün yeni koşullarda da bu yönde çabalar harcandığını görüyoruz. Soğuk savaşa yol açan neydi?

– Tırmanan silâhlanma;

– Askersel ve politik emperyalist bloklar kurulması için ateşli zorlamalar: NATO, SEATO, CENTO ve öbürleri;

– Anti-sovyet, anti-sosyalist ve anti-komünist propagandanın keskin yoğunlaşması, ulusların «Sovyet» ve «komünist» tehdidiyle korkutulması ve yeni doğan sosyalist topluluğu, komünist hareketini ve uluslararası demokratik hareketleri bölüp yok etme çabalarına hız verilmesi.

Emperyalistler buna bel bağlıyorlardı, çünkü halklara ve ülkelere kendi isteklerini dayatabilecekleri bir nükleer tekele sahiptiler. Bu yüzden, halklar emperyalist ülkelerde nitelik bakımından yeni yığınsal kırım silâhlarının – Nötron bombası, nükleer füzelet, laser silâhlı ve ötekiler – geliştirilmesinden kaygı duymakta haklıdır. Batılı stratejistler ve militaristler bunun güçler dengesini kendileri lehine çevireceğine inanıyorlar. Ve tüm bunlar, anti-sovyet ve anti-sosyalist propagandada keskin bir tirmanmayla, «Sovyet tehdidi»ne ilişkin yeni düzmecelerle, yeni bir anti-komünizm dalgasıyla, komünist hareketi, uluslararası demokratik örgüt ve hareketleri, sosyalist topluluğu parçalama ve zayıflatma çabalarıyla elele gidiyor.

NATO'nun Afrika kıtasındaki etki alanını genişletme, CENTO ile ANZUS'u «diriltme», dünyanın çeşitli bölgelerinde hepsi de tek bir amaç, emperyalistlerin çıkarlarını koruma amacını güden boy boy bloklar, «güvenlik paktları», birleşik silâhlı güçler vb. yaratma yönündeki tehlikeli planları da aynı derecede kaygı vericidir.

Batı, kimi Latin Amerika devletleri ile Güney Afrika Cumhuriyeti'ni kapsayacak NATO'ya benzer bir Güney Atlantik Bloku, SATO'yu kurmak gibi tehlikeli bir yoldadır. (1) Basın şimdi de METO'dan, Ortadoğu Antlaşması Örgütü'nden söz ediyor. (2)

ABD diplomasisinin, İsrail ile Mısır arasında kendi tarzındaki «yakınlaşma»dan, kesinlikle bu yönde bir zorlama için medet umduğu apaçık ortada. Bu işle doğrudan ilgili kimi kişilerin daha antlaşmanın imzalanmasını beklemeden, politik ve askersel planlarını eşgüdümlü hale getirdiklerini gördük. Kahire ayrı bir antlaşmaya yanaşırken, İsrail Lübnan'a rahat rahat saldırmak, Filistin göçmen kamplarını bombalamak, aynı nitelikle başka hareketlere kalkışmak için serbestlik kazanıyor.

Kızıl Deniz ve Basra Körfezi bölgelerinde önerilen «güvenlik paktları» da eşit ölçüde tehdit edicidir, çünkü emperyalizm yerel feodaller ve burjuvaziye dayanırken, daha çok onları yığınların hoşnutsuzluklarının patlamalarına karşı destekleme ve korumayı planlamaktadır. ABD ile bağla-

(1) «Barış ve Sosyalizm Sorunları», Ocak 1979.

(2) Dünya Yahudiler Kongresi Kuzey Amerika Kolu'nun başkanı Edgar Bronfman böyle bir blok oluşturma olasılığı üzerine yorum yaparken, bunun İsrail, Mısır, Suudi Arabistan, Ürdün, Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt, Bahreyn, Oman, Katar ve muhtemelen Fas, İran ve Sudan'ı içereceği kanısında olduğunu belirtiyor. «Bir düşünün», diyor, «İsrail'in zekası, artı Suudi Arabistan'ın parası, artı Mısır'ın insan gücü.»

şıklarının Asya ve Afrika'nın hassas bölgeleri üzerinde doğrudan askersel denetim kurmak niyetinde olduklarını gösteren pek çok işaret vardır.

«Vietnam batağı», yaşanan acı bozgun birçok Amerikalı politikacıyı dünyanın herhangi bir uzak köşesine ABD askeri gönderilmesine razı olmadan önce durup düşünmeye yöneltmiştir. Ama bu, Vietnam Cumhuriyeti Başbakanı Pnam Van Dong'un Kolombo'daki Bağlantısız Ülkelerin Beşinci Konferansı'nda belirtmiş olduğu gibi, emperyalizmin «Asyalıları Asyalılarla, Arapları Araplarla, Afrikalıları, Afrikalılarla, Latin Amerikalıları da Latin Amerikalılarla savaştırarak» geçmişte kalan günlerindeki gücüne yeniden ulaşma umutlarını terkettiği anlamına gelmez.

ABD emperyalistleri, Batı Avrupalı gericiler ve Pekin yöneticilerinin açıktan açığa eşgüdüllü eylemler yürüttükleri düşünülecek olursa, bunların özellikle tehlikeli bir nitelik taşıdıkları görülür. Çin Halk Cumhuriyeti'nin bir zamanlar benimsedikleri «Pancha Shila» ilkelerini toptan reddeden Pekin yöneticileri, bugün emperyalizmin Asya'daki planlarının başlıca dayanağı haline gelmişler ve Afrika'da en gerici rejimlerle, Şili'de Pinoçet kliğiyle bağlaşıklık kurmuşlardır. (3)

Emperyalizmin açıkça dile getirdiği SSCB'ye karşı «Çin kartı»nı oynama niyeti de önemli kaygılar doğuruyor. 40 yıl önce, aynı nitelikteki Hitler Almanyası'nı kullanma planları Münih'e, İkinci Dünya Savaşı'na ve 50 milyondan fazla insanın yaşamını yitirmesine neden olmuştu.

Çin'in Vietnam'a karşı ihanet girişimi Pekinli yöneticilerin emperyalizme teslim olmakla; sosyalist ülkü ve amaçlardan ne ölçüde uzaklaşmış olduklarını, dünyanın yazgısını ne denli umursamadıklarını açıkça gösteriyor. Bunlar davranışlarıyla sosyalist uluslara, bağlantısız ülkelere, ulusal kurtuluş hareketlerine ve dünyadaki tüm dürüst insanlara meydan okumuşlardır. Dünya Barış Konseyi, Çin'in Vietnam'a karşı giriştiği saldırıyı durdurmasını ister ve tüm halkları, hükümetleri, Birleşmiş Milletler'i saldırıyı kınamaya çağırır.

«Yokolma»yı, «yanyana yaşama»ya yeğ tutan emperyalist aşırılar gittikçe etkinleşiyorlar. Silâhlanma yarışının, anti-sovyet ve anti-komünist kampanyaların, Asya, Afrika ve Latin Amerika üzerinde askersel ve politik denetim kurma ve doğrudan askersel kanşıma planlarının ardında hep o askersel-sanayi kompleksi, silâh tüccarları ve bunların politika alanındaki kuklaları vardır. Bu fesatçılar grubu pek büyük olmamakla birlikte,

(3) NATO'nun bir Afrika-Asya birleşik silâhlı güçleri yaratma planları üzerinde çalışmakta olduğuna ilişkin güvenilir haberler geliyor. Çin Dışişleri Bakanı Huang Hua'nın son Zaire gezisinde bu güçler arasında Çin birliklerinin de yer almasını kabul ettiği bildiriliyor; bu güçlerin ilerde Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki devrimci hareketleri ezmek için yararlanılacak daimi bir orduya dönüştürülmesi düşünülüyor.

çok büyük maddesel kaynaklara ve dev bir propaganda aygıtına sahiptir ve de kendi toplumsal sistemini korumak için yer yüzünden insan yaşamının silinmesi riskini benimsemeye hazırdır. Bizlerin dikkatlerimizi emperyalist tehditlerin ciddiliği üzerinde toplamaya yönelten neden budur.

DBK ve tüm barış savaşçıları uyanık olmak zorundadır. Emperyalist komploları ve bunların planlayıcılarını açığa vurmamız gerekir. Dünya, yeryüzünün çeşitli yörelerinde barışı tehdit eden olayların bağlarını görmektedir. Anti-sovyetizm ve anti-komünizmle savaşmalı, kimin barış uğrununda çabaladığını, kimin çatışma ve savaş istediğini göstermeliyiz. Dünya kamuoyu barış ve güvenliğe yönelik tehlikenin kaynağının farkına varmalıdır.

Bu hiç de basit bir görev değil. Barış Hareketi'nin kendisinin sürekli saldırıya uğraması bu görevi zorlaştırıyor. Emperyalistler, Dünya Barış Konseyi hakkında yalanlar yaymak, savaşımızı zayıflatmak ve anti-emperyalist doğrultusundan saptırmak için ellerindeki kitle iletişim araçlarından yararlanıyorlar. DBK, sözümona dünyanın yeni etki alanlarına bölünmesinin nesnel sonucundan başka birşey olmayan silâhlanma yarışının yoğunlaşmasından ötürü neden yalnızca emperyalizmi, ABD ile NATO'yu suçluyor ki? SSCB ve Varşova Antlaşması'na bağlı öteki ülkeler de silâhlanmıyorlar mı? DBK neden sosyalist ülkeleri tek yanlı silâhsızlanmaya çağırıyor? Batı propagandasına bakılırsa, böyle bir hareket dünya sosyalizminin iyi niyetini ve barışçı emellerini gösterecektmiş.

Bu savlara karşı, biz, geçen otuz yılın bizlere soruların yanıtlanması gerektiğini öğretmiş olduğunu söyleyebiliriz. DBK «Moskova'nın maşası» mıdır? Komünistlerin elinde bir alet midir o? Kesinlikle hayır. DBK Başkanlık Komitesi 120'nin üzerinde üyeden oluşur. Bunlar arasında birçok ülkeden politik partilerin liderleri vardır: Sosyalistler, İşçi, Sosyal Demokrat ve Komünist, Liberal, Hıristiyan Demokrat, Ulusal Demokrat vb. partilerin liderleri.

Her bölgesel ve ulusal kurtuluş hareketi DBK'nde liderleri aracılığıyla temsil edilir. En iri ulusal ve uluslararası yığın örgütlerinin temsilcileri, kilise mensupları, yazarlar, bilim adamları vardır. Bunlar inançlarını başkalarına benimsettirmeye kalkmaz, ortak konular ve ortak görüş noktası sağlamaya uğraşırlar.

Hareketimiz tek yanlı olmakla suçlanıyor. Gerçekten de hareketimiz anti-emperyalist çabalarında tek yanlıdır. Bizim kuşağımız politik «kaşımazlık» tutumuyla, toplumsal sorunlardan uzak kalarak barışı savunmaya çalışsan, böylece yalıtılan, yığınların desteğini yitiren «bağımsız» pasifist nitelikte pek çok hareketin yıkılıp gittiğini görmüştür. Barış Hareketi ve Dünya Barış Konseyi böyle bir konumu ne benimsemiştir, ne de benimseyecektir.

Biz bugün dünyada olup bitenlerin etki alanlarının «paylaşılması» değil, emperyalizmin kendi etki alanını oldukça belirgin bir biçimde sınırlandırmasını söylüyoruz. Herhangi bir dış baskının ürünü değildir bu. Nedeni, baskı, sömürü ve adaletsizliğin var olduğu her yerde yığınların ezgi ve köleliğe karşı şaşmazca direnip kurtuluş için savaşmalarıdır. Emperyalizm toplumsal gelişmenin bu nesnel sürecini durdurmaya yelteniyor, silâhsızlanma yarısının nedeni budur.

Sosyalizme gelince, onun düşüncelerini silâh yoluyla yaymasına gerek yoktur. Toplumsal dönüşümleri dayatan devletler ya da devlet grupları değildir. Toplumsal dönüşümler, savaşımın belirli alanlarında ilerici güçlerin etkisini sağlayacak koşulların olgunlaşmasıyla yer alır. Bununla birlikte, sosyalizm, kendisini ve bağlaşıklarını emperyalizme karşı korumak için, emperyalizmin meydan okumasına karşılık vermek ve ilke ve amaçlarına uygun düşmediği halde, silâhlanmaya başlamak zorunda kalmıştır.

Silâhsızlanmaya ilişkin tüm sorunlarda eşit güvenlik ve denge ilkeleri üzerinde ısrarla durmamızın nedeni budur. Emperyalizm lehindeki her değişim emperyalist saldırı, bölgesel çatışmalar ve dünya savaşına kapı açacaktır. Barışı koruyup güçlendirmenin bir yolu vardır, o da hiç bir eşitsiz üstünlüğe olanak tanımayan genel ve tam silâhsızlanmaya götürecek olan eşgüdümlü ve dengeli adımlardan geçer.

İşte sosyalist topluluk, Varşova Antlaşması ülkeleri bunu öneriyor. DBK bu önerileri destekler ve politik görüşleri ve inançları ne olursa olsun, tüm barış savaşçıları, tüm ulusal barış örgütlerini kendi hükümetlerini silâhlanma konusunda söylevlerden, bu yönde somut ve pratik adımlara geçmesi için zorlamaya çağırır.

Bu otuz yıl, gerçek yurtseverlik ile – kendi ülkesini, kendi halkını sevmek – ve enternasyonalizm, yani tek bir dünyanın, tek bir insanlığın var olduğunun, halklarla dayanışma gereğinin ve ulusların gerçek çıkarları arasında bir uzlaşmazlık bulunmadığının tanınması arasında çelişki olmadığını göstermiştir. Dünya barışı uğrunda savaşım, bir ulusun mutluluğu ve barışı için, insanlığın mutluluğu ve barışı için çabalamaktan ayrılmaz.

Dünya Barış Hareketi bugün en büyük yığinsal uluslararası dayanışma hareketidir.

Bu yalın gerçek, giderek daha geniş ölçüde tanınıyor. Barış savaşçılarının uğrunda çabaladıkları erekler, örneğin ABD ile SSCB arasında SALT-2'nin imzalanması yaşama geçirilse, tüm ülkelerin halkları yarınlarından daha güvenli olurlardı. Orta Avrupa'da silâhlı güçlerin ve silâh donatımının azaltılmasına ilişkin Viyana görüşmelerinin başarısı dünya barışını büyük ölçüde perçinleyecektir. Barış güçleri, Birleşmiş Milletler'i her

ülkenin barış içinde ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişimi için olanaklar açacak olan bir Dünya Silâhsızlanma Konferansı toplamaya çağırıyor.

İki yıl önce Varşova'daki Dünya Barış Kurucuları Kongresi'nde barış güçlerinin – politik örgütler, uluslararası ve ulusal yığın hareketleri – delegeleri Dünya Halklarına bir Çağrı kaleme aldılar. Bu Çağrı, barış, özgürlük, toplumsal adalet ve ilerlemeyi savunmak için geniş bir program niteliğindedir.

Bu program bugün anlamını olduğu gibi koruyor. Kamuoyunun silâhsızlanma için, savaş tehlikesine karşı ve çeşitli örgütlerin eylemlerini eşgüdümlü kılmak, dayanışmalarını güçlendirmek için harekete geçirilmesine yol gösteriyor. Gelgelelim, Dünya Barış Kurucuları Kongresi'nin bu Çağrı'sında belirlenen yüce erekler ancak geniş yığınları, bir askersel yıkıma yol açabilecek olan militarist ve emperyalist komplolara karşı savaşa sokmakla yerine getirilebilir. Bu nedenle, Dünya Barış Konseyi'nin Şubat ayında Berlin'de topladığı özel oturum barışın korunması için uğraşan ve buna yardıma hazır olan herkesi silâhlanma yarışını durdurmak için enerjik bir hareket yükseltmeye çağırırdı.

Yığinsal mitingler, gösteriler, yürüyüşlerle, parlamentolara ve hükümetlere çekilecek dilekçeler, protestolar ve taleplerle, barış güçlerinin ulusal ve uluslararası toplantıları yoluyla ve halkların barışçı emellerini dile getirmekte yararlanılabilecek her araca başvurarak, tüm çabaların şu ivedi maddeler üzerinde yoğunlaştırılması gerekiyor.

– Nükleer silâhların yasaklanması: ABD ile SSCB arasında SALT-2'nin en kısa zamanda imzalanması ve uygulamaya geçirilmesini talep ediyoruz; beş nükleer gücün – SSCB, ABD, İngiltere, Fransa, ve Çin – cephanelerindeki her tür nükleer silâhları yoketmek için derhal görüşmelere başlamasını istiyoruz;

– Nötron bombasına karşı savaşım: Kamuoyunu aldatarak NATO'yu Nötron bombasıyla donatmaya yönelik militarist manevraları açığa çıkarmalıyız; yığinsal kırım silâhlarının tüm yeni tip ve sistemlerinin üretiminin her zaman için yasaklanmasını talep ediyoruz;

– Savaş bütçelerinin yerine barış bütçelerinin konması için savaşım: Sürekli artan savaş harcamalarının durdurulmasını, başı çeken askersel ve ekonomik güçlerin, özellikle Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi daimi üyelerinin askersel bütçelerinde indirim yapılmasını talep ediyoruz; böylelikle elde edilecek fonlar yaşam düzeyinin yükseltilmesine, gelişme yolundaki ülkelere yardım için açlık, yoksulluk, hastalık ve cehaletin ortadan kaldırılması için harcanmalıdır.

Silâhsızlanma, barış ve silâhlanma yarışına son verilmesi ortak ve dîrimsel ilgi alanımızdır.

Amacımız, yalnızca her ne pahasına varılmaktan, yeryüzünde yaşamı sürdürmekten ibaret değil, bu yaşamı dünyanın bir daha nükleer felaketin eşiğine hiçbir zaman gelmemesini sağlayacak biçimde değiştirmektir. Bunu amaç edinen Barış Hareketi, şimdiki ve gelecek kuşaklar için barış, özgürlük, toplumsal ilerleme ve adalet uğrunda savaşmaya hazır olan herkesi bayrağının altında toplayarak, dördüncü on yılına giriyor.

TÜSTAV

Nisan Devrimi'nin Beşinci Yıldönümü

Alvaro Cunhal

Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri

25 Nisan'da, Silâhlı Güçler Hareketi (SGH) askeri birliklerinin eylemleri, ve bunu izleyen halk ayaklanmasının sonucu olarak, 1926 yılından beri Portekiz'i zulüm altında inleyen faşist diktatörlüğe son verilmiş beşinci yıldönümü kutlanacaktır.

Hükümetin alaşağı edilmesinden sonra ülkede sınıf savaşımı keskinleşti, karmaşık ve çetin bir devrimci süreç başladı. Bu süreç sırasında Portekiz'deki yeni demokratik düzene, Batı Avrupa burjuva demokrasi-lerine kıyasla kökten farklı bir görünüm veren, son derece özgün, derin ekonomik, politik ve toplumsal değişimler gerçekleştirildi.

Halk yığınlarının ve ordudaki ilerici çevrelerin devrimci savaşımıyla elde edilen demokratik özgürlüklerden sonra, toplumsal-ekonomik yapıda köklü değişiklikler yapıldı, genç Portekiz demokrasisi sosyalizme doğru yöneldi.

Ne var ki, son üç yıl içinde hükümette ve devlet aygıtında yeniden ege-men konumları elde etmeyi başaran gerici güçler, Portekiz halkının demokratik kazanımlarına karşı birçok saldırılar düzenlediler. Emekçi yığınlar ve geniş halk katmanları gericiliğin bu tutumuna kesin olarak karşı koyuyor, kazanımlarını savunuyor ve bugünkü politik durumda demokratik değişimler gerçekleşmesi için eylem yürütüyorlar.

Faşist diktatörlüğün yıkılışının beşinci yıldönümünde, gelip geçen olayların bir bilançosunu yapmak, meydana gelen durumu çözümlemek ve gelişme perspektifleri üzerinde durmak yerinde olur.

PORTEKİZ'DE DEVRİM SÜRECİ

Portekiz Komünist Partisi'nin (PKP) 1965 yılında yapılan VI. Kongresi faşizmin alaşağı edilmesi yolunu saptarken, anti-faşist devrimi demokratik ve ulusal diye nitelemiş ve başlıca amaçlarını şöyle belirlemişti: Faşist devletin yıkılması ve demokratik düzenin kurulması; tekellerin egemenliğinin ortadan kaldırılması ve ülkenin genel ekonomik gelişmesinin hızlandırılması; toprağın emekçi köylülere dağıtılması yoluyla tarım reformu yapılması; emekçilerin ve tüm halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesi; öğretim ve kültür yaşamının demokratikleştirilmesi; Portekiz'in emperya-

lizm zincirlerinden kurtarılması; Portekiz sömürgelerindeki halklara, vakit geçirilmeden bağımsızlık hakkının tanınması ve güvence altına alınması; bütün halklarla barış ve dostluk politikasının uygulanması.

Portekiz gerçeğinin, kapitalizmin gelişme süreç ve derecesinin, yabancı sermayeye bağlı tekellerin ve toprak ağalarının terörist iktidarı olan faşist diktatörlüğün özünün çözümlenmesini yapan PKP, demokratik özgürlüklerin elde edilmesi uğrunda savaşımla, tekelci ve toprak ağası grupların ortadan kaldırılması savaşımı arasında, bu iki amaç arasında kopmaz bağlar bulunduğu sonucuna vardı.

Portekiz'de devrimin gelişmeleri PKP'nin belirlediği bu amaçların doğruluğunu kanıtladı.

Bu amaçlardan bazılarını, Silâhlı Güçler Hareketi («Yüzbaşılar Hareketi») ile bağlaşıklık kuran yığınların devrimci savaşımı sonucunda ulaşıldı.

Ülkede demokratik düzen kuruldu ve emekçilerin temel hak ve özgürlükleri pekiştirildi, sömürge savaşlarına son verildi. Portekiz sömürgeciliğinin boyunduruğu altında inleyen halkların kurtuluşlarına kavuşmaları için belirli katkılarda bulunuldu. Emekçi halkın yaşam düzeyi yükseltildi, tekelci gruplar ortadan kaldırıldı, büyük toprak sahiplerinin elinde bulunan toprakların büyük kısmı alındı ve kamulaştırıldı, tarım kooperatifleri toprağı işleyenler tarafından yönetilmeye başlandı.

1975 yılında başlıca ekonomi kollarında millileştirme uygulandı, bankalar, sigorta şirketleri, petrol çıkarma ve petro-kimya işletmeleri, metalurji, elektrik enerjisi, demiryolları, denizyolları, havayolları ve karayolları taşıt şirketleri, çimento, cam, selüloz, tütün ve içki üretimi, gemi tezgahları vb. özel sermayenin elinden alındı. Genel olarak 30 Temmuz 1976'ya kadar millileştirilen işletmelerin sayısı 245'i buldu; bunlar diğer yüzlerce işletmenin sermayesine ortak olduğundan, onlar da millileştirildi. Böylelikle ekonomide egemen olan tekelci gruplar fiilen ortadan kaldırıldı.

Büyük topraklara gelince, emekçi köylüler 1 milyon 140 bin hektar (ülkedeki işlenebilir toprakların beşte biri kadar) toprak kiraladılar, bu arada 550 kolektif üretim işletmesi ve kooperatif meydana getirildi.

25 Nisan Devrimi'yle tekellerin ve toprak ağalarının politik iktidarı yıkıldı, millileştirme ve tarım reformuyla ise bunların ekonomik egemenliğine son verildi.

O sıralarda Portekiz devrimini eleştiren bazı kimseler, bu önlemlerin çok ivedi uygulandığını, Portekiz devrimcilerinin zamansız olarak fazla ileri gittiklerini, bu değişimlerin politik demokrasiyi tehlikeye soktuğunu ileri sürmüşlerdi.

Oysa bu devrimci önlemler, tam da demokrasinin ayakta tutulabilmesi için zorunluydu.

25 Nisan'dan sonra tekelci gruplar ve büyük toprak sahipleri genç demokratik düzeni ortadan kaldırarak yeniden diktatörlük kurmak amacıyla açıktan açığa karşı devrimci darbeler hazırlamaya, terör örgütleri tezgahlayıp bunları finanse etmeye ve terör eylemleri düzenlemeye, ulusal ekonomiyi geniş ölçüde baltalamaya, dışardan araç, etki ve destek araştırmaya başladılar.

Sözkonusu çevreler birkaç kez (Haziran ve Eylül 1974 ve Mart 1975) hükümet darbesi veya askersel darbe yapmayı düşündüler ve denedilerse de, bunlar SGH ile bağlaşıklık halindeki halk yığınlarının özverili savaşımı sayesinde önlendi.

Millileştirme ve tarım reformu sadece emekçi halkın kurtulması ve ülkenin gelişmesi için koşullar yaratılmasına yönelik önemli değişimler olarak kalmadı. Bunlar aynı zamanda demokrasinin savunulması için olağanüstü önlemler niteliğini taşıyordu. Eğer 1975 yılında millileştirme ve tarım reformu uygulanmasaydı, ekonomik mengeneyle sıkıştırılan ve yerli olduğu kadar yabancı mali desteğe dayalı suikastlar karşısında kalan genç Portekiz devrimi yokolup gidebilirdi.

Portekiz koşullarında politik demokrasi, ekonomik ve toplumsal demokrasinin bölünmez parçası oldu. Hatta bugün, üç yıldır aralıksız olarak devrim kazanımlarına karşı sürdürülen saldırılara karşın, bu durum güncelliğinden hiç bir şey kaybetmemiştir.

Ülkedeki devrimci kazanımları olduğu kadar, karşı devrimci saldırıları da doğru olarak değerlendirebilmek için şu gerçeği gözden kaçırmamak gerekir: Önemli birçok demokratik değişimler, daha politik erk kararlar almadan, devrimcilerin (hem sivil, hem de asker devrimcilerin) desteğine de güvenerek, halk yığınlarının ve onların öncüsü olan ilerici güçlerin girişim ve eylemleriyle kararlaştırıldı, hatta bir dereceye kadar gerçekleştirildi.

Devrim süreci sırasında devrimci bir hükümet kurulmadı, erki, birbiriyle çelişen, sürekli anlaşmazlıklar içinde bulunan güçler bölüştü. Bunun yanı sıra gerçekleştirilen köklü değişimleri benimseyecek demokratik bir devlet aygıtı da kurulmadı.

Silahlı güçlerdeki ilerici ögelerle bağlaşıklık halindeki halk yığınlarının kahramanca savaşımı derin demokratik değişiklikler yapılmasına olanaklar sağlarken, yeni bir politik erkin ve devlet yapısının yokluğu devrim kazanımlarını ve ülkede tüm yaşamın demokratikleştirilmesi sürecini karşı devrimin eylemleri karşısında savunmasız bıraktı.

Bizim kanımıza göre, eğer SGH hareketindeki birlik ve beraberlik genel

çizgileriyle sürdürülse, Sosyalist Parti büyük sermaye, toprak ağalarının çıkarlarını savunmayı üstlenmese ve gerici güçlerle bağlaşıklığa yanaşmasaydı demokratik erk ve demokratik devlet güçlenecek, demokrasi ise 1976 Anayasası'nda yer alan büyük politik, ekonomik ve toplumsal değişimler (gerçekleşenler ve gerçekleşecek olanlar) temelinde sağlamlaşacaktı.

SGH'nin parçalanması, Sosyalist Parti'nin sağcı doğrultusu, bunun ciddi anlaşmazlık ve çatışmalara neden olması ve ayrıca «solcu» grupların (sokakta olduğu gibi, silâhli güçlerde de) provokasyonları, gerici güçlere saldırı yolları açtı, yeni düzenin oynak durumunu daha da artırdı ve ortaya yeni tehlikelerin çıkmasına neden oldu.

1975 sonunda sol görüşlü askerlerin yenilgiye uğraması ve bunun peşinden SGH'nin dağılması güçler dengesinde sağcılardan yana önemli değişikliklere yol açtı. Gerici (sivil ve asker) güçler «dokuzlar grubu» ve Sosyalist Parti'yle bir araya gelerek, devlet aygıtında konumlar elde etmeye, politik erkin önemli bir kısmından yararlanmaya başladılar.

Şunu da belirtmek gerekir ki, bu sağa dönüşün, gericilerin istediği biçimde çabuk ve kabaca gerçekleşmesini, birçok etken önledi. Birinci engeli işçi sınıfının ve halk hareketinin gerçek gücü oluşturdu. İkincisine gelince, bu da «ılımlı» askerlerin ve birçok sosyalistin, aşırı sağdaki bağlaşıklarının istekleri karşısında ödün vermenin kısa bir zamanda demokratikleşme sürecini durduracağını ve kendilerinin bozguna uğramalarına neden olacağını sezmelerinden ileri geldi.

Devrimin temel kazanımlarını doğrulayan yeni Anayasa'nın 2 Nisan 1976'da kabul ve ilânı bu koşullar içinde mümkün oldu. Bir süre sonra yapılan Cumhuriyet Meclisi seçimlerinde ise komünistler ve sosyalistler yeniden çoğunluğu elde ederken, PKP'nin parlamento grubu 30'dan 40'a yükseldi. Portekiz Komünist Partisi, hükümetin bu çoğunluk temeli üzerinde kurulması konusunda çok ısrar etti. General Eanes'in Sosyalist Parti'nin ve sağcı partilerin desteğiyle cumhurbaşkanlığına seçilmesi, gericiğin tüm hesaplarına karşın, böyle bir olasılığı ortadan kaldırmış değildir. Böyle bir hükümetin kurulmaması her şeyden fazla Sosyalist Parti liderlerinin sağcı güçlerle, büyük sermayenin ve toprak ağalarının partileriyle, devrimin kazanımlarına ve Anayasa'ca onaylanan demokratik düzene karşı bağlaşıklık politikasını sürdürmelerinden ileri geldi.

O günden bu yana ülkedeki politik durumda iki temel etken dikkati çekmektedir. Bunlardan birincisi, demokratik kazanımlara karşı, birbiri ardınca değişen hükümetlerin de aktif olarak katıldıkları aralıksız saldırılardır. İkincisi ise gericiğin yolunu kesen ve Portekiz'deki Nisan Devrimi'nin kazanımlarını savunan özverili halk savaşıdır.

KAPITALİZMİN, TOPRAK AĞALIĞININ VE EMPERYALİZMİN KONUMLARININ YENİDEN GÜÇLENMESİ

Sosyalist Parti, 1975'te, SGH'nde ve genellikle tüm ordu içinde ciddi anlaşmazlıkların birbirini izlediği sıralarda olduğu gibi, 1976–1977 döneminde erkte bulunurken de kapitalistlerin ve toprak ağalarının yanında emekçi halka karşı, sağcı güçlerin yanında solcu güçlere karşı hareket etti. Sosyalist Parti'nin Portekiz devrimindeki tarihsel özgörevi, kapitalizm en büyük tehlikeyle karşı karşıya iken onu kurtarmak, demokratik düzene saldıran gericiliğe kapıları ardına kadar açmak oldu.

1976 Temmuzunda hükümeti kuran Sosyalist Parti Genel Sekreteri Mario Soares başbakan olarak verdiği demeçte, parlamentoda çoğunluğa sahip olmadığı halde, sağ ile olduğu kadar solla da birleşmeyeceğini, tek başına iktidar olacağını söyledi. Oysa pratikte sağcılarla birleşerek, her şeyden önce büyük sermayenin, büyük toprak sahiplerinin ve emperyalizm çıkarlarını destekleme politikası göttü.

Sosyalist Parti hükümetinin temel düşüncesi emekçileri ülkedeki bunalımın sonuçlarını omuzlarına yüklemeye zorlamak, işletmeleri ve toprakları eski sahiplerine geri vermek, kapitalist sömürü sistemini yeniden kurmaktı. Sosyalistlerin hükümetleri tarım reformuna, millileştirmeye ve işçi denetimine karşı, emekçilerin 25 Nisan'dan sonraki kazanımlarına karşı saldırılar düzenledi. Ücretleri donduran hükümet fiyatları hızla yükseltti, askersel güçten de kabaca yararlanarak, ağaların kamulaştırılan topraklarını geri vermeye başladı, devlet desteğiyle işleyen 86 işletmeyi, sabotajlar düzenlemiş olan eski patronlarına geri verdi. Devlet aygıtındaki komünistleri ve diğer demokratları işinden çıkaran Sosyalist Parti hükümeti, büyük sermayenin işine yarayan ve emperyalizme bağımlı bir ekonomi ve finans politikası uygulamaya başladı. Bu politikasıyla ülkenin ekonomik ve mali durumunu daha da kötüleştiren hükümet, altın ve döviz rezervlerini har vurup harman savurarak, dış kredilere daha fazla başvurmaya koyuldu, Portekiz'i uluslararası emperyalizmin diktası altına soktu, ülkeyi daha da bağımlı bir duruma getirdi.

Sosyalist parti en sonunda da gerici partilerle sıkı işbirliği halinde 1977 yılının yaz aylarında bir takım yasalar hazırlayarak Meclis'e dayattı ve komünistlerin muhalefetine karşın, «yasal karşı devrim» diye adlandırılan aşağıdaki yasaları kabul ettirmeyi başardı: Tarımda anti-reform yasası (Barreto yasası); devlet sektöründe ve özel sektörde sınırlamalar yasası (millileştirilmiş kollara ve işletmelere karşı); tazminatlar yasası (büyük kapitalistlere ve toprak sahiplerine ödenmesi öngörülen yüzlerce milyar tutarında eskudo); yabancı yatırımları düzenleme yasası (çokuluslu korporasyonların devrim sonucunda yitirdikleri konumlarını yeniden elde etmelerini kolaylaştırıyor); vb.

Güdülen bu politikanın başarısızlığa uğraması hükümetin 8 Aralık 1977'de düşmesine yol açtı. Bunun üzerine komünistlerle sosyalistlerin Meclis'te oluşturdukları çoğunluk temelinde, demokratik bir hükümetin kurulması için yeni koşullar oluştu. PKP sosyalistlerle anlaşmaya varabilmek için her şeyi yaptı, yani somut önerilerde bulundu, sabırlı görüşmeler yürüttü, karşılıklı anlaşma sağlanmasına çalıştı. Fakat gericilerle yeniden bağlaşıklık kuran Sosyalist Parti yöneticileri, anlaşmaya varmak için ileri sürdükleri diğer koşullarla birlikte, PKP'nin tanımda anti-reform yasasının uygulanmasına da rıza göstermesini istediler.

İşte bu durumda, 1978 yılının Ocak ayında sosyalistler legal aşırı sağ partilerden Sosyal Demokrat Merkez (SDM) ile bir koalisyon hükümeti kurdular. Sözkonusu parti birkaç ay süreyle sosyalistlerin politikasını uyguladığından, devrimci kazanımlara karşı aynı biçimde saldırılarda bulundular, ülkenin temel sorunlarının çözüme bağlanmasında aynı başarısızlığı gösterdiler.

Sağcı güçlerle emperyalizm, Sosyalist Parti'nin hizmetleri olmadan da işi yürütebileceklerini anlayınca, PKP'nin daha önceden belirtmiş olduğu gibi, bağlaşıklığı bozdular ve sosyalistleri erkten uzaklaştırarak, açıktan açığa gerici bir hükümet kurabilmek için bu kez provokasyon yoluyla hükümet bunalımı yarattılar.

Demokratik bir hükümetin oluşturulması o zaman bile mümkündü, ama Sosyalist Parti yöneticileriyle cumhurbaşkanı arasındaki anlaşmazlıklar böyle bir çözüm yolunu tıkamış oldu.

Böylelikle birbiri ardınca Cumhuriyet Meclisi'nden güvenoyu alamayan Nobre da Costa (Ağustos 1978) ve Sosyalist Parti'nin, güvenoyu verilmesi konusunda Portekiz Komünist Partisi Meclis Grubu'nca verilen öneriyi desteklemeye yanaşmaması sonucunda Meclis'ce onaylanan Mota Pinto (Kasım 1978) hükümeti kuruldu.

Mota Pinto hükümeti gerici bir hükümettir. Bunu şu kadarı bile kanıtlamaktadır: Tarım Bakanlığı toprak ağalarının dolaysız bir temsilcisinin eline verildi, tarımsal gelişme müsteşarlığına ise önceleri büyük toprak sahibi olan ve devrimden sonra toprakları kamulaştırılmış biri getirildi. Bu müsteşar daha önceleri hemen hemen tümü kıraç toprak olan ve kurulan «Gambia» kooperatifi sayesinde işlenir hale gelen toprakların kendisine geri verilmesi için harekete geçmişti.

Mota Pinto hükümetinin genel nitelikleri daha önceki hükümetlerinden hemen hemen farksızdır. Yalnız şimdiki hükümet daha çok zora başvurmakta, daha fazla keyfi davranmakta, daha sık olarak ve açıkça anayasaya ve yasalara aykırı yöntemler kullanmaktadır.

Kapitalizmin, toprak ağalığının ve emperyalizmin konumlarını yeniden

güçlendirme politikası, devrim tarafından yaratılan yeni toplumsal ekonomik yapılarla çelişki halinde olan ve halk yığınlarının sert direnişiyile karşılaşan bu politika, ülkenin ekonomik halkınmasını ve en önemli ulusal sorunların çözülmesini önlemektedir.

Halktan istenilen özverilere dış ilişkiler alanında ve özellikle ticaret bilançosunda denge sağlama zorunluluğu gerekçe gösteriliyor. Uygulanan politikanın verdiği sonuç nedir? 1975 yılında 50 milyar eskudo olan ticaret açığı 1976'da 73 milyarı, bir yıl sonra 112 milyarı, 1978'de ise 130-140 milyarı buldu. Hızla artarak bugün 250 milyar eskudo'yu bulan dış borçlarda yıllık artış 25 milyardır ve bunun yarısını faizler oluşturuyor.

Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) uyguladığı dikta politikası Portekiz ekonomisinin kalkınmasını ve gelişmesini köstekliyor. Ulusal gelirin yıllık artış temposunun % 3 olarak saptanması, zorla dayatılan reel ücretlerin düşürülmesi, eskudo'nun devalüasyonu, yüzlerce ufak ve orta işletmenin iflasına yol açan aşırı derecede vergi oranı (% 20'den fazla) dış ticaret açığını daha çok artıran ve ulusal üretimde durgunluğu derinleştiren dışalım hacminin genişlememesi vb. işte bu politikanın sonuçlarıdır.

Portekiz'in Ortak Pazar'a alınması girişimi günümüzde PKP'nin defalarca belirttiği gibi, tüm Ortak Pazar ülkelerinde ekonomik yapıyı ve emek yasalarını uyumlaştırma gereksinimi bahanesi altında, ülkede tekelci devlet kapitalizminin konumlarının güçlenmesini dayatmayı amaçlayan büyük bir politik manevradır. Gericiiler ve emperyalizmin bazı tellalları Ortak Pazar'a girmenin Portekiz anayasasının gözden geçirilmesi gibi anayasaya aykırı bir zorunluğu ortaya koyduğunu ileri sürecek kadar ileri gidiyorlar. Böylelikle ulusal egemenlik ve bağımsızlık, politik ve ekonomik egemenlikleri devrim tarafından haklı olarak ortadan kaldırılan bir grup imtiyazlı kişinin arzuları için feda edilmek isteniyor.

Portekiz halkı, emekçileri kendi hak ve özgürlüklerini, devrimin diğer kazanımlarını savunmak için yığıtçe savaşımaya devam ediyor, yaşam koşullarının iyileştirilmesi için aralıksız savaşım yürütüyor. Gerici güçlerin ve ardarda değişen hükümetlerin durmaksızın saldırılarda bulunmalarına karşın 500'den fazla Kollektif Üretim İşletmesi'nde ve kooperatifte örgütlenmiş olan emekçiler, kamulaştırılmış toprakların % 85'inden fazlasını oluşturan 1 milyon hektarı aşkın toprağı hâlâ işlemeye devam ediyorlar.

Halkın ve demokratik güçlerin bir başarısı da bugüne kadar millileştirilmiş işletmelerden bir tekinin bile özel sektöre geri verilmemiş olmasıdır. Emekçiler birçok işletmelerde yönetime ve denetime aktif olarak katılıyorlar. Hükümetin zora başvurma, keyfi ve yasalara aykırı hareketleriyle ve vatandaş hak ve özgürlüklerini kısıtlama denemeleriyle karşı karşıya kalan Portekiz halkı, bu hak ve özgürlüklerini savunuyor ve günlük savaşımlarıyla bunları yaşamda gerçekleştiriyor.

Genç Portekiz demokrasisinin karşısında sadece yerli gerici güçler de-

ğil, emperyalizmin güçlü çevreleri ve dünya sosyal demokrasisinin gerici güçleri de birleşmeyi sürdürüyorlar. Nisan Devrimi'ne karşı saldırılara girişiliyor, onun kazanımları zora başvurularak ortadan kaldırılmak isteniyor. Fakat devrim Portekiz gerçeğinde ve halkın bunu savunma ve sürdürme iradesinde yavaşmaktadır.

DEMOKRATİK DÜZENE KARŞI GENEL SALDIRI

Portekiz halkı en yakın bir gelecekte yeni güçlükler, yeni engellemeler ve yeni tehlikelerle karşı karşıya kalacaktır.

Yakın bir geçmişe kadar gerici güçler büyük sermayenin, toprak ağalığının ve emperyalizmin konumlarını güçlendirmek amacıyla saldırılar düzenliyorlardı, fakat bunlar demokratik düzeni dolaysız olarak ve tümüyle tehdit etmiyorlardı.

Gerici güçlerin çetin ulusal sorunları çözmeyi başaramaması, halk hareketinin ve halk direnişinin gücünü ezememeleri, kapitalist restorasyon taraftarlarının elde edilen başarıların sınırlı olması, bugünkü demokratik kuruluş ve demokratik düzenin çerçevesi içindeki politik koşullar altında derin, köklü değişiklikler yapamaması, emperyalizm tarafından desteklenen gericilerde politik durumda kökten değişimler yapmak için zora başvurma eğilimini artırmaktadır.

Son aylarda gerici güçler amaçlarını, önceden eşi görülmemiş bir açıklıkla ortaya koydular: Demokratik düzeni ortadan kaldırmak ve yeni bir diktatörlük kurmak üzere emperyalizme bağlı tekellerin ve toprak ağalarının erkini geri getirmek.

Gericiğin demokratik düzene (ki Mota Pinto hükümetinin politikası ve eylemi bu düzen içinde yürütülmektedir) karşı genel saldırısı güdülen amaçlara tanıklık etmektedir. Büyük sanayiciler ve hükümet, reel işçi ücretlerinin azalmasını hızlandırmakta, pahalılığın artışını zorlamakta, yığınsal işçi çıkarmalara (zaten ülkede işsizlerin sayısı 400 bini aşıyor) başvurmakta ve birçok işletmelerde açık baskı yöntemlerini hortlatmaktadır.

Tarım reformunun ve millileştirmenin keyfi surette çiğnenmesi, yasaya aykırı hareket edilmesi olayları sıklaşmaktadır. Büyük kapitalistlere, toprak sahiplerine eski işletmeleri veya toprakları daha kısa süreler içinde geri veriliyor. Anayasaya aykırı olarak, devlet sermayesi katkısıyla çalışan, hatta aksiyonlarının çoğu devlet elinde bulunan işletmelerin kapitalistlere geri verilmesi hazırlıkları yapılıyor. Millileştirilmiş ve kooperatifleştirilmiş sektörde yaratılan artı değer, fiyat ve kredi vergi politikası aracılığıyla

özel sektöre aktarıyor. Sermayenin birikimi, merkezleştirilmesi ve yoğunlaştırılması hızlandırılıyor.

Devlet aygıtından, devletin elinde bulunan yığınsal haberleşme kurumlarından, ekonominin yönetim organlarından demokratik öğelerin (artık sıra sosyalistlere de gelmiştir) uzaklaştırılması olayları sıklaşıyor. Yüksek orunlara faşistler ve gericiler atanıyor.

Devrim Konseyi'nin dağıtılması, 25 Nisan olaylarına aktif olarak katılmış askerlerin ordudan atılması ve halkın iradesine karşı tekellerin ve toprak ağalarının ekonomik ve politik egemenliğini sağlayacak yeni bir askersel hiyerarşi oluşturulması amacıyla silâhlı güçler içinde kendileri lehine bir durum yaratmak için açılan kampanya kızıştırılıyor. Bunun yanı sıra bütün gerici güçler Portekiz'in uluslararası emperyalizme, özellikle ABD'ne, Ortak Pazar'a ve NATO'ya diplomatik, mali ve askersel bakımdan bağımlılığını artırmak, ülkedeki demokratik düzene dışarıdan yapılan baskı ve müdahaleyi güçlendirmek için çabalar harcıyorlar.

Gericiler, Portekiz halkının kazanımlarını demokratik kuruluşlar çerçevesi içinde ortadan kaldırmının çok güç bir iş olduğunu anlıyorlar. Bu nedenle de hükümet politikasının uygulanmasında bile anayasaya ve yasalara aykırı eylemlere başvuruyorlar. Serbest seçimlerin bir seçim komedyasına dönüştürülmesine elverişli bir mekanizma oluşturmak için büyük bir manevraya hazırlanan gericilik, daha şimdiden anayasanın anayasal yollara aykırı ve aslında bir hükümet darbesi anlamını taşıyan biçimde gözden geçirilmesini amaçlayan bir kampanya uyguluyor.

Oysa anayasanın gözden geçirilmesinin koşul, yöntem ve sınırları anayasanın metninde saptanmıştır. Bu işi ancak 1980 yılında seçilecek olan Meclis yapabilir. Ne biçim gözden geçirme olursa olsun oyların üçte ikisinin sağlanması zorunludur. Ayrıca millileştirme, tarım reformu, emekçilerin hakları, orantılı temsil sistemi vb. gibi gözden geçirilmemesi gereken temel sorunlar da vardır.

Gericici güçler anayasa referandumunun «komünistlerin zorlaması» altında yapıldığını ileri sürüyorlar. Onlar Anayasa'nın gözden geçirilmesini istiyorlar, oyların üçte ikisi zorunluluğuna da karşı çıkıyorlar. Bu çevrelere göre anayasanın gözden geçirilmesi ve kapitalist olmayan tüm yapıları ortadan kaldırılması Ortak Pazara'a girebilmenin koşuludur. Bunlar anayasanın 1980'de seçilecek olan Cumhuriyet Meclisi tarafından değil, anayasal olmayan referandum yöntemi, ya da bir hükümet darbesi yoluyla gözden geçirilebileceğini söylüyorlar.

Böylelikle gericilik, bugünkü saldırısına başlıca hedef olarak demokratik düzeni ortadan kaldırmayı seçmiştir. Gericici güçlerin amacı ülkenin sorunlarını çözmek değil, erki yeniden eline geçirmek, halka yeniden, 25 Nisan'dan önceki sömürü ve ezgi sistemini dayatmaktır.

PKP ülkenin ekonomik, mali, toplumsal ve kültürel sorunlarının çözülmesi için somut yollar gösteriyor. Partimiz, ulusal yurtsever güçlerin, her şeyden önce yerli kaynaklara dayanarak, devrim sonucunda yaratılan çeşitli ekonomik yapıların korunması temeline dayanarak büyük çapta çabasının gerektiğini vurguluyor. PKP, bugünkü durumdan çıkış için demokratik bir politika güdecek demokratik bir hükümet kurmak gibi demokratik bir seçeneğin gerekli ve mümkün olduğu kanısındadır.

DEMOKRATİK GÜÇLER

PKP Merkez Komitesi 15 Ocak 1979'da yapılan plenumunda demokratik düzene yönelik yeni tehlikeler üzerine dikkati çekti; halkın gücüne, onun gericiliğin yolunu kesebileceğine ve demokratik düzenin daha da gelişmesini sağlayabileceğine inancını belirtti.

PKP emekçilerin çıkarlarının, devrimin kazanımlarının ve demokratik düzenin korunması savaşımının bugünkü kuruluşlar çerçevesi içinde yürütülmesi gereksinimini vurguluyor. Anayasaya aykırı araçlara başvuranlar, politik, askersel, toplumsal ve ekonomik sarsıntılar yaratmaya çalışanlar, demokratik yasaları çiğneyenler, sabotaj ve provokasyonlara başvuranlar gericilerdir. Portekiz halkı için anayasayı ve yasaları, demokratik kuruluşları ve demokratik düzeni korumak yaşamsal bir önem taşıyor.

Bugünkü durumda emekçilerin ve demokratik güçlerin savaşımı üç ana yönde gelişiyor.

Bunlardan birincisi, ve halk iradesinin en yüksek, en açık, en kesin ortaya konuş biçimi olan yığınsal savaşım (mitingler, yürüyüşler, grevler vb.). Ülkemizde yığınlar sürekli ve büyük bir aktiflik gösteriyor. Örneğin 24 Ocak'ta Tarım Bakanlığı'nın yasalara aykırı ve zorbaca eylemlerini protesto etmek ve tarım reformuyla dayanışmalarını belirtmek için yapılan protesto hareketine Kollektif Üretim İşletmeleri ve kooperatifler üyeleriyle birlikte endüstri proletaryasının büyük kesimi de katıldı. Yüzlerce işletmede greve gidildi. 200 bin kişinin katılımıyla, 300 sendikarın, yüzlerce işçi komisyonunun, birçok köylü birliğinin ve 150 yerli örgütün desteklediği 32 miting yapıldı.

İkinci yönü, iktidar organlarının içindeki, ya da iktidar organlarına yönelik eylemler oluşturuyor. Meclis'te 40 sayılabı bulunan PKP parlamento grubu emekçilerin çıkarlarını, özgürlüklerini ve devrimin getirdiği diğer kazanımları savunmaya yönelik yasa tasarıları hazırlamakta ve demokratik yasaların onaylanmasını sağlamak amacıyla Sosyalist Parti parlamento grubuyla fikir birliğine varılması için çabalar harcıyor. Bu gibi eylem biçimlerinden biri cumhurbaşkanı ve Devrim Konseyi ile muntazam görüşmeler yapmak, hükümetle ilgili soru önergeleri vermektir. PKP

37 kentin yerel iktidar organlarında (belediyelerde) üye çoğunluğunu ve başkanlıkları, diğer birçok kentlerde de belirli oranları elde etmiştir ki, bu durum demokratik düzenin korunması ve pekiştirilmesi bakımından büyük bir önem taşımaktadır.

Üçüncü yön, emekçilerin ulusal sorunların çözümüne dolaysız olarak katılmalarıdır. Kollektif Üretim İşletmeleri'nde ve kooperatiflerde emekçiler, hükümetin kabaca saldırılarına karşın tarım ürününün ve genel hayvan sayısının artması, elde edilen ürünlerin kalitesinin ve dağıtımının iyileştirilmesi için büyük, kahramanca çaba harcıyorlar. Millileştirilmiş işletmelerde ve aynı zamanda sanayi kooperatiflerinde özyönetim ve işçi denetimi ilkesine göre çalışan emekçiler, daha iyi çalışmak ve yüksek başarılar elde etmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Birçok belediyelerde demokratik ilkelere uygun çalışmalar yapan yönetim kurulları su şebekesinin işletilmesi, çöplerin toplanması, kanalizasyon, yol, okul ve spor tesisleri yapımı işlerini yönetmektedirler.

Çeşitli savaşımlar ve eylemlerden yararlanan Portekiz halkı, yaratılan durumdan kurtulmak için demokratik seçenektan yana olduğunu ortaya koyuyor. Meclis seçimlerinin 1980 yılında yapılması gerektiği halde, genel seçimlerin öne alınması politik durumun aydınlanmasına önemli katkılarda bulunabileceği için, PKP bu çözüm yolunu destekliyor.

Yerel özyönetim organlarının seçilmesi için son aylarda yapılan kısmi seçimler Sosyalist Parti'nin saygınlığının hızla düştüğünü, PKP'nin önemli ilerlemeler kaydettiğini gösteriyor. Bu arada tarım reformu bölgesinin en büyük kenti olan Evora'da 19 Kasım'da yapılan belediye seçimleri özel bir önem taşımaktadır. PKP tarafından desteklenen ve 1976 seçimlerinde oyların % 41'ini kazanmış olan adaylar listesi bu kez oyların % 53'ünü elde ederek mutlak çoğunluk sağladı.

PKP'nin kanısına göre önümüzdeki seçimlerde gerici partilerin yeniden bozguna uğratılması ve komünistlerin temsil hakkının artırılması halinde demokratik bir hükümet kurulması koşullarının yaratılması olanaklıdır.

Her ne olursa olsun, güçlerin örgütlü olması, işçi ve halk hareketinin zengin deneyimlere ve yüksek bir savaşkan ruha sahip olması demokratik Portekiz'in geleceğine umutla bakma olanağını sağlıyor.

Portekiz'deki sendikal hareket zengin devrimci geleneklere sahip PEGK-UE (1) etrafında sınıksız birleşmiştir.

Gerici partilerin, Sosyalist Parti'yle bağışıklık halinde, bundan bir süre önce ABD ile FAC'nin sağladıkları muazzam paralara dayanarak giriştikleri yeni bir kampanya sendika hareketini parçalayıp Emekçiler

(1) Portekiz Emekçileri Genel Konfederasyonu – Ulusal Entersendikal.

Genel Birliği adlı yeni bir sendikal merkezi tezgahlama amacına yönelikti. Bu parçalamaya hareketinin yandaşlarıncaya yapılan sözümona kongre, demokrasiden ödünler vermenin yüzkızartıcı bir gösterisi oldu. Burada sendika hareketinin Sosyal Demokrat ve Sosyalist Parti'yle, Sosyal Demokrat Merkez'in ve Portekiz Endüstri Konfederasyonu, Portekiz Toprak Sahipleri Konfederasyonu ve Portekiz Ticaret Konfederasyonu gibi sınıfsal örgütlerin emrine verilmesi denemesi yapıldı. Bu «kongre»ye katılan «delegeleri» bazı sarı sendikaların ve bir blok oluşturan sözkonusu partilerin yöneticileri seçtiler. «Kongre»de Mario Soares ile Sosyal Demokrat Parti'nin gerici lideri Carneiro ve aşırı sağcı Sosyal Demokrat Merkez'in temsilcisi Amaro de Costa yanyana yer aldılar. Her çeşit faşist ve gerici gazetelerle, işletmelerin patronları tarafından desteklenen bu «kongre» de yeni bir sendikal merkez tezgahlamayı başaramadı.

Portekiz'in en büyük sendikal merkezi, 348 sendikadan 227'sini bir araya getiren PEGK-UE'dir ve ülkedeki sendikalı 2 milyonu aşkın işçinin, 1 milyon 700 binini kapsamaktadır.

Köylü hareketleri de, özellikle küçük toprak sahipleri ve icarla toprak işleyenlerin çoğunlukta olduğu bölgelerde hızla gelişti. Bu hareketler sadece büyük toprak sahiplerinin çıkarlarını kollayan politikaya karşı çıkılmasını sağlamakla kalmadı, aynı zamanda gerici çevrelerin 25 Nisan'dan sonra da denetimi elde bulundurdıkları ve anti-demokratik durumun sürdürüldüğü birçok bölgelerde politik görünümün değişmesine yol açtı.

Birleşmiş taban örgütleri (özellikle işletmelerdeki işçi komiteleri, semtler ve taşradaki kiracılar komiteleri), emekçi gençlikle üniversite öğrencileri hareketi, kadın hareketi, aydınların ve teknikerlerin temsilcileri ve ayrıca ufak ve orta tüccar ve sanayicilerin, emekli ve harp malüllerinin temsilcileri ekonomik ve politik amaçlı savaşımlara aralıksız olarak katılıyorlar, demokratik idealler uğrındaki savaşımın en geniş ve en örgütlü toplumsal temelini oluşturuyorlar.

Bugünkü durumun gelişmesindeki en karakteristik yön şudur: Gerici güçler hükümette, devlet aygıtında, ulusal ekonomide ve yığınsal haberleşme kurumlarında konumlarını sağlamlaştırma (şimdiye kadar bunu yapabildiler) denemelerinde bulunurken, PKP'nin önemli bir rol oynadığı işçi ve halk hareketi örgütsel bakımdan pekişiyor, etkisini ve yığınsal temelini güçlendiriyor.

Tüm halk hareketinin gelişmesinde, özgürlüklerin ve devrimci kazanımların, demokratik rejimin ve ulusal bağımsızlığın korunmasında Komünist Partisi, yeri doldurulmaz, gerekli ve çözümleyici bir rol oynuyor. 1974 yılı Ekim ayında yapılan 7. Kongre'ye kadar PKP üyelerinin sayısı 30 bindi, 1976 yılındaki 8. Kongre öncesinde üyeler 115 bin oldu; 1978 yılının Ocak ayında ise üye sayısı, Komünist Gençlik Birliği'nin 30 bin üyesi bir yana,

142 bin 512'ye yükseldi. Bu yılın Mayıs sonlarında toplanacak olan 9. Kongre'ye kadar üye sayısının daha da artması bekleniyor.

PKP'nin önlemleri yığınlarca büyük bir ilgiyle izleniyor. Hükümet ve devlet aygıtının çeşitli daireleri bunlara engel olmak için PKP'nin büyük salonlarda toplantı yapmasını engellemeye çalışıyorlar. Böylelikle partiye bazı güçlükler çıkarmak istiyorlar, çünkü onun toplantı, miting, gösteri ve konferanslarının geniş yığınlarca büyük bir ilgiyle izlendiğini görüyorlar. PKP ülkedeki politik güçler içinde, emekçilerin çıkarlarını, devrimin kazanımlarını, demokratik düzeni ve ulusal bağımsızlık politikasını yılmadan savunan biricik büyük partidir.

PKP işçi sınıfının ve halk yığınlarının başında yer alıyor, emekçiler arasında birliğin sağlanması, tüm demokrat ve yurtseverlerin karşılıklı anlaşmaya varmalarının ve ortaklaşa eylemlerde bulunmalarının gerçekleştirilmesi için çabalar harcıyor ve böylece anayasanın anayasaya aykırı yollarla gözden geçirilmesi başta olmak üzere, gericiğin planlarının gerçekleşmesini köstekleyen başlıca politik güç oluyor.

Bu nedenle anti-komünizm kampanyası yeniden kızıştırılıyor, PKP'nin bir yana itilmesi, «geto»ya kapatılması, ya da yasaklanması için en bayağı, en uydurma yalan ve karalamalar usanç verici biçimde yineleniyor. Fakat ülkede en büyük partilerden biri olan, Marksizm-Leninizmi kılavuz edinen, işçi sınıfına, geniş halk yığınlarına tüm örgütleri ve tüm militanlarıyla bağlı olan bir parti «geto»ya kapatılamaz. PKP Portekiz demokrasisinin temel güçlerinden biridir. PKP'nin adaletin, umudun ve geleceğin partisi olduğu bir gerçektir.

Portekiz komünistleri emekçilerin çıkarlarını, özgürlüklerini ve devrimin getirdiği diğer kazanımları, demokratik düzeni ve ulusal bağımsızlığı korumanın büyük bir sorumluluk olduğunu biliyorlar. Onlar emekçilerin ve Portekiz halkının en geniş katmanlarının kendilerine gösterdikleri güvenin ve tüm dünyadaki emekçilerin ve halkların ortak davası uğrunda savaşımlarını kendilerini nasıl bir sorumluluk altında bıraktığını da biliyorlar.

Komünistler, partilerinin şanlı gelenekleri ruhuna uygun olarak, bu güvene layık olduklarını kanıtlamak, Portekiz'i tüm engelleri, güçlükleri ve tehlikeleri aşarak Nisan Devrimi'nin açtığı yoldan, demokrasiden sosyalizmde giden yoldan ilerletmek için güçlerini ve enerjilerini esirgemeyecelerdir.

Halk Devriminde Yeni Bir Aşamanın Başlangıcı

Nureddin Kiyanuri

Iran Halk Partisi (Tudeh) MK Birinci Sekreteri

10-11 Şubat 1979 günlerindeki utkusal ayaklanmayla tepe noktasına ulaşan İran halk devriminin önemi, sadece İran toplumunun görünüşünü değiştirilmesinden, nefret edilen despot Şah rejiminin alaşağı edilmesinden ileri gelmiyor. İran'ı Yakınoğu'da kendi jandarması haline getiren ABD emperyalizmine kuvvetli bir darbe indirildiği için, İran devriminin etkileri, kaçınılmaz olarak ülkemizin ve hatta bölgemizin sınırlarını aşacaktır.

Devrimin en büyük önemi gerçekten genel halk devrimi olması niteliğinden ileri geliyor. Barikatın öte yanında sadece rejimi kurtarmayı deneyen, az sayıda, büyük kapitalist ve toprak ağasıyla bir avuç politikacı yer aldı. Rejime karşı ise gerçekten de tüm halk, yani işçi sınıfı, kentlerdeki orta tabakalar, köylülük, ulusal burjuvazi hücumla geçti.

Bütün bu sınıflar ve tabakalar devrimin şu belgisi etrafında birleştiler: Şah yönetimi alaşağı edilecek ve demokratik bir cumhuriyet kurulacak (din liderlerinin önerdikleri program, özü bakımından gerçekten demokratiktir); politik, askersel, ekonomik ve kültürel çevrelerde emperyalizmin egemenliğine son verilecek; İran, emperyalizmin tezgahladığı paklardan çıkacak, ülkedeki Amerikan askersel danışmanları sınırdışı edilecek, Şah tarafından yapılan muazzam silâh siparişlerinden vazgeçilecek; ülkenin en başta gelen ulusal zenginliği – petrol – uluslararası konsorsiyum'un pençelerinden kurtarılacak; Şah ile ona yardım edenler cezalandırılacak, Şah'ın, ailesinin ve tüm halk düşmanlarının bütün zenginliklerine elkonacak; politik tutuklular serbest bırakılacak.

Halkın, yukarıda belirtilen amaçlara ulaşılması uğrındaki savaşımı bütün bir yıl boyunca devam etti. Bu, İran devriminin biçimlenmesi, güç biriktirmesi ve büyümesi süreciydi.

Şimdi birçok yabancı gözlemciler şöyle bir soru soruyorlar: Nasıl oldu da, 25 yıllık kanlı terörden, ilerici güçlerin acımasızca ezilmesinden sonra İran'daki devrimci hareket bu kadar kısa bir süre içinde böyle geniş ölçülere erişti ve hiçbir saldırının durduramadığı böyle bir patlama biçimini aldı?

Bu soruya yanıt verirken her şeyden önce tarihsel olgulara dayanacağız. 20. yüzyılın başlangıcından bu yana İran halkı emperyalizme ve

diktatörlüğe karşı dört kez güçlü direniş hareketine girişti. 1906–1911 dönemindeki hareket İran'daki çelişkilerin keskinleşmesi ve Rusya'daki devrim hareketinin etkisi altında başgösterdi. 1920 yıllarındaki devrimci hareket İngiliz emperyalizmine yönelikti. Genç Sovyetler ülkesiyle dostluğa dayalı olan bu hareket başarıyla sonuçlandı: 1919'da imzalanan, eşit haklı olmaktan uzak antlaşma yürürlükten kaldırıldı. İkinci Dünya Savaşı yıllarında kurtuluş savaşımı tüm ülkeyi kapsadı. 1945 yılında ise İran Azerbaycanı ile İran Kürdistanı'nda devrimci demokratik nitelikli bir ayaklanma patlak verdiyse de, daha sonraları Şah tarafından bastırıldı. Ve 1951–1953 döneminde devrimci demokratik hareket, Musaddık hükümetince uygulanan, petrolün millileştirilmesi biçiminde gelişti. Beşinci olan son hareket ise, daha öncekilerin anti-emperyalist ve demokratik geleneklerini sürdürdüğü gibi, bazı önemli, yeni nitelikler taşıdı.

Son 25 yıl içinde Şah ile emperyalistler, İran halkını daha önce eşi görülmemiş ölçülerde soyup soğana çevirirken, halk yığınları arasında başgösteren her patlamayı da ABD ile İsrail'in gizli servislerinin yarattığı olan SAVAK adlı gizli polis örgütü aracılığıyla yine görülmemiş ölçüler alan bir gaddarlıkla bastırdılar. Ama her terör hareketi halkın zalimlere karşı nefretini artırıyor, patlama gücünü yükseltiyordu.

Ülkenin, petrolden büyük bir gelir elde etmesine karşın, işçi sınıfının sömürsü olağanüstü yüksek bir düzeyi buluyor, işçiler gitgide daha sık olarak greve gidiyor, hükümet bunları barbarca baskılarla önlüyordu. Köylüler arasında da hoşnutsuzluk artıyordu. Şah'ın güttüğü politika İran tarımını yıkmış, perişan etmişti. O kadar reklam edilen «beyaz devrim»in yararlarının uydurma olduğu, köylülerin eskisinden daha kötü duruma düştüğü, milyonlarca köylünün yoksulluğa itildiği görüldü. Son iki üç yıl içinde köylülerin kentlere göçüşü büyük ölçüler aldı ve bunun sonucunda kentlerdeki işsizlerin sayısı daha da arttı.

Silâhlanmaya gitgide daha muazzam paralar yatıran Şah'ın ekonomi politikası nedeniyle, İran son yıllarda olağanüstü ağır bir bunalım geçiriyordu. Son beş yıl içinde ülkenin petrol satışından elde ettiği gelir 100 milyar doları buldu. Fakat, bu paranın 38 milyar doları en büyük emperyalist ülkelerden silâh satınalmaya ayrıldı. (!) 26 milyarını adı geçen ülkelerde hisse senetleri satın alımına, ayrıca İngiltere ile Mısır'a ve Yakın ve Ortadoğu'da diğer bazı gerici rejimlere yardım için harcandı. Geri kalan 36 milyar doların büyük bir kısmı ise soyguncu yöneticilerle, yüksek memurlar tarafından yağma edilerek, yabancı ülkelerdeki banka hesaplarına yatırıldı. 1977-1978 döneminde özel kişiler yabancı ülkelere yılda yaklaşık 10 milyar dolar transfer ettiler.

(!) Ayetullah Homeyni, bundan bir süre önce verdiği bir demeçte, Şah'ın petrolden elde edilen geliri halka yönelik silâh satınalmaya, ya da ABD için askeri üsler yapmaya ayırdığını söyledi.

Ekonomik bunalım ve ülkenin yönetici klikle yabancı tekeller tarafından soyulması, İran'da genel olarak «pazar» deyiimiyle nitelenen ulusal burjuvazi çevrelerinde de büyük hoşnutsuzluklar uyandırdı. Şah silâhlanma masraflarından vazgeçmiyor ve bunalımın yükünü halk yığınlarıyla ulusal burjuvazinin omuzlarına yüklemeye çalışıyordu. Bol bol silâh satın alınması «pazar»a hiçbir yarar sağlamıyordu. Ayrıca rejimin diktatör niteliği, rejime ulusal burjuvaziye «sağmak» için yardım eden SAVAK'ın asıp kesmesi de hoşuna gitmiyordu. Ne var ki «pazar»ın daha önceki devrim hareketlerine katılmaktan da geri kalmadığını unutmamak gerekir.

Demek ki İran'da politik, ekonomik ve toplumsal ezgi bir araya geldi ve bu devrimin karakterini belirledi. Bu devrimin önemli bir niteliği de halk hareketinin dinsel görünümlü olmasıdır. Ama bunun hem nesnel, hem de öznel nedenleri var.

Birincisi, İran'da egemen durumda olan islam akımı Aleviliğin halk ve devrim hareketiyle geleneksel bağları vardır. Yurtsever alevi din adamları yabancı işgalcilere karşı yürütülen savaşımara defalarca katılmışlar, örneğin 1906–1911 devriminde aktif bir rol oynamışlardır.

İkincisi, tarihsel bakımdan Aleviliğin toplumsal öğretisine özgü olan bazı elemanlar bugün nesnel olarak olumlu bir anlam kazanmaktadır.

Üçüncüsü, despotik rejimin illegal devrimci grupları mahvettiği, cezaevlerini Şah'a karşı olanlarla tıklım tıklım doldurarak SAVAK'ın işkenceleleriyle inettiği son 25 yıl içinde, çamiler, Şah'in açıktan açığa saldırmaya cesaret edemediği son sığınak haline geldi. Yurtsever dinsel gruplar halk yığınlarıyla ilişki olanaklarını yitirmeyerek, diktatörlüğe ve emperyalizme karşı, halk arasında geniş yankılar uyandıran istemleri yayabildiler.

1978–1979 dönemindeki İran halk devrimi üç aşamadan geçti :

Bunlardan birincisi halkın hoşnutsuzluğunun durmadan genişleyen gösterilerle dile getirildiği dönemi kapsıyor. Hareketin hızla genişlemesi karşısında Şah ile Amerikan emperyalistleri bazı ödünler, sınırlı demokratik özgürlükler vermeğe hazırmışlar gibi bir manevraya başvurular. Bu oyunu uygulama ödevi Şerif-İmami hükümetine verildi. Zaman kazanmaya, güçleri toparlamaya ve darbe indirmeye yönelik olan bu tertip sonucunda, 8 Eylül 1978'de, ülkede yapılan halk gösterilerine canavarca ateş açıldı ve yalnız Tahran'da 4.000'i aşkın insan öldürüldü. Şah ile ABD böylelikle halk hareketini «uslandıracaklarını» ve rejimle uzlaşmaya zorlayacaklarını hesaplamışlardı.

Ulusal demokratik hareketin sağ kanat yöneticilerinden birçokları gerçekten de korktular ve uzlaşma eylemlerine yanaşma eğilimi gösterdiler. Buna karşılık halk yığınları, devrimci örgütler ve Ayetullah Homeyni'nin yandaşları radikal tutumlarından vazgeçemediler. Bundan kısa bir süre

sonra ikinci aşama, güçlü grev hareketleri aşaması başlayarak işçi, devlet memuru, aydın, üniversiteli, öğrenci vb. gibi tüm emekçileri kapsama aldı ve bunun yanısıra hareket derhal politik bir niteliğe büründü. Burada yönetici rolünü endüstri proletaryası oynuyordu.

Bugün İran'daki işçi sınıfını 3 milyonu aşkın insan oluşturuyor, ve bunlar örgütlü, politik bakımdan bilinçli kimselerdir. Elbette ki aralarında, yakın bir geçmişte köyden gelmiş olan ve köyle bağlarını koparmayanlar da az değil. Ama, bütün halinde, İran işçi sınıfı demokratik ve devrimci savaşım alanlarında zengin geleneklere sahiptir. İşçi sınıfının politik bilincini uluslararası durum, güçler dengesinin sosyalizmden yana değişmesi, Sovyetler Birliği ile tüm sosyalist topluluğun Vietnam, Angola, Mozambik vb. gibi ülkeler halklarının kahramanca savaşımalarının desteklenmesinde oynadıkları rol de etkiledi.

Endüstri proletaryamızın sınıfsal olgunluğuna, devrimci politik belgiler altında oybirliğiyle ve genel çapta yürütülen grevler tanıklık etti, bu hareketin öncülüğünü petrol endüstri işçileri yaptı.

Ülkede yaşam tam anlamıyla felce uğradı, Şah ile ABD emperyalistleri demagogik manevralardan vazgeçip, bir askersel hükümeti işbaşına getirmek zorunda kaldılar. Ama gösteriler ve grevler durmadı. Hatta üstelik, harekete, daha önce belirli ölçüde pasiflik gösteren köylüler de katıldı. Kuşkusuz ki köylüler arasındaki hoşnutsuzluk daha önce de artış halindeydi. Devrimcilik köylere, köyle bağlarını koparmamış işçiler, ordudan terhis olan askerler ve yurtsever alevi din adamları aracılığıyla sızılmaktaydı. Ama köylerde aktif devrimci eylemlere yöneliş, örneğin Kasım ortalarında yığınsal grev hareketiyle ve orduda kaynaşmalar başgösterince başladı. Polis ve jandarmaları köylerden kovan köylüler, milis güçleri oluşturmaya koyuldular.

Başvurduğu bütün canavarlıklara karşın, askersel hükümetin artık duruma egemen olmadığını gören Şah ile Amerikan emperyalistleri, son bir manevraya, devrimin üçüncü aşamasına başlangıç olan yeni manevraya başvurdular. Bu kez ulusal burjuvazinin muhalif elemanlarını kendilerinden yana kazanmayı denediler. Yeniden sivil bir hükümet kurulması, Şah'ın ödünler verdiği «halkın iradesine uyduğu», hatta monarşinin korunmasına karşılık olarak Şah'ın ülke yönetimine katılmaktan vazgeçmeye bile hazır olduğu kanısının uyandırılması kararlaştırıldı. Bu oyunu oynama ödevi Bah-tiyar'a verilirken, Şah ile ABD orduyu, İran'ın daha önce gördüklerinin tümünü gölgede bırakacak şiddette bir askersel darbeye hazırlamaya koyuldular.

Ne var ki, bu sıralarda devrim hareketi orduya sızmıştı ve gitgide daha büyük bir hızla yayılıyordu. Ordudaki kaynaşmaların önkoşulunu silâhli güçlerde büyük çoğunluğu meydana getiren işçiler ve köylüler arasındaki

hoşnutsuzluk oluşturuyordu. Devrim hareketinde başı çekenler hava kuvvetlerinde hizmet edenlerdi. Bu ise bir rastlantı değildi, çünkü havacılık okullarında, başka bir yoldan yüksek öğretim yapma olanağını bulamamış işçi ve köylü çocukları, kentlerdeki yoksulların çocukları hiç te az değildi.

Burada dikkati çeken bir şey varsa, o da, askerlerin devrime yığınsal ve kesin olarak katılımının, kurşunlara korkusuzca göğüs geren halkın gücünü ve bunun yanısıra umutsuzluk ve öfkesini ortaya koyduğu bir zamana rastlamasıdır. Şah'a sadık kalan ordu başları rejiminin gaddarlığı karşısında gözleri açılan askerlerin kardeşlerine ateş açmayı reddetmeleri üzerine, Şah'ın en sağlam görünen dayanağı da sarsıldı.

Bunun yanısıra Şah'ın ve destekçisi olan gericiliğin oyununu kısa zamanda sezen halk silâhlanmaya başladı. Partimiz, Ocak ayı başlarında, Ayetullah Homeyni'ye gönderilen mektupta ve MK'nin 13 Ocak'ta yayımlanan Bildirisi'nde, halkın silâhlı direnişe, rejimin kendisine dayatmak istediği iç savaşa hazır olması için çağrıda bulundu. Silâhlı direniş hazırlığıyla ilgili bilgi diğer devrimci güçler tarafından da desteklendi.

Daha sonraki olaylar bu belginin ne kadar doğru olduğunu ve ne kadar zamanında ortaya atıldığını gösterdi. Amerika Birleşik Devletleri, Bahtiyar hükümetine dayanarak, İran'a gönderilen general Huyser aracılığıyla harekete geçerek, başta saray muhafızları olmak üzere, Şah'a bağlı kalan ordu birlikleriyle bir darbe hazırlığına giriştiler. Niyetleri, ansızın harekete geçerek, bir tek darbeye ulusal demokratik hareketi ezmek, Ayetullah Homeyni ile diğer liderleri yoketmekti. Aynı zamanda Bahtiyar, bir uzlaşma yolu arıyor ve ordunun üst kademesiyle görüşmeler yapıyordu.

Fakat halk, olayların böyle bir yön alacağını sezerek, ona göre hazırlanmıştı. Nitekim 10 Şubat'ta Şah'ın muhafız birliği darbe denemesine girişince, buna yanıt olarak, hava kuvvetlerinde ayaklanma başgösterdi ve bu hareket devrimci yolla iktidar sorununa çözüm getiren genel silâhlı ayaklanmayı alevlendiren kıvılcım oldu.

10–11 Şubat'taki ayaklanmanın etkisiyle devrimin birinci aşaması tamamlanmış oldu. Bu ilk aşamada devrimci hareketin amaçları kısmen gerçekleştirildi: Şah yönetimine son verildi; ülkedeki emperyalist egemenliğe ciddi bir darbe vuruldu; Şah'ın ve eskiden egemen olan sınıfların elinde olan politik erk ulusal demokratik güçlerin eline geçti.

Tamamlanan bu aşama şunu ortaya koydu: Bugünkü koşullarda İran'da emperyalizme ve diktatörlüğe karşı direniş, uzun olmayan bir dönemde devrime katılan güçler arasındaki politik anlaşmazlıklara, toplumsal eşitsizliklere ve dinsel farklılıklara (?) üstün geldi. İran devriminin olağanüstü önem taşıyan bir yanı da, istisnasız bütün katmanların birbirlerine yardım etmeleri ve dayanışma göstermeleridir. Şu kadarını belirtelim ki, birçok zenginler bile, üzerlerine ateş açılan ve takip edilen göstericileri evlerinde

gizlemekten geri kalmadılar, tüccarlar ise parasız ekmek ve diğer yiyecek maddeleri dağıttılar. Göstericilere ateş açılıp yığın halindeki yaralıları kan vermek gerektiği zamanlarda, kan verme merkezlerine, birkaç saat içinde, gerektiğinden daha fazla sayıda kan verici koştular.

Hiç kuşku yok ki, bu geniş dayanışma ülkenin her yanında iktidara paralel organlar kurulmasına olanaklar sağladı ve bunlar, hükümet yanlısı idarecilerin tam tersine, günlük yaşamın örgütlenmesini ve düzenlenmesini yürütebildiler. Öyle ki, Tahran'ın güneyindeki fakir semtlerinde yakıt maddeleri dahil, günlük gereksinim sıkıntısı çekilmedi, bunları evlere devrimci gurupların üyeleri dağıttı.

Aylar ve özellikle son haftalar boyunca iktidarın bu paralel yapısında en önemli yeri grev komiteleri aldı. Bu komitelerin faaliyetleri, başta ülkenin yazgısı bakımından sorumluluk yükümlenmiş olan işçi sınıfı olmak üzere, vatandaşlarının yüksek politik bilincini ortaya koydu. Bunun kanıtlarından biri Ayetullah Homeyni tarafından iktidara getirilen geçici Bazar-gan hükümetinin çağrısı üzerine tüm grevcilerin işbaşı yapmalarıdır.

Savaşımın diğer bir önemli özelliği de utkuya büyük katkıda bulunan kadınların hareketin her aşamasına katılmış olmalarıdır.

Son olarak şu önemli durumu belirtmek gerekiyor: 25 yıl boyunca dayatılan Amerikan taraftarlığına ve Sovyet düşmanlığına karşı, yığınsal hareket apaçık bir Amerikan aleyhtarlığı niteliği taşıdı. Buna karşılık, bir kez olsun Sovyet ya da sosyalizm aleyhtarı tek olaya rastlanmadı. Bu da, güçler dengesinin dünya çapında sosyalizmden ve demokrasiden yana değişmesinin büyük önemini yansıtmaktadır.

Şimdi İran'da savaşımın yeni bir aşaması başladı. Bunun görevi ulusal demokratik devrimin en önemli stratejik ödevini çözmek, yani ülkeyi emperyalizmin ekonomik egemenliğinden kurtarmak, eski rejimin tüm politik-ekonomik temelini ortadan kaldırmaktır. Apaçıktır ki, savaşımın önümüzdeki aşamasına, daha önce harekette yer almış güçlerin tümü katılmayacaktır. Ulusal kurtuluş hareketinin en sağ kanadı, eski rejimden kalma gerici elemanlara yaklaşarak devrimin halkçı ve demokratik içeriğinin derinleşmesini engellemeyi deneyecektir. Bu blok, köklü toplumsal ekonomik değişimler yapılmasına, emperyalizme, toprak ağalarına, vurgunculara, bankerlere bağlı ve egemen sınıf durumunda olan büyük burjuvazinin ekonomik gücünün ortadan kaldırılmasına karşı koyacaktır.

Buna karşılık, gerçek halk güçleri ve onların öncüsü olan işçi sınıfı, devrim hareketini emekçi yığınlarla kent ve köylerdeki orta katmanların çıkarlarına uygun değişimlere yöneltmeye çalışacaklardır.

(2) Burada sünniler arasında, bin yılı aşkın bir süreden beri sürüp giden anlaşmazlıklar sözkonusudur.

Böyle bir durumda partimiz ulusal demokratik kurtuluş hareketinin kopmaz bir parçasıdır. İran Halk Partisi (TUDEH) en sürekli ve en dayanıklı devrimci geleneklere sahip olan işçi sınıfının partisidir. İran toplumunun ilerici yönde gelişmesiyle ilgili, bilimsel temellere dayanan bir programa sahip biricik partidir.

Partimiz İran'ın politik yaşamındaki yerinin ne olduğunu iyi bilmektedir ve gelecekte işçi sınıfının gerçek ardıcıl partisi olmak, ülkenin her yerinde örgütlerini kurmak ve pekiştirmek, işçi sınıfını, tüm emekçi yığınların çıkarlarının savunulması uğrunda başlı başına savaşıma hazırlamak için bütün gücüyle çabalar harcayacaktır. Amacımız, ortak bir program temeli üzerinde, halk güçlerinin birleşmiş devrimci cephesini yaratmak, İran halkının özverili savaşımının verdiği meyvalardan ülkemizdeki geniş yığınların gerçekten yararlanması için her şeyi yapmaktır.

(20 Şubat 1979)

Hegemonyacılık ve Büyük Devlet Politikası

J. Pittman

BSS Yazı Kurulu Üyesi

Okuyucu Mektubuna yanıt

Sayın başredaktör!

Size bu mektupla başvurmamın nedeni, derginizde çıkan somut bir yazı değil, ABD Komünist Partisi Genel Sekreteri Gus Hall'ün, Sovyet Yeni Zamanlar dergisinin Almanca baskısında okuduğum mektubu, Çin yöneticilerine yönelttiği uyarı mektubu. Bu mektup bende bazı kuşkular uyandırdı. Bu kuşkuları, derginiz komünist ve işçi partilerinin yayını olduğu ve sayfalarında barış içinde yanyana yaşama sorunlarına da sık sık yer verildiği için, Size açmak istiyorum.

Ben barış içinde yanyana yaşamayı, devletler arasında (bunların ülkelerindeki politik düzen ayrımlarına bakmaksızın) ilişkilerin iyileştirilmesi olarak anlıyorum. Ve komünistlerin, barış içinde yanyana yaşamayı candan isteyen ve titizlikle savunan savaşçılar olduklarını biliyorum. Ne var ki, ABD komünistlerinin (sözkonusu mektuptan çıkardığım sonuca göre), ABD ile Çin arasında diplomatik ilişkilerin tekrar kurulmasında suçlamaya değer bir tutum görmüş olmaları beni hayrete düşürdü. Bununla ilgili olarak, şunu sormaktan kendimi alamıyorum: Bu durumda, komünistlerin, bütün devletler arasında barış ve dostluktan yana olduklarını açıklamaları ile bu suçlamayı, yani yıllardır aralarında düşmanlık hüküm süregelen ABD ile Çin arasında ilişkilerin normalleştirilmesi adımına yöneltilen eleştiriyi nasıl bağdaştırırım? Yoksa, aradaki düşmanlık, normal ilişkilerden daha mı iyi dersiniz? Kaldı ki, Gus Hall'ün mektubundan anladığıma göre, Çinliler daha 1944 yılında Kuzey Amerikalılar ile dostluk kurmak istemişler.

ABD'nin de, toplumsal sistemi için düşünürsek düşünelim, diğer her devlet gibi, ulusal çıkarları vardır.

Diğer her devlet gibi, Amerika Birleşik Devletleri de, güvenliğini pekiştirme amacıyla, her yerde dostları ve bağlaşıkları olmasını istiyor. Ve gayet doğal olarak, her devlet, düşmanlarını değil, dostlarını sayıca artırmaya çalışıyor. Öyle ya, bir ülkenin dostları ne kadar çoksa, bu ülkenin sakinleri kendilerini o ölçüde büyük bir güvenlik içinde hissederler. Bu anlamda, ve bu yönde politik ilişkileri normalleştirmede ise, her zaman ekonomik ilişkileri genişletme, ticareti geliştirme, kültürel temaslar vb. yolundan yürünür.

O halde, dostlarını ve bağlaşıklarını desteklediği için kendi devletlerini suçlamak, ki bence ABD komünistleri bunu yapıyorlar, olur iş midir? Böyle bir suçlama bu devletin çıkarlarına hizmet eder mi? Ve böyle bir davranış dünyada gerginliğin azaltılmasına yardımcı olur mu?

Bir de, yine iznimize sığınarak, şunu soracağım: Çin egemen bir devlettir ve egemen bir devlet olarak da, kendi yöneticilerinin devlet çıkarlarına en uygun olduğunu düşündükleri politikayı uygulama hakkına sahiptir. Ben her hangi bir devlet yöneticilerinin kendi ülkeleri zararına bir dış politika güttükleri hiç bir olay anımsamıyorum.

Çin'in dış politikasına gelince, bu politikada, eğer yanılmıyorsam, bir sosyalist ülke olduğuna göre, bazen kaçınılmazlıkla hayret uyandıran bazı uğraklar bulunduğu söz götürmez. Ama, bu böyle olsa da, Çinliler bir bataklık, bir yıkım politikası gütmekle nasıl suçlanabilir?

İşte, Gus Hall'ün Çin yöneticilerine mektubunu, birçok bakımdan değerli bulduğum ve birçok bilgi içerdiğini gördüğüm bu mektubu okuduktan sonra kafamda bu gibi sorular doğdu. Bunları yanıtlarsanız elbette çok memnun olurum. Belki de benim kuşkularımı giderirsiniz.

Bitirmeden önce, diğer bir dizi politik sorunla da ilgilenmekte olsam bile, şimdiye kadar herhangi bir politik partiye üye olmadığımı da kaydetmek isterim.

Saygılarımla.

*Dr. Peter Kaiser
Münster – Federal Almanya*

Başredaktörümüz, Barış ve Sosyalizm Sorunları Yazı Kurulu'nda çalışan ABD Komünist Partisi üyesi John Pittman yoldaştan, Dr. Peter Kaiser'in bu mektubunu yanıtlamasını rica etti. Aşağıda Pittman yoldaşın yanıtını sunuyoruz:

Sayın Dr. Peter Kaiser,

Mektubunuzu aldık ve işte yanıtlıyoruz.

Siz, bu mektubunuzu, herhalde, Çin'in Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'ne karşı silâhli saldırıya geçme hazırlığının duyulmasından önce yazmışsınız. Şimdi, bu alçakça saldırı günün olayı olduğuna göre, Gus Hall yoldaşın Pekin yöneticilerine mektubu da, bununla ilgili olarak sizin kafanızda doğan sorular da, bizce, apayrı bir güncellik kazanıyor.

ABD Komünist Partisi Genel Sekreteri'nin ÇHC yöneticilerine mektubunda, Çin'in henüz Vietnam'a saldırmasından önceki dış politikası üstüne bir çözümleme yapılıyor. Ama bu çözümleme önemini yitirmiş değildir. Bunda, Pekin yönetiminin, saldırgan yayılımcı planlarını oluşturmak-

tan tutun da, bunları yaşama geçirmeye, en son Vietnam'a saldırısına kadar, yürüyegelediği yola ışık tutuluyor.

Şimdi, sorularınızı yanıtlaya yanıtlaya, bu yüzkızartıcı yolu bu her türlü dürüstlük ve namus yoksunluğu yolunu izlemeye çalışacağız.

Önce, son sorunuzdan, ÇHC'nin dış politikasının sizi hayrete düşüren bazı uğrakları olduğundan söz ettiğiniz sorunuzdan başlayacağız. Gelin de, bu «uğraklar», ilkönce, Çin Halk Cumhuriyeti yöneticilerinin, artık toplumsal ilerleme ve sosyalizm yoluna koyulmuş Asya, Afrika, ve Latin Amerika devletlerine karşı gütmekte oldukları politika açısından ele alalım. Burada da, kuşkusuz, gerçekler ve kanıtlar en iyi kılavuzumuz olacaktır.

Önce 1962'ye kadar geri gidelim ve ABD yönetici çevrelerinin, Küba'ya, ülkenin savunulması için Sovyetler Birliği tarafından roketler sağlanmasıyla ilgili olarak yarattıkları bunalımdan söze başlayalım. Küba bu silâhı gerekiyordu, çünkü ABD emperyalizmi, haklı olarak, Güney Amerika'da anti-emperyalizm ve sosyalizm ocağı saydığı Özgürlük Adası'na silâhlı bir saldırı için hazırlıklar yapıyordu. ABD Koçinos körfezine dalmakla başaramadığı işi, ağır ve yoğun bir askersel vuruşla bitirmeye niyetleniyordu.

Küba için çok tehlikeli olan bu durumda, Çin yöneticileri nasıl bir tavır aldılar, biliyor musunuz? Kahraman Küba halkıyla dayanışma mı gösterdiler dersiniz? Ne münasebet! Pekin yöneticileri, o zaman, açık demeçleriyle, bunalıma sanki ABD emperyalistleri tarafından değil, Sovyetler Birliği ve Küba tarafından yol açıldığı görünümünü yaratmaya çalıştılar. Bunalım geçtikten ve Washington da sözkonusu roketlerin geri alınması karşılığında Küba'ya dalma planlarından vazgeçtikten sonra ise, Pekin, keskin bir dönüş yaptı ve Sovyetler Birliği'ni «korkaklık ve ihanet»le suçlamaya kalkıştı. Pekin, Küba halkını, yurdunu savunmada kesin konumu ve silâh elde her tehlikeye göğüş germeye hazır oluşu saldırganların sinsî planlarını suya düşürmenin en önemli etkenlerinden olan bu yiğit halkı uluorta karalamaktan da geri durmuyordu.

Böylece, barış için çok tehlikeli olan bu bunalımda, ÇHC yöneticilerinin Amerikan emperyalizminden yana tavır aldıkları gerçeğine her hangi bir itirazınız olamayacağını sanıyoruz.

Şili'de ilerici hükümetin devrilmesinde ve cumhurbaşkanı Allende'nin öldürülmesinde, Amerikan emperyalizminin ve özellikle CIA'nin belirli bir rol oynadıkları bugün bütün dünyaca biliniyor. Ve kanlı Pinoçet rejimini destekleyenler arasında ÇHC yöneticilerinin en başta geldikleri de en azından bu ölçüde biliniyor. Pekin yöneticileri, o günlerde, Şili demokratik hükümetinin Pekin'deki elçisini zorla ülkeden çıkardılar ve arkasından, faşist cuntanın kanunsuz hükümetini tanıdılar.

Yine o dönemde, bütün dünya ölçüsünde, Şili halkıyla bir yığınsal dayanışma hareketinin başlayıp yaygınlaştığını da biliyorsunuz. Ama Pekin, Birleşmiş Milletler Örgütü'nün «Şili'de insan haklarını savunma» kararını desteklemeye yanaşmadı ve Madrid'de yapılan Şili halkıyla dayanışma konulu Dünya Konferansı'na da katılmadı. Gerçek odur ki, Şili faşist rejimi, bugün de, daha çok ABD'nin desteğine ve Pekin'le sürdürdüğü yakın ekonomik ve politik ilişkilerine dayanıyor.

Siz, elbette ki, basını izliyorsunuz, Kamboçya'da ÇHC'nin desteğine dayanan Pol Pot – Yeng Sari gerici kliğinin iktidarı ele geçirmesinden sonra, bu ülke halkının başına ne gibi felaketler geldiğini de biliyorsunuz. Bu rejim, Pekin'in onayıyla, ülkenin sekiz milyon nüfusunun üç milyonunu yargısız kırıp geçirdi. Ve bütün bunlar, Kamboçya'da savaş filân yokken, barış koşullarında oldu. Ama böylesi «barış» bir kanlı savaştan daha korkunçtu. Kamboçya halkı, bu iğrenç, bu kanlı rejimi alaşağı edecek gücü kendinde bulabildi ve gerçek bir halk iktidarı kurmayı başardı. Bu halk iktidarı birçok ülkelerce tanındı. ABD emperyalistleri Kamboçya'da olayların böyle bir dönüm göstermesinden hoşnut olmadıklarını gizleyemediler; Çin Maoçu liderleri ise ifrit oldular. İki tarafın bu duygulanımları arasında elbette nitelik ayrımı yoktur.

Afrika'da da aynı şeyleri görüyoruz.

Sudan'da 1970 yılı başında neler olduğunu belki anımsıyorsunuz. Sudan gericiileri kanlı bir teröre giriştiler, nice komünistlerin ve diğer devrimcilerin canlarına kıydılar.

ÇHC yöneticileri bu olayda da kenarda kalmadılar. Ve hemen, terörün kurbanlarına değil, devrimcileri öldürenlere bir onay mesajı gönderdiler. ABD gerici çevreleri, Sudan'da ilerici güçlerin bu yenilgisine karşısında (ki biz bu yenilgiyi geçici sayıyoruz) etekleri zil çalarak, Pekin'in davranışlarını «Sudan'da durumu sağlamlaştırma etkeni» olarak selâmladılar.

Gördüğümüz gibi, Pekin yine gericiliği ve emperyalistleri destekleme konumundaydı.

Angola halkı bağımsızlığı uğrunda yıllar yılı silâhlı bir savaş vermek zorunda kaldı. Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler Angola'ya sürekli ve kesintisiz yardımlarda bulundular. Peki, Pekin ne yaptı? Pekin, Angola halkının hakça savaşımını desteklemek üzere serçe parmağını bile kırpırdı. Bu halk, üstün geldikten sonra, Angola'da bağımsız bir cumhuriyet kurdu. Bu yeni Angola'yı dünyanın birçok hükümetleri tanıdılar. Ama bu tanıyanlar listesinde ne ABD var, ne de ÇHC ...

ÇHC yöneticilerinin emperyalistler ve ırkçılarla bu olayda görülen dayanışması, daha sonra, bağımsız Angola'ya karşı girişilen silâhlı saldırıya Pekin'in de etkin biçimde katılmasıyla bir kez daha gerçekleşti. ABD

emperyalistleri Angola'nın düşmanlarına silâh sağlıyor ve para yardımı yapıyorlardı. Bu düşmanlara Pekin de silâh veriyordu.

Ötesini kısaca sıralıyalım: Zaire'de, ÇHC tamamiyle gericilik güçlerinden yana konum aldı. Somali'ye, ülkenin Etyopya devrimine karşı savaşında bir alet haline getirilmesinden sonra, askersel yardımlarını bir hayli artırdı. Güney Afrika ırkçılarıyla yakın ilişkiler kurdu; bu ırkçıların GAC içinde ve Namibiya'daki baskı ve terör politikasına destek oldu.

İşte, ÇHC yöneticilerinin, kendi bağımsızlıklarını, başlıbaşına ve dışarıdan karışılmadan yeni yaşamı kurma haklarını savunmakta olan Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarına karşı uyguladıkları politikaya ilişkin böyle gerçekler ve kanıtlar var ortada. Bunlar, ne kadar dağınık ve tek tek olursa olsun, arkalarındaki çok belirli bir politikanın bütün eğilimleri gören gözlerden saklı kalmıyor sanıyoruz. Bu politika, Gus Hall yoldaşın mektubunda da denildiği gibi, Çin yöneticilerinin, sosyalizme ve ulusal kurtuluş hareketine karşı savaşımında aktif bir güce dönüştüklerini göstermektedir.

Pekin yöneticilerinin, Çin halkıyla her zaman dostluk ve kardeşlik ilişkileri kurmak ve sürdürmek isteyen bir sosyalist ülkeye karşı saldırıya geçmelerinin ne gibi nedenleri olabilir? Bir zamanlar Çin yöneticileri Vietnam'a dostluk gösteriyor, teknik ve diğer yardımlarda bulunuyorlardı. Ama ne diye böyle bir dostluktan dönerek bu ülkeye karşı saldırıya geçtiler? Vietnamlılar mı değiştiler birdenbire? Yoksa sosyalizmi kurmaktan mı vazgeçtiler?

Hiç de böyle bir şey olmadı elbette. Vietnamlılar, emperyalist saldırıyı yendikten ve yurtlarının bütünlüğünü sağladıktan sonra, sosyalizm kuruluşu planlarını gerçekleştirmeye giriştiler. Proletarya enternasyonalizme sadakatle, bütün sosyalist ülkelerle dostluk ilişkileri kurup sürdürüyor, Çin'le de böyle dostluk ilişkileri içinde olmak istiyorlardı.

Ama böyle komşu, Pekin liderlerinin hoşuna gitmiyordu. Vietnam'ın kesin bir bağımsızlık politikası gütmesinden ve Çin yöneticilerinin hegemonyacı politika sokağından yürümeye yanaşmamasından hoşlanmıyorlardı. Onlar, bir başka Vietnam, Çin örneği «kültür devrimi» uygulayanların erkte buldukları ve halkı kırdıkları dönemin Kamboçya'sına benzer bir komşu Vietnam istiyorlardı. Çin yöneticilerini, Güneydoğu Asya'da izledikleri hegemonyacı politika, bağımsız politika güden devletlerin varlığıyla elbette bağdaşmayan politika, saldırganlık ve kanlı cinayetler yoluna iteledi.

Oyle sanıyoruz ki, şimdi, Çin yöneticilerinin, Vietnam'dan Çin uzmanlarının geri çekme gibi, Vietnam'da Çin kökenli yurttaşlara karşı yetkililerin kovuşturmalarda buldukları yollu uydurma savlar gibi, Vietnam'ın «hegemonya» peşinde olduğuna dair tutarsız suçlamalar gibi düşmanca

eylemlerinin ve Vietnam sınırında olaylar kışkırtmalarının, dünya kamuoyunda, iki ülke arasındaki ilişkilerde meydana gelen gerilimden ötürü Çin'in değil, Vietnam'ın suçlu olduğu gibi bir izlenim yaratmayı amaçladığı konusunda yeterince açıklığa kavuşmuş bulunuyorsunuz.

İşte bu durum ve koşullar içinde, Carter hükümeti, Birleşik Amerika-Çin ilişkilerini normalleştirmek üzere Pekin ile anlaşta ve Den Hsiao-pin ABD'ye davet edildi.

Siz herhalde Den Hsiao-pin'in Birleşik Amerika'da bulunduğu günlerde verdiği demeçleri de biliyorsunuz. Ve Deng'in, Carter hükümetini, Sovyetler Birliği'ne karşı, Çin'in Birleşik Amerika'nın, Japonya'nın ve Batı Avrupa'nın katılımıyla bir askersel bağlaşma kurmaya çağırıldığı da elbette dikkatinizden kaçmamıştır. Size Den'in bu demeçlerinden birini hatırlatalım kısaca: «Eğer beyaz ayıyı (yani Sovyetler Birliği – red.) gerçekten dizginlemek istiyorsak, birleşmeliyiz. Bu biricik gerçekçi adım olur. Sadece Birleşik Amerika'nın gücüne yaslanmak yetersizdir. Bütün Avrupa'nın gücüne dayanmak da yetersiz olur. Biz (Çin – red.) önemsiz, yoksul bir ülkeyiz. Ama hepimiz birleşecek olursak, etkisi dikkate alınması gereken bir güç meydana getirebiliriz.»

Şimdi, sizinle, yeniden, Pekin'in askersel bağlaşma yaratma amaçlı planlarına dönelim. Burada, öncelikle, Çin'in Vietnam'a bir «kanlı ders» verme niyeti hakkında Den'in yaptığı küstahça açıklamaya dikkatinizi çekmek isteriz. Bu açıklama, Çin'in Vietnam'ı bir saldırıyla korutmak istemesinden başka türlü değerlendirilemezdi.

Peki, Carter hükümeti, Güneydoğu Asya'da bir savaş açılması tehlikesini gizleyen bu tehdit karşısında nasıl bir tepki gösterdi? Den'e bir itirazda bulunan oldu mu? ABD hükümeti temsilcileri arasında bu politikadan uzak kalmayı yeğliyen çıktı mı? Böyle bir saldırının gizlediği tehlike konusunda ABD hükümetini uyaran var mıydı? Hayır, kaskatı sustular. O halde, böylelikle, Çin'i istediği gibi Vietnam'a saldırmaya itelemediklerini mi sanıyorsunuz?

Hemen kaydedelim ki Den, bu demeci, Carter ve yardımcılılarıyla, bu arada anti-Sovyet bir birlik yaratılmasını isteyenlerin lideri olan Z. Brezinski ile gizli görüşmelerinden sonra verdi. Bu durumda çıkarabileceğimiz sonuç şudur: «Pekin yöneticileri, emperyalistlere, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerindeki ulusal kurtuluş hareketine karşı giriştikleri savaşında yardımcı olmaya başlamakla, yalnız tüm enternasyonalizm ilkelerini silkip atmakla kalmadılar, aynı zamanda Çin halkına karşı de iğrenç bir hıyanet işlediler.

Bildiğiniz üzere, Çin'in Vietnam'a karşı saldırıya geçmesinin ilk günlerinde, bütün dünyada, kahraman Vietnam halkıyla bir dayanışma dalgası kabardı, büyük ve güçlü bir hareket alıp yürüldü. Ve biz, Vietnam

halkının, bu dayanışmaya dayanarak, saldırganlara karşı gereken direniş gösterceğine ve şimdiye dek defalarca olduğu gibi bağımsızlığını savunabileceğine inanıyoruz. Maocu yöneticilere gelince, onlar, Vietnam topraklarında işledikleri kanlı cinayetlerin tüm sorumluluğunu elbette taşıyacaktı ve hesabını vereceklerdir. Biz, bu durumda, Çin yöneticilerinin hem kendileri, hem de Çin halkı için ölümcül bir politika gütmekte olduklarını artık sizin de iyice kavrayacağınızı sanıyoruz.

Şimdi, yine Maocuların bir askersel bağlaşma amaçlayan planlarına dönelim. Maocu liderler, bu düşünceyi, propaganda ederken, gerçek niyetlerini gizlemek üzere, ikiyüzlülüğe başvuruyorlar. Ve bu bağlaşmayı, güya Çin'e saldırmayı düşünen Sovyetler Birliği'nden korunmak için gerekli bulduklarını savlıyorlar.

Bizce bu düpedüz yalandır. Bakın, kendiniz düşünün bir kaniya varabilemek üzere. Biz yalnız gerçekleri dile getirmekle yetineceğiz.

SBKP ve Sovyetler Birliği, Pekin yöneticilerine, iki ülke arasındaki ilişkilerin normalleştirilmesi ve bütün anlaşmazlık sorunları üzerinde görüşmeler yapılması için defalarca önerilerde bulunmuşlardır.

Biz Sovyetler Birliği'nin Çin'den herhangi bir toprak isteği olabileceğine inanmıyoruz. Ve eğer bu ülkenin planlarında Çin'e saldırı diye bir şeyin yeri olsaydı, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra çok daha başka biçimde tavır alması gerekirdi. Belki de bilmezsiniz, Sovyet silâhlı birlikleri, Mançurya'da Japon askersel güçlerini ezdikten sonra, Sovyetler Birliği, Çin komünistlerinin komutası altındaki orduya, Japonlardan kalan bütün askersel teknik araçların yedeklerini teslim etti ve ayrıca kendi birliklerinin silâhlarından da bir bölümünü verdi. Ve işte bu askersel teknik araçlardır ki, Çin komünistlerinin ileri harekete geçmelerine ve kendi devrimlerini başarıyla sonuçlandırmalarına olanak verdi. Kendiliğinden anlaşılıyor ki, Çin'e saldırmaya niyetli bir ülke elbette böyle hareket etmezdi.

Çin devriminin üstün gelmesinden sonra, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler, Çin'e çok büyük maddesel yardımlarda bulundular. Sovyetler Birliği Çin'e nice sanayi, madencilik ve ulaştırma donatım ve gereçleri sağladı.

Burada, Sovyetler Birliği'nin 60 yıldan fazla bir süredir ardıcıl biçimde uyguladığı barışsever dış politika üzerinde, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin durmaksızın barış için, yumuşama için, bütün devletlerle barışçı işbirliği için çalıştığı gerçeği üzerinde ayrıntılara inmeden geçiyor ve bunu sadece vurgulamakla yetiniyoruz.

Hayır, Maocu yöneticiler, emperyalistlerle yakınlaşıırken, onlardan silâh, hem de öncelikle saldırı silâhları rica eder ve ordularını «modernleştir-

mek» isterken, sözümona «Kuzey'den gelen tehlike»ye karşı savunma dü-şüncesiyile hareket etmiyorlar.

Vietnam'a karşı giriştikleri saldırı, onların, bambaşka planları ve hesapları olduğunu, asıl saldırganlık eylemleri için silâhlandıklarını, bu eylemlerinin bir dünya nükleer çatışmasına yol açabileceği gerçeğine de hiç kulak asmadıklarını gösteriyor. Bununla ilgili olarak, size, Mao Tse-tung'un atom savaşı hakkında daha 1957'de yaptığı bir konuşmayı özetle hatırlatıyoruz: «Gelecek bir savaşın ne kadar insanın yaşamına malola-bileceğini kestirebilir miyiz? Olası bir savaşta, 2 milyar 700 milyonluk tüm dünya nüfusunun belki de üçte biri, yani 900 milyon kişi telef ola-bilir. Sanırım, eğer gerçekten atom bombası kullanılacak olursa, bu ka-dar kayıp azdır. Bu elbette çok korkunç bir şey. Ama yarısının, insanlığın yarısının telef olup gitmesi o kadar fena olmaz, öbür yarısı kalır ...»

Mao'nun yolundan yürüyenler bu barbarca hesaptan hiç de vazgeçmiş değildirlir. ÇHC Dışişleri Bakanı, BMO'nün silâhsızlanma fikrini silkip atarak, Mao'nun yukarıda alıntıladiğimiz hesaplarna değindikten sonra, bir atom savaşı, patlak verecek olursa, insanlığın kökünü kazıyamaya-cağını ve dolayısıyla böyle bir savaştan korkmaya yer olmadığını söyledi.

Bu gibi görüşleri, Gus Hall yoldaşın belirttiği üzere, ABD emperyaliz-minin en gerici çevreleri, özellikle Pentagon ve giderek Başkan Carter'in kabinesi bile benimsiyorlar. Carter'in ulusal güvenlik işleri danışmanı Z. Brezezinski, Pekin'den döndükten sonra (Gus Hall yoldaşın mektubun-da işaret edildiği gibi) bir nükleer savaşın insanlığın kökünü kazıyacağı savlarını budalaca bulduğunu söyledi, yani Pekin'in ağızıyla konuştu.

Çin'in Vietnam'a saldırısı ve bu gibi demeçler karşısında, siz, Washing-ton ile Pekin arasında ilişkilerin normalleşmesinin barış içinde yanyana yaşamaya, yumuşamaya hizmet ettiğine hâlâ inanıyor musunuz? Biz, ABD komünistleri, bu sorun üzerinde başka türlü düşünürüz.

Partimiz, daima Çin ile ABD arasında diplomatik ilişkilerin canlandırıl-ması fikrini benimsemiş ve bu uğurda savaşımından da geri durmamıştır. Ama bunun hangi temel üzerinde gerçekleştirileceğine elbette ilgisiz ka-lamayız. Gus Hall yoldaş, mektubunda, Amerikan-Çin ilişkilerinde nor-malleşmenin, Maocu liderlerin Amerikan emperyalizmine destek olmaları anlamında, Çin'in bir savaşa hazırlanması anlamında gerçekleştirilmekte olmasından ötürü duyulan endişeyi dile getiriyor. Bu endişenin yersiz olmadığı şimdi apaçık belli değil midir?

Sorularınızdan birini şöyle anlıyoruz: Diğer her devlet gibi, Amerika Birleşik Devletleri'nin de ulusal çıkarları vardır ve diğer ülkelerle ilişkile-rini normalleştirerek, dostlarını ve bağlaşıkları destekliyerek ABD de kendi güvenliğini sağlamlaştırmaya çalışmaktadır; Amerikan komünistleri ise, buna karşı çıkmakla, size göre, yurtseverce hareket etmiş olmuyorlar.

Burada sizinle tartışma kaçınılmaz oluyor, çünkü yurtseverliği birbirimizden ayrımlı olarak anladığımız ortaya çıkıyor. Bizim yurtseverlik anlayışımız, örneğin kökeniyle Alman göçmeni olup, ABD'de iç savaş döneminde devlet adamı ve federatif orduda general olarak çalışan Carl Schurz'un anlayışına yakındır. Kendisi şöyle der: «Bu bizim ülkemiz. *Haklı mı, değil mi, önemli olan bu. Haklıysa, doğruysa, destekleyin onu; değilse, haklıya, doğruya yönelmesine yardım edin.*»

Bizim anlayışımıza göre, gerçek yurtseverlik, emekçilerin enternasyonalizminden; kurtuluş ve bağımsızlık uğrunda, emperyalistlere kölelik etmeye karşı, emperyalistlerin maşası olan yöneticilere karşı savaşım veren bütün halklara kardeşçe dayanışmadan ayrılamaz.

Abraham Lincoln'ün, 1864 yılında, Beyaz Saray'da kabul ettiği bir grup işçi temsilcilerine, kölecilerle karşı devrimi vurma savaşını desteklemelerini rica ederken söylediği sözü de burada hatırlatmayı yerinde buluyoruz. Lincoln'ün sözü şu: «İnsanlar arasında, aile ilişkilerinden başka, en sağlam kardeşlik ilişkileri, dilleri ve kanları ayrı bütün uluslardan emekçileri birleştiren ilişkiler olmalıdır.»

Ve biz, dört bin Amerikan komünistinin, İspanya'da, bu ülke halkının özgürlüğü uğrunda çalacakmak savaşmış olmasını yurtseverlik sayıyoruz.

Gençler de içinde, milyonlarca yurttaşımızla birlikte sesimizi yükselterek, Çin Hind'i'nde Amerikan saldırısına son verilmesini, ABD askersel güçlerinin Vietnam'dan çekilmesini istemişsek, bunu yurtseverlik sayıyoruz.

Vaktiyle, yine milyonlarca yurttaşımızda birlikte, «Çin'den elinizi çekin!» belgisi altında yaygınlaşan harekete katılmışsak, general Douglas Mac Arthur'un Çin'e atom bombası atılması niyetine karşı bir protesto hareketi örgütlenmesinde girişim göstermişsek, bunu yurtseverlik sayıyoruz.

Ve şimdi, ÇHC ile ABD arasında ilişkilerin normalleşmesi dolayısıyla belirli bir endişeden söz ediyorsak, biz bunu da gerçek yurtseverlik sayıyoruz. Çünkü biz bu normalleşmenin ABD'nin güvenliğini sağlamlaştırdığı kanısında değiliz. Devletin, savaş hazırlığından savaşın kendisine geçen ve bunun genel barışa ne gibi zararları olabileceğini zerrece düşünmeyen bir başka ülkeyle yaklaşması, bu devletin güvenliğini sağlamlaştırmak şöyle dursun, ciddi bir tehlikeye düşürmüştür. Bundan başka, yurkarda belirttiğimiz gibi, ÇHC'nin ABD'ye ilişkilerinin normalleşmesi, her şeyden önce ABD emekçilerinin düşmanı olan Amerikan emperyalizminin konumlarını sağlamlaştırmıyor. Bu normalleşme, kendi saldırıganlıklarıyla, zorba rejimleri devirme amaçlı halk hareketlerini ezmek için başka ülkelerin işlerine karışmalarıyla uluslararası durumu gitgide daha karmaşık hale getiren güçlere, sizin belki de ABD'nin dostları ve bağlaşıklarından söz ederken öngördüğünüz güçlere dayanak oluyor. Bu

normalleşme, güttükleri politikayla Amerikan emekçilerini açlığa ve acılara sürükleyen güçleri payand alıyor.

ÇHC'nin izlediği dış politikanın, sizin deyiminizle, galiba sosyalist bir ülkenin politikasına uygun düşmediğine ilişkin kuşunuza gelelim. Burada uygunsuzluk apaçık ortadadır. Çünkü sosyalizm ve uluslar arasında barış bölünemez. ÇHC yöneticilerinin, sosyalist dış politika ilkelerini feda etmeleri ise, derin kökleri olan bu ilkelere ihanetten başka bir şey değildir.

Bununla ilgili olarak, Gus Hall yoldaşın ÇHC yöneticilerine mektubunda sözünü ettiği David Barnet'in konuşmasından çok ilginç bir alıntı üzerinde daha da dikkatle duralım.

Barnet, 1944 yılında, Mao Tse-tung'un kendisine şunları söylediğini yazıyor: «Biz, şimdi olduğu gibi, gelecekte de, yardımınızı her zaman memnuniyetle kabul edeceğiz. Hiç bir kayıt ve şart koşmadan, Amerikan generali komutası altında hizmete hazırız. Sizinle ilişkilerimizde, davranışımız işte budur . . .» Ve Mao şöyle devam ediyor: «Çin'de her Amerikan eri bir demokrasi reklamı olmalıdır. Amerikan eri, karşılaştığı her Çin'liye demokrasiyi söz etmelidir. Amerikan subayları da Çin subaylarıyla demokrasiyi konuşmalıdırlar. Çünkü biz Çinliler siz Amerikalıları demokrasi ideali sayıyoruz.» Mao sonunda şöyle diyor: «Çin'de sanayileşmenin gerçekleştirilmesi gerekiyor. Bu ancak serbest girişim temeli üzerinde ve yabancı sermayenin desteğiyle başarılabilir. Çin ve Amerikan çıkarları karşılıklı olarak bağıntılı ve birbirine koşut çıkarlardır.»

Siz, mektubunuzda, Çinlilerin çoktandır Birleşik Amerika ile dostluk ve işbirliği ilişkileri kurmak isteklerinden söz ederken, herhalde bu olayı gözönünde bulunduruyorsunuz. Peki Mao Tsetung'un bu konuşmasından sadece dostluğun değil, emperyalistlerle askersel birliğin sözkonusu olduğu anlaşılabilir, dediğinizi doğru kabul edelim. Ama sorunuzu yanıtlayabilmek için, Mao'nun konuşmasının ideoloji alanına değgin ve hele Çin'in sanayileşmesini özel girişim temeli üzerinde gerçekleştirme niyetinden söz ettiği yerlerine, büyük sermayenin demokrasi hırkası giydirilmiş saltık egemenliğinden başka bir şey olmayan Amerikan demokrasisine hayranlığına dikkatinizi çekmek isteriz.

Marksizm'de ne kadar bilginiz olduğunu kestirmeyiz, ama kendisine komünist diyen bir politikacının, ülkesinde sanayileşmeyi özel girişim temeli üzerinde, yani kapitalist üretim tarzına özgü bir araçla gerçekleştirmek niyetinde olduğunu söylemesi biraz tuhafınıza gitmiyor mu?

Siz şimdi belki de, devrimin üstün gelmesinden sonra Çin'in ekonomik gelişmesinin hiç de özel girişim temeline dayanmadığını söyleyerek itiraz edeceksiniz. Evet, doğrudur. Ama bunu şöyle açıklayabiliriz: Devrimin üstün gelmesinden sonraki yıllarda ve daha sonra, Çin yönetimi içinde,

sınıf savaşımına ilişkin Marksizm-Leninizm temel sorunları üstüne bir tartışma, bir savaşım vardı. Daha o yıllarda iki siyaset hattı beliriyordu. Birincisi, sosyalizm kuruluşunda Marksist-Leninist yaklaşım hattı. İkincisi, küçük burjuva, sınıfsal olmayan dar milliyetçilik, eğiliminin ağır bastığı hareket hattı. Ve Çin'in o yıllarda sosyalist gelişme yoluna girmiş olması, işte yönetim katındaki bu iki hattın kavgasında ardıcıl Marksist-Leninist'lerin üstün gelmeleri sonucuydu.

Ne var ki, daha sonraki yıllarda, Mao'nun boyuna yatkınlık gösterdiği küçük burjuva milliyetçi elemanlar üstün duruma geçtiler. Mao'nun şimdiki Çin yöneticilerinin kişiliğinde gördüğümüz ardılları, milliyetçilikte kendi öğretmenlerini de geride bıraktılar. Ve bu akımı, diğer halklara tepeden bakmada, kendinde bu halkları köleleştirme hakkı görmede beliren, kendine özgü çizgileriyle milliyetçiliğin en aşırı ucu olan şovenizme kadar vardırıdılar. İşte, hegemonyacılık isteklerini, yayılma isteklerini de bu büyük devlet şovenizmi doğurdu, ve bugün gördüğümüz gibi, Çin'i komşusuna saldırmaya kadar götürdü.

Biz, sayın bay Kaiser, sorularınızı böylece yanıtlamaya çalıştık. Bunların, sizi, o kuşularınızdan kurtaracağını umuyoruz.

Vietnam: Marksizm-Leninizm'in Genel Gerçekleri Devrim Pratiğiyle Bağdaştırılmalı

Jose Lava

*BSS Yazı Konseyi üyesi ve
Filipinler Komünist Partisi'nin Dergideki Temsilcisi*

Vsevolod Ribakov

BSS Yazı Kurulu Yardımcısı

(Geçen sayıdan devam ediyoruz)

Bilindiği gibi, birçok Asya ve Afrika ülkesinde ulusal kurtuluş devrimleri sosyal devrimlere yükselip geçme süreci içinde bulunuyor. Vietnam'da bu geçiş (hem de yalnız sosyal değil, sosyalist devrime yükseliş) başarılı mış durumdadır. Bunun nasıl başarılıldığını, Vietnamlı yoldaşlarımızın başarılarının ve kusurlarının nedenlerine nasıl parmak bastıklarını, Vietnam devrimcilerinin nelere çözüm getirdiklerini ve daha nelere getireceklerini yerinde görüp anlamak ve okurlarımıza anlatmak yaptığımız gezinin başlıca erekleri arasındaydı.

Konu elbette çok geniş, bu nedenle, konunun, yalnız Vietnam gerçekliğinin en parlak ve kendine özgü damgasını taşıdığına inandığımız bazı yanları üzerinde düşüncelerimizi paylaşmakla yetineceğiz.

İki Bayrak

Her şeyden önce şunu belirtelim: Vietnam'ın sosyalist kuruluş evresine girmesi, gerikalımış sömürgeciliğin ölümcül pençesinden henüz kurtulmuş olan bir ülkede Marksizm-Leninizm'in utkuya ulaşması anlamına geliyor.

Gerikalımışlık her şeyden önce açlık demek, hastalıklar demek, fiziksel düşkünlük ve okur-yazarsızlık karanlığı demektir. Gerikalımışlık, sanayinin hemen hemen büsbütün yokluğu, ilkel bir tarım, sayıca küçük ve zayıf bir işçi sınıfı, feodal ve yarıfeodal sömürünün ezgisi altında sonsuz bir küçük çiftçi ocakları yığını demektir.

Vietnam, 1945 Ağustos devriminden önce, Vietnamlı yoldaşların belirttiği üzere, bütün bu «göstergeler»de, diğer birçok benzeri ülkelerden daha kötü durumdaydı. Öyle ki, okur-yazar olmayanlar, nüfusun $\frac{0}{10}$ 90'ını buluyordu. 1944 yılı sonunda ve 1945'in başında 2 milyondan fazla kişi açlıktan öldü. Eğer kurtulduğu günlerdeki Vietnam'ı, örneğin Hindistan'-

la kıyaslıyacak olursak, Hindistan sanayice gelişkin bir ülke olarak görünür.

Ama Vietnam halkının üstünlüğü de vardı: Ulusal kurtuluş savaşımına, bütün o yıllarda iki şanlı bayrak, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm bayrakları taşımakta olan Komünist Partisi önderlik ediyordu.

... Hanoy'da, vaktiyle Ho Şi Min'in girişimiyle kurulan Devrim Müzesi'ne, evsahiplerimize saygının da ötesinde duygu ve düşüncelerle git-tik. Müzeleme işi, Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nde (VSC), propaganda ve eğitim davasının en önemli alanlarından biri. Akıllıca seçilip sergi-lenmiş eşyalara bakarken ve müzede çalışan emektar bağımsızlık savaş-çılarından Fan Çong Fuk'un gerçekten çözümleyici açıklamalarını din-lerken, biz de kendimizi, 1959 yılında açılışından beri müzeyi gezmiş ve asıl önemlisi % 70'i öğrenci olan 5 milyonu aşkın ziyaretçilerin arasında hissediyorduk. Evet, Vietnam'da genç kuşak, babalarının ve dedelerinin devrimci gelenekleri ruhunda sistemli olarak eğitiliyor, kuşaktan kuşağa geçiş olgusu burada özellikle gerçekleştiriliyor.

Bize Ho Şi Min'in şu sözünü hatırlattılar: «Başlangıçta, beni Lenin'e ve Komünist Enternasyonaline elbette henüz komünizm değil, öncelikle benim yurtseverliğim vardırdı.» Bütün Vietnam devrimcilerini pratik olarak partiye ulaştıran yol, yurt sevgisinden, sosyalizme sevgiden geçiyordu. Ve Vietnam devriminin yazgısı bakımından bunun büyük bir önemi vardı.

Müzeyi geziyoruz. Levhalara bakıyoruz birer birer. İşte Ho Şi Min'in bir sözü daha: «Lenin şunu öğretiyor: Salgıncıları yenmek, özgürlük ve ulusal bağımsızlığı elde edebilmek için, işçi sınıfının politik partisinin örgütlenmesi ve bütün yurtsever güçlerin anti-emperyalist tekcephede birleş-tirilmesi, sayıca en büyük ve en yoksul sınıf olan köylülere dayanılması ve uluslararası proletarya ile sıkı bir birlik ve dayanışma kurulması ge-reklidir. Biz işimizi Lenin'in öğrettiği gibi başarmaya çalışıyoruz.»

İşte, Vietnamlı komünistler, SSCB'nin deneyiminde simgeleşen Lenin öğretisini yaratımla uygulayarak böyle eylem gösteriyorlardı. Onlar, kendi ülkeleri gibi, derebeylik ve sömürgecilik ezgisi altında geri bırakılmış köylük ülkelerde işçi sınıfı partisinin çalışmalarındaki özelliklere dair en özlü yönergeleri Lenin'in yapıtlarında buldular.

Fan Çong Fuk yoldaş, Lenin'in Doğu komünistlerine seslenen demecin-den bir parça okudu bize: «Bu ülkelerde sanayi proletaryası hemen hemen yok. Bu böyle olsa bile, biz oralarda da yönetmenlik rolüne gir-dik ve girmemiz gerekiyor. Çalışmalarımız gösteriyor ki, bu ülkelerde çok büyük güçlükleri aşmamız zorunlu oluyor; ama çalışmalarımızın pratik sonuçları, bu güçlüklerle karşın, proletaryanın hemen hemen hiç bulun-madığı yerlerde de, yığınlar arasında, başlıbaşına politik düşünce isteği, bağımsız politik eylem isteği uyandırılabileceğini de gösteriyor.»

İşte Vietnamlı komünistler geri kalmış köylük ülkelerde bu yönetmenlik rolünü ele aldılar. Vietnam halk yığınlarını böylece başlıbaşına politik düşünce ve eylem yönünde uyandırmayı başardılar.

Müzedede çok inandırıcı biçimde gözler önüne serilen, Vietnam devriminin yazgısı bakımından olağanüstü önemi olan bir olgu da Komünist Enternasyonalinin rolüdür. Bu rol, sadece Marksizm-Leninizm fikirlerini yaymakla sınırlı kalmıyor, aynı zamanda Vietnam'daki devrimci harekete dolaysız yardımı da kapsıyor. Ve bu her şeyden önce Ho Şi Min'in eyleminde somut ifadesini buluyor. Öyle ki, Ho Şi Min 1924 yılında Komintern Yürütme Komitesi Doğu Şubesi'nin daimi üyesi oluyor. Kendisine verilen ödevleri başarıyla yerine getiriyor. Bu cümleden olarak, Çin Hindi ülkelerinde devrimci hareketi örgütüyor ve birleştiriyor; 3 Şubat 1930'da da Hongkong'da üç komünist örgütü temsilcilerinin birleşme konferansını tertipliyor, ve bu konferans Vietnam Komünist Partisi'nin kurulduğunu duyuruyor (1930 Ekiminden 1951 yılına kadar Çin Hindi Komünist Partisi).

Camlarını ardında, sararmış kâğıtlarda şunlar okunuyor: 1930 Şubat – «Partinin stratejisi»; 1930 Ekim – Çin Hindi Komünist Partisi'nin ilk Genel Sekreteri Çan Fu'nun «tezler»i. Çan Fu yoldaş, Lenin'in yönergelerine dayanarak şu sonucu çıkarıyor: Çin Hindi, kapitalizmi atlayarak sosyalizme varacak. Daha başlangıçta ödev şöyle belirleniyor: İşçi sınıfının yönetmenliği altında, ulusal kurtuluş savaşım ve anti-feodal savaşım yoluyla sosyalizme doğru ...

Üç Devrim

Çağdaş ekonomik ve toplumsal yapılar henüz ortaya çıkmadan ulusal demokratik devrimden sosyalist devrime yükselip geçen bir ülkede, sosyalizm kuruluşunun birçok özellikler göstermesi ve güçlüklerle karşılaşması anlaşılır ve doğal bir şeydir. Evsahiplerimiz de, çetin sorunlara değinmekten çekinmeksizin, bunlardan söz ediyorlar.

«Komünist» dergisi başredaktör yardımcısı Hong Tyong, ülkenin bugünkü sorunlarının özünü, bizi biraz da şaşırtan bir cümleyle tanımladı: «Bizde sosyalizm var ve bizde sosyalizm yok.» Ve şöyle devam etti: «Sosyalizm var, çünkü proletarya diktatörlüğü, işçi sınıfının egemenliği, Marksist-Leninist partinin yönetmenliği var. Ama bizde sosyalizm yok, çünkü şimdilik sosyalizm için gerekli ekonomik ve maddesel-teknik temele sahip değiliz; sosyalizmi bundan böyle kuracağız.»

Ne demekti bu? Her şeyden önce, Vietnam'da hâlâ daha küçük mal üretimi ağır basıyor, sanayinin başlıca kolları şimdilik zayıf durumda, kooperatifler yeterince güçlenmemiş, toplumsal emeğin üretkenliği hâlâ düşük, el emeği bugüne bugün çok yaygın, % 80 oranında demekti. Gayrisafi ulusal hasılda bireyin payı – yılda 125 dolar –, dünyada insan

başına en düşük ortalama gelirlerden biri. Bütün bunlar sır değil, kim-seden saklı değil. Vietnam Komünist Partisi Dördüncü Kongresi'nde nice gerçekler herkesin iştebileceği biçimde ortaya konuldu.

Vietnam komünistleri, kusurları olduğu söylemenin ve güçlükleri çözüm-lemeye çalışmanın, gerikalmış ülkeyi sosyalizm yöntemleriyle yeni temel-ler üzerinde kurma fikrine gölge düşürebileceği gibi bir korkuya kapıl-mıyorlar. Otuz yıllık bir dönem boyunca (1945'ten 1977'ye) sadece yedi yılın (1958'den 1964'e) ve o da ülkenin yalnız bir kesiminde (kuzeyde) barışçı kuruluşla geçtiği herkesçe bilinen bir şeydi. Arkasından da ABD saldırısı geldi ve Dördüncü Kongre'nin yaptığı değerlendirmeye göre, büyük çaplı üretimin örgütlenmesini 10-15 yıl kadar köstekledi ve ekono-mide yerleşmiş bulunan yönetim düzenini sarstı. Hong Tyong, «Biz dev-rimci savaş yasaları ile sosyalist kuruluş yasalarını birarada gerçekleştirmeye çalıştık» dedi.

Ama bu koşullar içinde de Vietnam azımsanmayacak başarılarla ulaştı. Endüstri üretiminde yıllık ortalama artış % 12'ye yaklaşıyor. Diğer birçok işkollarında bu oran daha da yüksek. Ağır endüstrinin temelleri atılmış bulunuyor. Hemen söyleyelim ki, bu henüz işin başlangıcı; düşük bir düzeyden yola çıkıldığını unutmamalıyız. VKP Dördüncü Kongresi'nde alın-an karar, Vietnam halk ekonomisinde küçük mal üretiminden sosyalist üretime geçişin genel çizgileriyle yaklaşık 20 yıl içinde başarılmasını ön-görüyor.

Bu sürecin nasıl bir somut içeriği olacak? «Komünist» dergisi başre-daktörü Dao Zuy Tung bu soruyu yanıtlarken, Ho Şi Min'in bu yazımıza başlık yaptığımız düşüncesini aktardı. Vietnam komünistlerinin uyguladık-ları stratejinin özü bu düşüncede. Dao Zuy Tung şöyle dedi: «Biz Sovyet-ler Birliği'nin ve diğer sosyalist ülkelerin deneyimine bakarak, sosyalizm kuruluşunun genel yasaları olduğunu biliyoruz. Komünistlerin gücü bu yasaları kavramalarında gizleniyor. Ve biz de bu yasalara göre hareket ediyor ve bir yandan bunları Vietnam'ın özel koşullarına uygulamaya el-verişli biçimler buluyoruz. Şimdiki aşama için, partimiz, en önemlisi bilim-sel-teknik devrim olmak üzere, üç devrimi (üretim ilişkilerinde devrim, bilimsel-teknik devrim, ideoloji ve kültür alanında devrim) öngören bir program hazırladı. Ve bunların her biri için, bizim koşullarımızdan yola çıkılarak, isabetli bir biçim ve içerik bulunması gerekiyor.»

Bize yine sorduk: «Vietnam'ın koşullarında bilimsel-teknik devrimi nasıl tasarlıyorsunuz?» Yanıt: «Şimdiki aşamada bu devrimin içeriği makine-leştirmeden ibaret. Ve her şeyden önce tarımda makineleşme sözkonusu. Ülkemizde, diğer daha gelişkin ülkelerden farklı olarak, kollektifleşme makineleşmeden önce geldi. Yoksa yirmi yıl beklememiz gerekecekti.»

... Hanoy yakınlarında «En So» tarım kooperatifi. 1960 yılında kurul-

muş. Vietnam ölçülerine göre büyükçe bir işletme. Burada 5.700 kişi var ve bunların 2.250'si üretimde çalışıyor. İşlenir arazisi yalnız 432 hektar (işte sözünü ettiğimiz Kırmızı Irmak deltasında nüfus yoğunluğu bu). Bu nedenle, işgücünün önemlice bir bölümü yan üretime (terzilik vb.) yöneltiliyor. Bütün teknik araçlar, arazi sulamada kullanılan birkaç pompadan, 12'şer beygir gücü 5 traktörden ve hayvan yemi hazırlayan birkaç küçük makineden ibaret (ama makineli araçların bu kadarıyla da kuzey kesimindeki tarım kooperatiflerinin ancak yarısından biraz çoğu donatılabilmiş durumda). Diğer bütün işler el emeği ile görülüyor. Ve bu koşullarda, kooperatif, iyi denilebilecek sonuçlar alıyor; pirinç, sebze, balık ve et üretimini ve devlete satımını yıldan yıla artırıyor. Yöneticiler, kooperatifi onurlandıran bu başarıları bize övgüyle anlattılar . . .

Bir soru daha: «Siz üretim ilişkilerinde devrimden söz ettiniz. Ama bu, herhalde, üretim ilişkilerinin hâlâ sosyalist ilişkiler olmadığı anlamına gelmiyor, değil mi?»

Yanıt: «Evet, kuzey kesiminde insanın insanı sömürmesine son verildi. Artık iki iyelik biçimi (genel halk iyeliği ve kollektif iyelik egemen durumda. Köylüler yeni bir sınıf, kooperatif üyesi köylüler haline geldiler.» Dao Zuy Tung yoldaş, «ama» diye ekledi, «biz, üretim ilişkilerinde devrim kavramından, yalnız iyelik sorununa çözüm getirilmesini değil (kaldı ki, bu sorun güney kesiminde henüz bundan böyle-çözülecek), yönetim ve dağıtım sorunlarının da çözüme kavuşturulmasını anlıyoruz. Bu alanda daha epey işimiz var.»

Sorun bu ikinci bölümünün çözümü çalışmalarındaki yetersizlikler, kusurlar, VKP Dördüncü Kongresi'nde en sert biçimde eleştirildi. Ve sorun, diyor Vietnamlı yoldaşlar, yalnız küçük mal üretiminin ağır bastığı koşullarda, savaş ve doğa afetleri koşullarında örneğin planlama güçlükleri gibi nesnel durumlardan ibaret değil. Kadroların bilgice yeterli düzeyde olmaması, bürokrasi, bazan da yönetim ve örgüt sorunlarını ciddiyetle ele alma isteksizliği gibi öznel etkenler de büyük ölçüde engeller yaratıyor.

Yeni, sosyalist insanı oluşturmak, her yurttaşta «kollektif sahiplik» duygusuyla eğitmek, Vietnam toplumunun temel sorunlarından biri olarak kalıyor. Ve bu alanda da, maddesel temelin, yani büyük çaplı üretimin ne zaman yaratılacağına beklemeksizin, aynı zamanda kişinin günlük gereksinimlerini gidermede istenilen düzeye henüz varılmadığı koşullar altında da memnuniyet verici sonuçlara ulaşılması gerekiyor.

Yaşam Düzeyi ve Yaşam Tarzı

VKP Politbüro üyesi ve MK Sekreteri To Hiu yoldaş şöyle konuştu: «Bizim başlıca ve ertelenmeye gelmez sorunumuz, 50 milyonu aşkın nü-

fusumuzu beslemek ve giydirmek, bu konuda önce çocukları düşünmek. Hem de şimdilik iyi yaşamayı değil, varlığımızı sürdürmeyi öngörerek . . .» Bu söz boşuna değil. Vietnam toprakları henüz ABD saldırganlarının yarattıkları yıkımın izlerini taşıyor. Ovalarda kimyasal zehirli maddeler eksik değil, adım başında mayınlar ve mermiler. Onbinlerce manda (başlıca koşum hayvanı) yokedilmiş. Bir de 1978 güzünde büyük zararlara yol açan sel felaketi oldu.

Vietnam'da başlıca yiyecek maddeleri ve tüketim malları, merkezsel bir düzenle, kuponla sağlanıyor. Ama Vietnam'da bu konuda öncelikle göze çarpan bir şey var: Vietnam komünistleri, kapitalist gelişme yolundan yürüyen hiç bir ülkede, hiç bir hükümetin başa çıkamadığı bir sorunu çözebilmişler. Dememiz o ki, bu ülkelerin çoğunda, örneğin açlık çekenler arasında yiyecek maddeleri dağıtım işinin devlet idare organları tarafından düzenlenmesi yönünde denemeler yapıldı ve yapılıyor. Ama basın, gazeteler, bu yiyecek ve tüketim maddeleri dağıtımında, yukarıdan aşağı bütün basamaklardaki memurların karıştığı nice skandallara, yolsuzluk açıklamalarına, hırsızlık ve sahteciliklere, dış ülkelerin yiyecek yardımları üzerindeki 'dalaveralara ilişkin haberlerle dolup taşıyor. Ve sık sık, bu gibi ülkelerdeki gezilerimizde, yol boylarında, açlığın amansız ve acı bir görünümü olarak, nice sıska, şiş karınlı, bir deri bir kemik çacuklar dizildiğine tanık oluyoruz.

Vietnam'da bu artık tarihe, sömürgeci geçmişe karışmış bir olay. Vietnam'da çocuklar, hem yalnız çocuklar değil, büyükler de, pek o kadar çeşitli olmasa da, iyi ve temiz giyimli görünüyorlar. Yaşlılar arasında daha epay süzgülü çehreli ve zayıf kimseler göze çarpıyor, ama çocuklar arasında, hele kuzeyde, beslenme yetersizliği diye bir sorun kalmamış. Güney kesiminde öksüzler ve başıboş çocuklar hâlâ bir sorun oluşturuyor, ama önceki yazımızda belirttiğimiz gibi, bu sorun da çözülüyor.

Vietnam komünistleri, çabalarını, yaşam düzeyinin toplumsal yanlarını, yeni, sosyalist yaşam tarzını oluşturmada çözücü önemi olan yanları iyileştirmeye yöneltiyorlar. Sonuçlar öncelikle eğitim-öğretim ve sağlık işlerinde kendini gösteriyor. Ve bu sonuçlar, Vietnam'ın da henüz bütünü kurtulamadığı yoksulluğun pençesindeki bir ülke için göz kamaştırıcı nitelikte . . .

Sosyalist Vietnam'ın bu alanlardaki ulaşımları hakkında, bize, eğitim ve sağlık bakan yardımcıları Ho Çuk ve Hoang Din Kau yoldaşlar bilgi verdiler.

Ho Çuk yoldaş şöyle başladı: Daha 1945 yılında, Ağustos Devrimi'nden hemen sonra, Başka Ho Şi Min, genç Vietnam'ın, yabancı salgıncılar, açlık ve alfabetizlik olmak üzere üç düşmanı bulunduğunu söyledi. Vietnam Demokratik Cumhuriyeti 2 Eylül 1945'te ilân edildi ve 8 Eylül günü

artık Ho Şi Min okuma-yazma bilmezlikle savaşım buyrultusunu imzalamış bulunuyordu. Güney kesiminin 1975 yılında kurtuluşundan sonra, partinin, ilk direktiflerinden biri olarak, bu kesimde hemen orta ve yüksek öğrenimin örgütlenmesini ve buna sosyalist bir içerik kazandırılmasını istemesi dikkate değer.

Daha birçok sorun var sırada elbette. Bunların başlıcaları, zayıf maddesel-tekniik temel, öğretmen yetersizliği ve bunların pedagojik bilgi noksanlığı (kaçınılmaz bir zorunluk olarak öğretmenlerin çabucak yetiştirilmesi gerekiyordu). Ama hiç ara verilmeyen çalışmaların sonuçları, Güney'in şimdilik Kuzey'den geri kaldığı apaçık ortada olsa bile, çok iyi. (1)

Akşam okullarında öğrenime büyük bir önem veriliyor. Ho Çuk yoldaş, "bu öğrenim, yurttaşlara, ülkenin kollektif sahibi olma hakkını gerçekleştirme olanağı veriyor" diyor. Dikkate değer bir ayrıntı olarak söyleyelim: başarılarıyla UNESCO «N. Krupskaya» ödülünü kazandı.

Hoang Din Kau yoldaş şunları anlattı: Sağlık işleri alanında, savaşın zararlı sonuçları elbette daha kuvvetle hissediliyor. Kadro yetersizliği, hele Güney kesiminde, çok büyük. Yüksek öğrenimli sağlık personeli gereksinimi ancak % 20 oranında karşılanabiliyor. Maddesel-tekniik temel bu alanda da zayıf. İlaç yetmiyor; ulusal ilaç sanayii kuruluşları ülke gereksinmesinin sadece % 30'unu giderebiliyor. Ama bu fon üzerinde, hasta yatağı sayısının artık birkaç misli ve doktor sayısının çok daha hissedilir derecede artırılmış olması dikkati çekiyor. (2) Salgın hastalıkların önü alınmış bulunuyor.

Nüfus artışı hızının azalması üzerinde özellikle durmak isteriz. Bu sorun, pratik olarak Asya'nın her yerinde olduğu gibi, Vietnam'da da çok çetin. Ülkede doğum oranı % 3, dünyada en başta gelenlerden biri; nüfus % 2,5 oranında (giderek biraz daha fazla) artıyor. Bu artış hızıyla Vietnam nüfusu 2.000 yılında 100 milyon olabilir.

Kapitalist Asya'da aile planlamasının en zor çözümlü sorunlardan biri olduğunu hepimiz biliyoruz. Vietnamlı yoldaşların kendilerine göre bir yaklaşımı var bu soruna. Bu yaklaşımın bir yanı da propaganda, açıklama

(1) Şimdi ilkokul öğrenimi, Kuzey'de okul çağındaki çocukların % 100'ünü, güneyde % 80'ini; orta öğretim, sırayla % 95 ve % 60 oranını, tam orta öğrenim de % 30 ve % 20 oranını kapsıyor. Kuzey üniversitelerinde ve enstitülerinde öğrenci sayısı 80 bin, Güney'de 30 bin, ayrıca 30 bin öğrenci de yüksek okullarda okuyor.

(2) Her onbin kişi başına hasta yatağı sayısı 1955'te 10,5; 1975'te Kuzey'de 24,1, 1976'da 19,9. Görülen azalma, Güney'in geri bırakılmışlığından ileri geliyor.

Aynı durum doktor sayısında da görülüyor. 1955 yılında 126.685 kişiye bir doktor düşüyordu; 1975'te Kuzey kesiminde 3.816 kişiye 1 doktor, 1976'da birleşik VSC'nde 5.278 kişiye 1 doktor, ama daha 1977'de 4.458 kişiye 1 doktor isabet ettiği görüldü.

malar. Gerekçeleri şöyle: Ailede çocuk sayısının sınırlı kalması, kadının hak eşitliği uygulamasından, toplumsal yaşama katılmasından, dünyaya getirilen çocukları daha iyi eğitme olanakları yaratılmasından, ana-babaların daha büyük dinlenme olanaklarından, ano sağlığının korunmasından ileri geliyor, daha doğrusu bu anlama geliyor.

Doğum kontrolunda ulaşılan başarılar çevresinde, buna uygun bir moral atmosfer de yaratılıyor. Ve bir yandan, hem anaya, hem çocuğa daha büyük bir özen gösteriliyor, ana-babalar için pratikte parasız denebilecek kreşler ve çocuk bahçeleri kolaylıkları sağlıyor, aile yardımları genişletiliyor, gebe kadınlara ve emzikli analara ayrıcalıklar tanınıyor. Peki, bir çelişki var mı burada? Hayır. Bize öyle geliyor ki, sabırlı ve akıllıca propaganda ile sosyalist devletin çok çocuklu ailede anaya ve çocuğa gösterdiği özenin böylece bağdaştırılması olumlu sonuçlar veriyor ve aile planlamasında, her türlü zorlama nüansını, kapitalist Asya ülkelerinde yığınları, özellikle köylü yığınlarını iyice yıldırma etkiyi ortadan kaldırıyor.

Bütün bu çabalar, bütün bu ulaşımalar, moral ve fiziksel bakımdan sağlıklı insanlar, yeni teknik araçlarla çalışmaya ve partinin siyaset hattını yüksek düzeyde gerçekleştirmeye, ülkenin gerçek kollektif sahipleri olarak eylem göstermeye hazır sosyalist toplum yurttaşları, bilinçli yurttaşlar yetiştirmenin güvencesidir.

Devrim, Yığınların Bayramıdır

Biz, Vietnam'da nice kurumları ve kuruluşları gördükten sonra, Vietnam emekçi halkı tarafından ekonomik yaşamın elbirliğiyle, topluca yürütülmesinin (bunun özü de işçi-köylü bağlaşıklığı), ülke yaşamının bütün alanlarında güçlenmekte olduğu kanısına vardık. Bu dava «esas olarak, işçi sınıfının öncüsü olan partinin yönetmenlik ettiği sosyalist devlet eliyle» gerçekleştiriliyor. (3)

Vietnam'da işçi sınıfı büyük sayılamaz (sanayi işçileri 1 milyon dolayında). Devlet, aygıtının yönetim katlarında, kilit noktalarında işçi sınıfının konumlarını sağlamlaştırma yönünde önlemler alınıyor. Ulusal Mecelist'te işçi sayımlar da köylü sayımlar kadar. Vietnam'da meslek birlikleri en geniş haklara sahip. Ama işçi sınıfının toplumdaki yönetmenlik rolü, her şeyden önce, evsahiplerimizin de belirttikleri gibi, Vietnam Komünist Partisi'nin kişiliğinde bir partiye sahip olmasında kendini gösteriyor.

Bu, VKP'nin tümenden veya çoğunlukla işçilerden oluştuğu anlamına gel-

(3) Vietnam Komünist Partisi'nin Dördüncü Kongresi. Moskova, 1977, s. 37.

miyor. Vietnamlı yoldaşlar, partiye işçilerin alınmasında özel bir dikkat göstermekte olsalar da, parti üyeleri çoğunluğunun köylü ve küçük burjuva çevrelerinden geldiğini ve bunlarda devrimci bilincin yurtseverlikten başladığını söylüyorlar. Kuzey Kaolang (şimdi Langşon) ili parti komitesi sekreteri, bizimle konuşmasında, «Bu da doğaldır» dedi; ve şöyle devam etti: «Sömürgecilere ve diğer saldırganlara karşı savaşanların ana yığını, bildiğiniz gibi, köylülerden oluşuyordu. Bunlar savaşımın ve devrimin çetin sınavlarından geçtiler. Bu elbette bizim «köylük konum»da olduğumuz ve her şeye, Maocu Çin'de olduğu gibi, köylülük açısından yaklaştığımız anlamına gelmez. Hayır, ilkemiz şudur: İnsan bir kez partiye girdi mi, artık işçi sınıfının, ideolojisi Marksizm-Leninizm olan sınıfın konumlarında yer almalıdır.»

İşte, Marksizm-Leninizmi kalıp olarak değil, devrimci ve bilimsel özünü böylece yaratımla kavrama, bu öze titizlikle bağlılık ve onu bütün eylemlere sindirme beceriği, VKP'ne, gerikalmış bir tarım ülkesi koşullarında sınıfsal niteliğini pekiştirme ve koruma olanağı vermiş bulunuyor. Bunun içindir ki, bu partinin yönetmenlik ettiği devlet, proletarya diktatörlüğü devletidir.

Ne var ki, partinin sınıfsal niteliğini belirtmek, hiç bir koşulda, partinin ve sınıfın diğer emekçi halk yığınyından ayrılması demek değildir. Vietnam komünistleri, bilinen Marksist görüşü, biraz değişik biçimde, şöyle özetliyorlar: «Devrim yığınların bayramıdır.» (4) Ve her yerde gördüğümüz gibi, Vietnam komünistleri, bütün çalışmalarında yığınsal hareket ve örgütlere dayanıyorlar.

Bu hareketin ilkesi ve hedefleri basit ve açık belgilerle simgeleniyor, geri kalanları teşvik ve öncülerin sıralarını genişletme çabalarında ifadesini buluyor. «En So» kooperatifi başkanı Kao Te Dau bize şöyle dedi: «Ülkemizde, emek, tutumluluk ve yeni yaşam tarzı belgileri altında üç yığın hareketi geliyor.» Biz, kendisinden, bu sonuncunun, yeni tarzda yaşam hareketinin içeriğini açıklamasını rica ettik. Bunun da, içeriğini belirleyen dört maddesi olduğu anlaşıldı: «1) Politik ve ideolojik bakımdan öğrenimli olmak; 2) Günlük çalışmalarda örnek davranışlı olmak; 3) Örnek bir aile kurmak; 4) Sağlık istemlerini yerine getirmek.»

Ve Hanoy yakınlarında bir tarım kooperatifinin belirli somut koşulları altında, yeni, sosyalist insanı eğitme yolunda, partinin yürüttüğü çalışmaların içeriği, işte bu belgilerde ve bu istemlerde açıkça görülüyordu.

Sosyalist Vietnam'da, yeni insanın nasıl ve hangi niteliklere sahip olması gerektiğine, parti üyeleri canlı birer örnek oluyorlar. Asıl önemlisi, üye olarak partiye giren kişi, artık «yığınun üstüne çıkmış» olmuyor, yığınla «karşılıklı ilişki»sini sürdürüyor. Örneğin, «En So» kooperatifinde her altı ayda

(4) Vietnam Komünist Partisi Dördüncü Kongresi, s.112.

bir yığın toplantıları yapıyor ve bu toplantılarda köylüler, parti üyelerinin eylemlerini değerlendirip eleştiriyor ve kendi aralarından partiye alınmak üzere yeni adaylar gösteriyorlar.

Yeni tipten insan oluşturmak elbette kolay iş değil. Vietnamlı yoldaşlar, direniş savaşı döneminde halkı yığınsal devrimci hareketlere seferber etmenin, şimdi, barış dönemindekinden daha kolay olduğunu söylüyorlar. Bunun nesnel nedenleri var. Vietnam işçi sınıfının çoğunluğu ilk kuşak işçilerinden oluşuyor. İnsanları biraraya getirecek bir büyük çaplı üretim temeli yok. Köylü de ilk kuşak kooperatif üyelerinden, çoğu hallerde de düne kadarki özel çiftçi. Güney kesiminde kollektifleştirme ancak şimdi, bir zorunluk olarak gayet dikkatli ve adım adım yapılıyor. Küçük zanaatçılar ve tüccarlar büyükçe bir kesim oluşturuyorlar. Tüm nüfusun $\frac{9}{10}$ 'sını oluşturan ulusal azınlıkların toplumsal-ekonomik gelişmesi, şimdilik, ülke ölçüsünde gelişim ortalamasının altındadır. Ama partinin sistemli ve dirençli çalışmasıyla, Vietnam sosyalist toplumunun moral-politik birliğini sağlama ve güçlendirme yönünde adım adım ilerleme sağlanıyor.

Sonuncusu, Sosyalist Vietnam'da yeni insanı oluşturmanın çok önemli bir başka yanı 'da, yurttaşların proletarya enternasyonalizmi ruhunda eğitilmesidir. Vietnamlı yoldaşlar şunu belirttiler: «Bizim çıkardığımız ibret dersi, yurtseverlik Marksizm-Leninizm'le ve proletarya enternasyonalizmiyle bağlı olmadıkça, utkuya ulaşamayacağını gösteriyor.» Ve proletarya enternasyonalizminin gerçekliğine, doğruluğuna ve gücüne inanmış, sosyalist topluluğa mensup olmanın bilinci ve buna eklenen EYK üyeliği, evsahiplerimizin «sosyalizm kuruluşunda yardımlaşma örgütü» olarak tanımladıkları örgütün üyesi olma desteği, Vietnam halkına sosyalist devrim davasını utkuya ulaştırma yolunda güven veriyor. Biz bu güveni, bu kahramanlar ülkesinde bulduğumuz sürece, her yerde hissetmiş bulunuyoruz.

Bu yazımız dizgiye verildiği sırada, haberin kötüsü geliverdi: Çin silahlı güçleri Vietnam topraklarına girdiler! Halkını doyasıya beslemek için nice büyük çabalar harcayan Vietnam, ABD emperyalizminin saldırısı yüzünden açılan yaraları henüz iyice saramamış olan Vietnam, çok yakın geçmişte, artık barış içinde bir mutlu yaşam kurma olanağına kavuşmuş bulunan kahraman Vietnam, yine acılara boğuluyor, yeniden bir saldırıya göğüs germek zorunda kalıyor.

Biz Vietnam yollarında yüzlerce kilometre yol aldık. İşçilerle, köylülerle, askerlerle, parti işçileriyle, doktorlar ve öğretmenlerle görüşmeler yaptık. Ve biz, bugün, yeryüzünün bütün namuslu insanların yandaşı oldukları Vietnam halkının, kendi ülkesinin özgürlük ve bağımsızlığını en yaraşır biçimde savunacağına, üstün geleceğine ve saldırganı onursuz bir sonucun beklediğine bütün kalbimizle inanıyoruz.

Faşist Yasalara Karşı, TKP Üzerindeki Yasağın Kalkması İçin

Türkiye'de TKP Programı'nı yayımlayan ilerici editör Ahmet Taştan ve bir grup insan hakkında açılan dava dünya kamuoyunun, insan hak ve özgürlükleri uğrunda savaşılanların dikkatini çekti. Bu davanın ikinci aşamasının başlaması nedeniyle «Barış ve Sosyalizm Sorunları» redaksiyonu, Ahmet Taştan'dan, okurlara bu dava hakkında bilgi vermesini rica etti. Aşağıda Ahmet Taştan'la yapılan konuşma yer alıyor.

● **Soru:** TKP Programı'nın için yayımladınız?

● **Yanıt:** TKP 56 yıldır yasaklanmış durumdadır. İşçi sınıfının partisini yasaklamak demokrasiyle bağdaşmaz. Kuşkusuz ülkemizde komünistlerle aynı görüşleri paylaşmayanlar vardır. Herkesin aynı görüşte olması beklenemez. Ama egemen sınıflar işçi sınıfının, komünistlerin ağzını açmalarına izin vermiyorsa, buna demokrasi denemez.

Kaldı ki, TKP bugün, ülkenin politik yaşamının önemli bir ögesi olmuştur. Hatta TKP üzerindeki yasağı sürdürmekten yana olanlar bile, her gün TKP'nin politikası, görüşleri üstüne söz ediyorlar. Emekçiler «TKP'ye özgürlük!», «TKP'siz demokrasi olamaz!» belgilerini yükseltiyorlar. Bu koşullarda TKP'nin Programı'nı yayımlamaktan doğal ne olabilir? Bu program Türkiye'nin en dâirimsel sorunlarının çözümü için somut öneriler getiriyor.

● **Soru:** Günümüz koşullarında TKP Programı'nı yayımlayanları yargılamakla ne amaç güdüyorsunuz?

● **Yanıt:** Gerici güçler, öteden beri TKP üzerindeki yasağa sözümona «Sovyet tehlikesi» masalıyla gerekçe yaratmak istemişlerdir. Onlar bunu şimdi de barış ve yumuşama süreçlerinin gelişmesine karşı çıkararak sürdürüyorlar. TKP Programı'nı yayımlayan bizleri yargılamakla bu politikayı sürdürüyor, anti-komünizmi canlı tutmaya çalışıyorlar. Aynı zamanda bu yargılamayla anti-emperyalist, anti-faşist tüm güçler hedef alınmak isteniyor.

Öte yandan İran'da monarşinin alaşağı edilmesinden sonra emperyalizmin Türkiye üstünde baskılarını yoğunlaştırdığı bir dönemde, faşist tirmanışın yoğunlaştığı bir sırada, gerici güçler, NATO'cu çevreler bu yargılamayı, halkın ulusal bağımsızlık, demokrasi, barış savaşına karşı kullanmak istiyorlar.

● **Soru:** Savunma avukatları birinci duruşmada, bu yargılamanın Türkiye'nin imzaladığı uluslararası anlaşmalarla çelişmesine değindiler. Bu konuyu açar mısınız?

● **Yanıt:** Bu yargılama, Türkiye'de düşünce ve örgütlenme özgürlüğü üzerinde süren yasaklar gibi, Türkiye'nin imzaladığı Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirgesi'yle, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'yle ve Helsinki Sonuç Belgesi'yle çelişiyor. Bu durumu değişik görüşlerden 50 avukatın da imzaladığı bir mektupla Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Waldheim'a bildirdik.

Bir zamanlar Mussolini'nin faşist ceza yasasından alınan ve sonra daha da genişletilen ve ağırlaştırılan Türk Ceza Yasası'nın 141-142'nci maddeleri ve daha bir sıra anti-demokratik yasalar temel hak ve özgürlükleri büyük ölçüde sınırlıyor. Örneğin, bugün Türkiye, Avrupa'da komünist partisinin yasak olduğu tek ülkedir. Aynı zamanda yalnız 1978 yılında ülkede faşist saldırıların sonucu 1.000'den fazla insan can verdi. Faşistlerin provokasyonları sonucu dayatılan sıkıyönetimin uyguladığı anti-demokratik baskılar zaten sınırlı olan hak ve özgürlükleri daha da kısıtlıyor.

● **Soru:** Yargılamaya karşı Türkiye'de yığınlar büyük tepki gösterdi. Öte yandan geniş bir uluslararası dayanışma kampanyası geliyor. Bu konuda bilgi verir misiniz?

● **Yanıt:** Yargılamanın değişik evrelerinde halkımızın, emekçi yığınlarının geniş desteğine ve sempati gösterilerine tanık olduk. Bu dayanışma eylemlerine ilerici güçler, komünistler, sosyalistler, sosyal demokratlar katılıyorlar. Biz halkımızın bu desteğinden, gücünden dayanak buluyoruz. Öte yandan birçok ülkenin komünist partileri, ilerici güçleri örgütleri, saygınlı, gazeteciler, avukatlar, bilim adamları, yazar ve sanatçılar bizimle aktif bir dayanışma kurdular. Bu arada Barış ve Sosyalizm Sorunları dergisinin 58 ülke komünist ve işçi partileri temsilcilerinden oluşan redaksiyonu adına bize gösterilen dayanışmaya özellikle değinmek isterim.

● **Soru:** Dava nasıl bir gelişme gösteriyor?

● **Yanıt:** Daha ilk duruşmada, yargılanmamıza dayanak yapılan faşist maddeler moral bakımdan mahkum oldular. Hatta savcı bile, Ceza Yasası'nın 141-142'nci maddelerinin Anayasa'ya aykırı olduğu görüşümüzü benimsedi. Bu ilk başarımız oldu. Bu gelişmeye egemen güçler, savcıyı görevinden almakla yanıt verdiler. Arkasından da davayı sıkıyönetim mahkemesine göndermeye yöneldiler. Demokratik kamuoyundan buna karşı yükselen tepkiler sonucunda yeni savcının tüm çabalarına karşın davanın sıkıyönetim mahkemesine gönderilmesi engellendi. Arkasından yargıçlar kurulu 142'nci maddenin Anayasa'ya aykırı olduğu görüşünü açıkladı ve maddenin Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesine karar verdi. Bugün dava bu aşamadır. Bu dava bizim yargılanmamızdan faşist yasaların yargılanmasına dönüştü.

Şimdi demokratik çevreler yalnız düşünce özgürlüğünü yasaklayan 142. maddenin değil, aynı zamanda TKP'yi örgütsel yasaklayan başlıca madde olan 141'nci maddenin de Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesini zorunlu buluyorlar. Ulusal ve uluslararası alanda demokrasiden yana bütün güçlerin dayanışması, Anayasa'ya aykırı olan bu maddelerin kaldırılması sonucunu doğurabilir. Ve biz dünya kamuoyunun bu istemlerimizi aktif destekliyeceğini ümit ediyoruz.

TÜSTAV

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Komünist basının geleneklerini sürdürerek «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ» dergisi sürekli olarak okurlara başvuruyor ve derginin daha ilginç, içeriğinin daha zengin olması için önerilerini bildirmelerini rica ediyor.

Aldığımız mektuplardaki tavsiyeler, dilek ve istekler, eleştiriler çalışmalarımızı ayarlamamızda bizlere büyük yardımda bulunuyor.

Sizlere tekrar başvurarak aşağıdaki soruları yanıtlamanızı rica ediyoruz:

- Dergide yayımlanan yazılardan hangileri sizde derin bir iz bıraktı ve niçin?
- Hangi yazıları beğenmediniz ve niçin?
- Dergide hangi konularda yazılar okumak istiyorsunuz?
- Derginin sayfalarında kimlerin yazılarını okumak istiyorsunuz?
- Dergide ne gibi yeni bölümler görmek istiyorsunuz?
- Başka önerileriniz var mı?

Okurlarımızın bu sorularımızı yanıtlamalarını bekliyor, mektuplarını aşağıdaki adrese göndermelerini rica ediyoruz.

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozsirovani tisku,

Praha 6, Thakurova 3

Czechoslovakia

«YENİ ÇAĞ» I

OKU

VE

OKUT!

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
<i>İ. Bilen</i> : Ana doğrultumuz	305
<i>Meir Vilner</i> : Sosyalizm ve barış savaşımının en yüksek buyruğu: Enternasyonalizm	308
<i>William Kashtan</i> : Birincil bir ödev	312
<i>Nicolas Şaui</i> : Arap ulusal kurtuluş hareketi emperyalizmin saldırı- sını kıracaktır	316
<i>Julio Laborde</i> : Günümüzün temel konusu	319
<i>Lionel Soto Prieto</i> : Birlik nesnel zorunluktur	322
<i>Narayana Krishnan</i> : Reel sosyalizm ve bağımsızlığına yeni kavuş- muş ülkeler	325
<i>Naim Aşhab</i> : Birlik, barışın güvencesidir	327
<i>Luis Padilla</i> : Bolivya'da demokratikleşmenin iç ve dış görünüşleri	329
<i>Andreas Fantis</i> : İnsanlığın barışçı geleceği için	331
<i>Nakip Kemal</i> : Yurtseverliğin denek taşı	333
<i>Ramon Tovar Andrade</i> : Gerçek bağımsızlık için	335
<i>Jaime Barrios</i> : Dayanışma gücümüzü artırır	336
<i>Assefa Aregahegne</i> : Etyopya devriminin düzenli ilerleyişi	338
<i>Aleksandr Lilov</i> : Reel sosyalizm: Bilimsel sosyalizmin somut bir tarihsel maddeleşmesi	340
xx: Konstantin Zarodov'un kapanış konuşması	344
<i>Romeş Çandra</i> : Yeni durum, yeni hedefler	346
<i>Alvaro Cunhal</i> : Nisan devrimi'nin beşinci yıldönümü	355
<i>Nureddin Kıyanuri</i> : Halk devriminde yeni bir aşamanın başlangıcı	368
<i>J. Pittman</i> : Hegemonyacılık ve büyük devlet politikası	375
<i>Iose Lava, Vsevolod Ribakov</i> : Vietnam: Marksizm-Leninizm'in ge- nel gerçekleri devrim pratiğiyle bağdaştırılmalı	386
<i>Ahmet Taştan</i> : Faşist yasalara karşı, TKP üzerindeki yasağın kalk- ması için	396